

<p>Aanwezig: Voorzitter Mevrouw M. Alberts</p> <p>Aanwezige forumleden: De heer E. Braam De heer J. Paredes Sanchez De heer D. Cupedo De heer M. Wit De heer R. Veerman Mevrouw E. Woudstra De heer C. Sleddering</p>	<p>Vervolg aanwezige forumleden: De heer M. van Enk De heer J. Karremans De heer M. Weterings De heer E. v.d. Veer Mevrouw L. Maliepaard De heer R. v.d. Meij De heer M. El Majjaoui De heer R. Krumeich</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder, mevrouw J. Besteman Wethouder, de heer J. Keus Wethouder, de heer A. v.d. Laar</p>	<p>Griffie: Griffier: de heer J.C. Hoefnagel</p>

1. Opening

De voorzitter: Welkom bij Forum stad van 25 januari. Weer digitaal en u weet inmiddels allen heeft u zoveel ervaring met het digitaal vergaderen dat u precies weet hoe het werkt, dus dat ga ik niet uitleggen. Laten we maar snel van start gaan, want er staat veel op de agenda.

2. Algemeen insprekrecht

De voorzitter: Allereerst het algemeen spreekrecht van inwoners. Er hebben zich drie inwoners aangemeld om in te spreken en allereerst wil ik het woord geven aan de heer Knijp die namens de bewonersorganisatie Geestbrugweg zal gaan praten over de HOV Binckhorst. De heer Knijp, u heeft vijf minuten de tijd om uw bijdrage te leveren. Gaat uw gang.

De heer Knijp: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Raadsleden, toehoorders, wij als bewoners van Rijswijk en de Geestbrugweg willen een paar punten onder uw aandacht brengen. Het gaat om het volgende: we vinden het allereerst vreemd dat wij ons belang pas mogen inbrengen nadat het schetsontwerp is gemaakt. Dat er een gesproken mag worden, is natuurlijk goed, maar het voelt alsof het verhaal al is geschreven en is verteld. Een verhaal met een HOV corridor, voor de toekomstige bewoners van de Binckhorst, een koningscorridor van Scheveningen naar Zoetermeer waarin in een laat stadium lijn 1 is toegevoegd, maar kijken we naar de huidige stand van zaken in de planvorming wat blijft er dan van de corridor over? Alleen de omlegging van lijn 1 en het verhaal van waterbedeffering naar randgemeenten. Een verhaal waarin de belangen van nieuwe bewoners worden gesteld boven de impact op de huidige bewoners. Een verhaal ook waar het maatschappelijk nut van de doorkoppeling naar Zoetermeer volgens de projectorganisatie zou ontbreken. Waarbij station Voorburg

wordt beperkt tot een overstapmogelijkheid op een boemeltrein en we Laak en de Haagse hogeschool ontkoppelen van een goede HOV-verbinding. Gaan we daarvoor viaducten en tunnels bouwen, rails verleggen en inboeten op veiligheid en leefbaarheid, allemaal ten behoeve van een OV-verbinding door de bestaande wijken van buurgemeenten? Honderden miljoenen met als resultaat dure appartementen in het CID met een laagwaardige OV-verbinding. Welk verhaal wordt hier nu eigenlijk verteld? Dit terwijl elders ook naar oplossingen kan worden gekeken, zoals ondertunneling van het Schenkviaduct, het omleggen van lijn 1 over de Neherkade of een bus door de Rotterdamsebaan. Dames en heren, laten de reeks van hadden we maar doorbreken. Want hadden we maar een OV-tunnel naast de Rotterdamsebaan gelegd. Laten we voorkomen dat we straks zeggen, hadden we maar beter gekeken naar de veiligheid en leefbaarheid van de bestaande wijken. Het nut en de noodzaak van een route door Rijswijk is niet aangetoond. Nergens is een algehele win win te vinden waarbij zowel lokaal als regionaal een verbetering wordt gerealiseerd. Of, zoals ze zelf in de Haagse raad zeggen: wel duizenden huizen bouwen, maar je er bij de verkeersafwikkeling met een Jantje van Leiden vanaf maken. De vraag die voorligt, is daarmee groter dan de vraag of er een tram of een buslijn door Rijswijkse woonbuurten moet worden aangelegd. De vraag die we moeten bespreken is hoe we ervoor gaan zorgen dat de auto verkeerssituatie, maar ook de verkeerssituatie in het algemeen in Rijswijk niet nog slechter wordt. Laten we Rijswijk ook verbeteren. Dat kan niet door eenzijdig naar de technische consequentie van een oplossing te kijken. Al zou de OV verbinding er niet komen, dan zitten we nog steeds met alle auto's over de Geestbrugweg en de Haagweg. De oplossing is daarom niet een extra openbaarvervoerverbinding proberen in te passen in een volkomen dichtgeslibd wegensysteem maar ook de keuze te maken om de forse groei van het autoverkeer fysiek te kanaliseren, bijvoorbeeld om daar waar voor OV wordt gekozen minder of geen ruimte te laten voor niet lokaal gebonden autoverkeer. Dames en heren in de raad, durft u die keuze te maken? Legt u de hele puzzel in plaats van alleen de makkelijke stukjes. Ik ga nu richting de afronding. De vraag of de intentieverklaring ondertekend moet worden is een lastige en die is aan u als raad. Wat wij als bewoners van de wijken waarover het gaat zouden willen, is dat u bij het maken van die keuze vooral ook denkt aan veiligheid en gezondheid en dat u het maximale doet om de situatie die in de huidige toestand al te wensen overlaat, laat staan wanneer er een frequente bus- of tramverbinding aan wordt toegevoegd, om die situatie te verbeteren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Knijp, namens het hele forum hier aanwezig in deze digitale vergadering, voor uw bijdrage. Het onderwerp zal een andere keer, dat is niet vanavond maar een andere keer, daar gaan we het er nog even over hebben in het forum wanneer we dat precies verder gaan bespreken, dan zullen we ook dat raadsvoorstel wat hier bij dit onderwerp hoort nog een keer gaan bespreken en er komt nog een andere inspreker over dit onderwerp. Mochten er vanuit het forum nu nog prangende vragen zijn specifiek aan deze inspreker, dan kunt u uw handje opsteken. Is dat niet het geval, dan gaan we door naar ... Mijnheer Van Enk, u heeft een vraag aan de inspreker.

De heer Van Enk: Nou, nee, een punt van orde, want u zegt, dat onderwerp is vanavond niet aan de orde, maar ik zie hier raadsvoorstel intentieverklaring, dat staat toch op de agenda?

De voorzitter: Nee, deze staat niet op de agenda. Dit was alleen maar om te bespreken van wanneer we dat ... Want we hebben die intentieverklaring, hebben we pas gisteren aan het eind van de middag ontvangen en dat is wel erg kort dag voor zo'n belangrijk onderwerp. Sowieso moeten we eerst bespreken wanneer we het gaan bespreken. Dat gaan we straks bij het vaststellen van de agenda, gaan we bespreken wanneer we dat gaan bespreken.

De heer Van Enk: Prima. Nee, want ik had de indruk dat de inspreker daar juist voor was gekomen. Maar goed.

De heer Knijp: Dat is juist.

De voorzitter: Maar zijn inspreken hebben we dus nu allemaal kennis van genomen en die kunnen we dan meenemen bij de bespreking op dat moment. Dan zie ik dat de heer Weterings nog een vraag heeft aan de inspreker.

De heer Weterings: Goedenavond, dank u wel voor het inspreken. Bent u op de hoogte dat al 1 februari ook een project inloopsessie is door de projectmanager? Dat op 1 februari wordt gehouden? Oké, want ze willen vergaderen of op 1 februari over het onderwerp of die 27e. Dus ik hak hem er gelijk in, dus 1 februari is voor de raad, lijkt me, geen goede optie om hierover te gaan vergaderen aangezien corona is, erbij willen zijn.

De voorzitter: Helder, mijnheer Weterings. Gaan we het zo nog over hebben dan, wanneer precies.

De heer Weterings: Graag gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra nog een vraag aan de inspreker?

Mevrouw Woudstra: Ja, graag, dank u wel. Dank voor het inspreken. Goed om uw visie hierop te horen. Als ik het goed begrijp gaat het over de brede aanpak. Heeft u daar nog een veiligheid en leefbaarheid, vat ik het dan goed samen of bedoelt u dat nog breder?

De voorzitter: De heer Knijp.

De heer Knijp: Dank u. Voor ons als bewoners zijn veiligheid en leefbaarheid natuurlijk heel belangrijke thema's en als je ziet hoe de verkeersbelasting op dit moment is op de Geestbrugweg en de Haagweg, die is soms echt dramatisch, dan is de gedachte dat daar straks nog een OV-verbinding wordt ingepast, dat is een gruwel natuurlijk. Dus vandaar de oproep aan u als raadsleden, als forum ook, om daar heel goed bij na te denken en de vraag, het verzoek en het verlangen vanuit de bewoners om daar inderdaad voor ons als bewoners het maximale uit te halen. Dus als daar een tramverbinding moet worden toegevoegd of een frequente buslijn, dan moet er iets gebeuren op het gebied van het verkeer in andere zin. En ook los daarvan is de situatie verre van optimaal in die genoemde straten.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra nog een aanvullende vraag aan de inspreker? Nee, dan dank ik nogmaals mijnheer Knijp hartelijk voor uw inspraak en dan gaan we door naar de volgende inspreker. Dat is de heer Wielenga, hij is woordvoerder namens het Havencollectief en hij gaat inspreken over de ontwikkelingen Havenkwartier. Ook aan u, mijnheer Wielenga, u heeft vijf minuten de tijd om uw inspraak te doen. Gaat uw gang.

De heer Wielenga: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Goedenavond. Ik wil wat zeggen over de ontwikkelingen in het Havenkwartier. In de raad van 7 december jongstleden had u bij punt 3, bij de lijst van ingekomen stukken, een stuk van het college staan met de titel: voortgang Havenkwartier. Daarover hebben wij op 17 december een brief geschreven, die zit bij de stukken van vandaag, en eigenlijk wil ik u oproepen om twee dingen te doen naar aanleiding van onze brief. Ten eerste, agendeer die voortgangsrapportage ter

bespreking in plaats van hem ter informatie voorbij te laten gaan en ten tweede, agendeer het onderwerp participatie bij ruimtelijke planvorming in uw raad want daar is ook het nodige over te doen. Ik zal nu even kort wat inhoudelijker zeggen waarom ik denk dat deze twee punten bij u besproken moeten worden. In de voortgangsrapportage Havenkwartier gebeurt eigenlijk precies waar wij voor vreesden. Er wordt per project geschetst hoe de plannen ervoor staan, maar de voortgangsrapportage schetst niet hoe de plannen bij elkaar opgeteld precies uitpakken. Als wij dat sommetje in onze brief wel maken, komen wij tot een aantal van nu 2114 woningen, terwijl in het ontwikkelkader nog een heleboel stukken niet uitgewerkt is en nog verder uitvoeringen gaat krijgen. Wij schatten in dat dat nog eens 1000 tot 1500 woningen extra kan opleveren. In het ontwikkelkader is nu vastgelegd maximaal 2500 woningen, daar zitten we dus al bijna. Bij de bespreking in de raad vorig jaar in maart is gezegd dat er wordt gestreefd naar een aantal van ongeveer 2100. Dus nog een stukje onder die 2500. Wij constateren dat we dus nu al bij die mondeling gestelde grens zitten en maken ons dus zorgen over hoe dat gaat uitpakken. De gevolgen zijn namelijk voor leefbaarheid, verkeer enzovoort heel erg groot en wij zien dat de benadering van het college is, wij leggen u ver project een postzegelbestemmingsplan voor, dat is de letterlijke term die wordt gehanteerd. Wij zijn bang dat u het totaal overzicht daardoor niet goed heeft. Wij constateren zelf eigenlijk: het ontwikkelkader is gewoon te ruim gesteld en volgens ons is dan ook nu het moment, deze maanden, om die grenzen met elkaar te bewaken om te voorkomen dat u straks bij allerlei plannen nee moet gaan zeggen omdat er mensen achter in de rij zijn gekomen. Onze vraag is eigenlijk, hoe gaat u voorkomen dat u door het college in een veel omvangrijker bouwprogramma wordt gerommeld dan was afgesproken en wilt u dat per postzegelbestemming gaan doen of wilt u toch meer over een breder kader praten? Dus dat zou ons voorstel zijn om, als u dit onderwerp agendeert, de voortgangsrapportage, om het hier al met elkaar over te hebben, over dat bredere kader. Het tweede punt gaat over de participatie bij ruimtelijke projecten. We zijn nu een eindje op streek, vorig jaar maart heeft u dat kader vastgesteld, er zijn twee initiatiefnemers met hun planuitwerking begonnen en zijn daar participatie over gestart en wij zien daar twee heel verschillende trajecten. We hebben een traject bij de Indola locatie, daar hebben we serieuze gesprekken met ontwerpers en de ontwikkelaars, daar hebben we het over de omvang van het programma, zorgen die we hebben, kansen die we zien en we zien dat daar ook delen van worden verwerkt in de planvorming of hoe uitgelegd wordt waarom dat niet wordt gedaan. Wij snappen natuurlijk ook best dat lang niet al onze wensen of ideeën worden gerealiseerd. Zo'n realistisch zijn we best. Maar in het tweede geval, de ontwikkeling van de Sijthoff locatie, zien we eigenlijk een heel ander soort gesprek ontstaan waarbij we eigenlijk vooral worden geïnformeerd. De avonden zijn erop gericht om uit te leggen dat het voorgelegde plan en het al eerder neergelegde plan, vooral het beste plan is en dat eigenlijk al onze kritiek of kritische vragen toch eigenlijk ondergeschikt zijn aan wat er moet gebeuren en als we een echt kritische opmerking hebben dan blijkt het te moeten van het gemeentelijke ontwikkelkader. Kortom, we hebben het gevoel dat we niet echt serieus een gesprek met elkaar voeren waarin participatie een zoektocht is naar beste oplossingen, maar waarbij we informatieavonden hebben waarin we het nog een keer uitgelegd hebben. Dat is zonde van onze vrije tijd en dat is ook eigenlijk zonde van de tijd en de energie die de ontwikkelaar er insteekt. Wij roepen u daarom dus op om met elkaar te spreken over wat mogen partijen nou van elkaar verwachten bij een participatietraject? Wij doen die oproep vanuit ons belang bij, deze specifieke ontwikkeling, daar komt het nu uit voort, maar de oproep is eigenlijk een veel bredere, namelijk voor de hele Rijswijkse bevolking. Want bij elk plan wat in de komende jaren gaat worden uitgewerkt in het kader van de omgevingswet, is die participatie een belangrijk punt. Het lijkt ons erg belangrijk dat niet alleen wij hiermee worstelen maar dat dat vooral niet alle andere Rijswijkers ook gaat overkomen. Een oproep, kortom, voor de toekomst om te zorgen dat iedereen weet waar hij aan toe is, wij onze tijd nuttig investeren,

projectontwikkelaars hun tijd en geld goed investeren en u niet aan het einde steeds aan de noodrem zou moeten trekken maar vooraf stuurt.

De voorzitter: De heer Wielenga, was dat het einde van uw betoog?

De heer Wielenga: Ja, dat zijn precies mijn twee punten.

De voorzitter: Nou, dat komt goed uit, want de tijd zat er ook op. Heel erg bedankt voor uw inspraak en uw oproep tot het agenderen heeft al enig gehoor gevonden. Daar zullen we het later bij het volgende agendapunt nog over hebben. Zijn er nu, vanuit het forum, direct prangende vragen aan deze spreker? Ik zie de heer Van der Meij.

De heer Van der Meij: Ja, voorzitter, dank u wel. Dank aan de spreker voor zijn inbreng van zojuist. Naar aanleiding van de brief die het Havencollectief naar de raad heeft gestuurd, hebben wij als raad ook een reactie mogen ontvangen van de ontwikkelaars, een cc, dus hij is ook naar u, het Havencollectief, gegaan waarin die kort samengevat eigenlijk stelt van ja, alles wat we doen richting het Havencollectief leidt tot geen reactie of een instemming vanuit het Havencollectief. Hoe moeten wij deze brief van de initiatiefnemer nu duiden?

De voorzitter: Mijnheer Wielenga.

De heer Wielenga: Ja, ik wil er wel wat over zeggen, ik zou alleen willen voorkomen dat we vanavond een discussie over specifiek deze locatie gaan hebben, want volgens mij komt daar een aparte procedure over. De brief is natuurlijk een reactie op de onze, we hebben uiteraard ook weer een reactie gestuurd, maar wij dachten om uw administratieve druk enigszins te verlichten niet alle briefwisselingen ook weer via u te laten lopen. Dus wij vonden dat de brief een signaal moest zijn die wij sturen, maar om u nou weer met zeven andere brieven lastig te vallen, ja, wij hebben in die brief uitgelegd hoe wij het zien en wij zien het duidelijk anders. Zo kort kan ik het misschien het beste samenvatten.

De voorzitter: De heer Van der Meij, heeft nog een aanvullende vraag aan deze spreker?

De heer Van der Meij: Nee, dank u wel.

De voorzitter: Dan mevrouw Maliepaard met een vraag.

Mevrouw Maliepaard: Ja, dank u wel, voorzitter, ook dank voor de spreker. De PvdA is altijd tegen postzegelbestemmingen geweest, omdat het zicht inderdaad verdwijnt op het grotere plaatje. Ik had, denk ik, een soortgelijke vraag als mijn voorganger, maar uit de ingezonden reacties wordt nog een voorstel gedaan om tot een discussie te komen. Bent u daar nog op ingegaan?

De voorzitter: De heer Wielenga.

De heer Wielenga: Ja, we hebben in ieder geval weer een antwoord gestuurd en zij hebben daar ook weer een antwoord op gestuurd. We zitten nu in een briefwisselingfase, de participatie.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Geen aanvullende vragen meer? Dan dank ik nogmaals de heer Wielenga hartelijk voor zijn inspraak. Dit onderwerp zal zeker nog een keer weer terug gaan komen. Namens het hele forum dank. Dan gaan we door naar de volgende inspreker en tevens de laatste van deze vergadering. Dat is de heer Visser en hij gaat ook over de CID Binckhorst inspreken. De heer Vissers, ook u heeft vijf minuten de tijd, gaat uw gang.

De heer Vissers: Bedankt, voorzitter, voor het woord. Goedenavond, ik ben Maarten Vissers en ik woon in Cromvliet, maar ik spreek hier namens bewonerscollectief Broekslootkade, want afgelopen zomer werden wij opgeschrikt namelijk door een bericht dat er mogelijk een trambaan door de Broekslootkade gaat lopen en deze is vrij laat bij het CID Binckhorst toegevoegd. Hoe meer details we de afgelopen maanden te horen krijgen, hoe absurdistischer dit plan wordt. Om dit plan te realiseren moet er over de Trekvliet een nieuwe beweegbare brug komen en deze zal 90 meter gaan overbruggen. Dat is geen bruggetje, dat is de grootste kolom vrije overspanning van alle beweegbare bruggen in Nederland. Een brug met een geschat prijskaartje van 100 tot 150 miljoen. Ik herhaal nog maar even: u gaat de grootste brug van Nederland bouwen voor een tram of bus. Gek genoeg is het eigenlijk niet het meest vreemde van het plan, want het wordt pas vreemd als je de impact gaat bekijken op de Broekslootkade zelf. De Hellingbaan die vanaf de brug de wijk in komt, die zal op zes meter afstand van de balkons van Broekslootkade 128 tot 144 komen. De mensen die daar op de eerste en tweede verdieping komen, die kennen binnen een week de gezichten van alle tram- en busbestuurders van de HTM en mensen op de begane grond die krijgen waarschijnlijk geen zonlicht meer. Vervolgens gaat op grote delen van de Broekslootkade 50 procent van de groenzone verloren. Op dit moment is de Broekslootkade een ecologische verbindingzone onderdeel van een ecologische hoofdstructuur. Deze functie zal volledig komen te vervallen, omdat de zone simpelweg te smal wordt. 75 tot 80 procent van alle bomen zal op de Broekslootkade verdwijnen. Afhankelijk van de variant zijn dat 46 tot 54 bomen. Dit zijn onder andere bomen die als sinds de bouw van de wijken er staan. Ook gaan er, afhankelijk van de varianten, 31 tot 50 parkeerplekken verloren en volgens mij hoef ik u niet uit te leggen dat de parkeerdruk in deze wijken behoorlijk hoog is. Ook zal er een groot deel van de waterbergingscapaciteit verdwijnen. Het schuin talud van de best wel diepliggende Broeksloot zorgt voor de gehele waterbergingscapaciteit, maar hij zal voor de helft op grote delen een harde kader worden. Deze waterbergingscapaciteit moet elders worden opgevangen, maar ik heb begrepen dat er in de Geestbrug misschien wel wat ruimte is, als die hier komt te liggen. Ook hebben we ... En dan hebben we het nog niet gehad over het verlies van een route voor calamiteiten langs de Trekvliet, want die kunnen straks niet meer onder de brug door, verlies van honden uitlaatstrook, ondergrondse containers en een veilige oversteek bij de basisschool Kronenburg. Wat krijgen we ervoor terug? Een hoogwaardige openbaar vervoer dwars door een 30 km woongebied waar normaal enkel bestemmingsverkeer komt. Dus een aanpassing van het bestemmingsplan met een nieuwe gebiedsvisie is nodig en deze kan vergaande gevolgen hebben voor de leefbaarheid van een gebied. Maar we krijgen nog meer. We krijgen een jarenlange bouwput, geluids- en trillingsoverlast van langs denderende tram of bus, parkeer- en verkeerschaos in twee wijken, een onveilige situatie langs een schoolzone, overlast gevende signalering een wijk vol hondenstront. Dan zal ik nu de voordelen opnoemen. Oh nee, die zijn er niet. Dames en heren, deze plannen zijn echt te absurd voor woorden. Laten we de Broeksloot koesteren met al zijn ruimtelijke en ecologische kwaliteiten, want als deze plannen doorgezet worden, hebben deze waarschijnlijk een grote negatieve sociaal economische impact op de omliggende wijken en dan verandert de mooie groenblauwe ader in het afvoerputje van de Binckhorst. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vissers, ook weer namens het hele forum, voor uw inspraak. Netjes binnen de tijd. Zoals u weet, komt het onderwerp nog later een keer aan bod. Maar zijn er nu vanuit het forum prangende vragen aan de heer Vissers? Zo niet, dan nogmaals hartelijk dank en dan sluiten wij het inspraakmoment af, dit agendapunt.

3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening

De voorzitter: Dan gaan we door naar de procedurebespreking van de lijst van ingekomen stukken. Er zijn al een aantal verzoeken hiervoor gedaan, namelijk allereerst over het Havencollectief om de RA21099 en de RA22001, die daar een antwoord op is, om die te agenderen al deze avond. Mocht u dat deze avond willen, dan wijs ik u erop dat de agenda vol is en dat die bespreking dan helemaal aan het eind van deze agenda plaats zal gaan vinden en dat er wel een meerderheid in dit forum voor de bespreking vanavond is en dat anders het agenderingsverzoek naar het volgende forum zal gaan. De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, voorzitter, het volgende forum dat is pas over een heel lange tijd. Ik denk dat we hier zitten voor de Rijswijkse bevolking en ik denk dat het signaal duidelijk is geweest op deze punten, net als over die CID Binckhorst. Ik stel voor om die stukken niet aan het eind van de vergadering maar nu te behandelen zodat de insprekers ook de behandeling daarvan meteen kunnen volgen. Hetzelfde verzoek wil ik graag doen over het raadsvoorstel intentieverklaring CID Binckhorst zodat de mensen die hebben ingesproken en hun achterban hier meteen kennis van kunnen nemen. Dat lijkt me klantvriendelijk naar onze achterban en lijkt me ook de gewenste duidelijkheid geven.

De voorzitter: Nou, wat betreft de CID Binckhorst is dat stuk, is natuurlijk pas gisteravond tot ons gekomen en om een zorgvuldige bespreking te kunnen doen, is het niet gewenst om dat nu vanavond te gaan bespreken, dus daar zullen we het straks nog even over hebben, maar we gaan het dus nu even hebben over het Havenkwartier, of we die vanavond willen bespreken. Dan vraag ik de partijen, allereerst leg ik nu voor of we het vanavond gaan bespreken. Steekt u uw hand op als u daar voor bent. Dan tel ik de partijen en als er een meerderheid is, dus even een digitaal handje graag, dan zie ik het makkelijker. Dus ik zie daar het CDA, ik zie GroenLinks, ik zie Gemeentebelangen, ik zie de VVD, Fractie El Majjaoui, Fractie Krumeich, Wij., Beter voor Rijswijk, Rijswijks Belang. Nou, dat zijn voldoende fracties om het vanavond te gaan bespreken, dus dan gaan we het Havenkwartier vanavond bespreken. Dan is het nog de vraag of we dat dan aan het eind van deze vergadering zullen doen of dat we het naar voren halen. Ik hoor daar ook graag van andere fracties een mening over, of we dit aan het eind van de vergadering doen of dat we het direct al zullen gaan behandelen. Dat heeft natuurlijk ook effect op wanneer we de raadsvoorstellen gaan behandelen. Dat was het ordevoorstel van de heer Van Enk, om het te vervroegen.

De heer ...: Voorzitter, wat mij betreft kunnen we het direct behandelen, het hoeft wat mij betreft niet zo lang te duren. Er ligt ook geen raadsvoorstel of iets dergelijks. Maar ik steun de heer Van Enk als het gaat om de insprekers die hiervoor naar deze avond gekomen zijn.

De voorzitter: Is daar bredere steun voor? De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Ja, daar ben ik het mee eens, totaal.

De voorzitter: Oké. Als er verder niet ... De heer Wit.

De heer Wit: Ja, ik ondersteun dat.

De voorzitter: Oké, dan gaan we dat agendapunt direct bespreken nadat we de vaste agendapunten hebben gehad. Dus dat wordt dan agendapunt 9. Dan gaan we door naar het verzoek van de heer Wit om de IB over de lokale prestatieafspraken ook bij agendapunt 15, wat dan nu agendapunt 16 is geworden, toe te voegen. Ik ga ervanuit dat dat wel akkoord is, om dat te doen. Dus die is dan ook, die gaat daarmee naar D. Zijn er verder nog op de lijst van ingekomen stukken, zijn er voor de procedurebehandeling ... De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ik kreeg net door dat de IB 2144, dat die bij samenleving hoort er niet bij stad. Wij hadden daar vragen over en uiteindelijk via de griffie daar door gekregen dat die bij samenleving hoort. Ik weet niet of andere partijen daar misschien ook vragen over hadden? Over de IB 2144.

De voorzitter: Dat is dan helder in ieder geval.

De heer Weterings: Nog een heel klein dingetje, voorzitter, u wilde graag de IB 2146, over het OV-vervoer, wil ik agenderen voor een volgend forum. Met de reden dat er, in Den Haag is er een motie aangenomen, daar is de wethouder Asten teruggestuurd naar de MRDH, naar de vervoersdiensten, om de opgeheven haltes te gaan bespreken. In Rijswijk zijn er ook een aantal mutaties gedaan. Dus ik zou graag brief IB 2146 willen agenderen voor het volgend forum. Dank u wel.

De voorzitter: Helder. Is daar steun voor? Ik zie dat D66 dat steunt en ook GroenLinks. Nou, dan is er in ieder geval voldoende steun voor een bespreking in het volgend forum. Dus dat gaan we zo doen. Zijn er verder nog procedures wat betreft de ingekomen stukken die we nu moeten behandelen?

Mevrouw Woudstra: Een check, voorzitter, excuus. We moeten even wisselen tussen fora vandaag. Mijn collega, de heer Veerman, had vragen over IB 81, 84 en 85. Ik wilde even checken dat die ... Die zouden dan op het end toch komen op de agenda? 81, 84 en 85.

De voorzitter: Waar gaan die over, dan? Want we hebben hier een lijst van ingekomen stukken, dat loopt van IB 124 tot en met IB 146. Dus ik weet niet over welke stukken u het precies heeft. Misschien kunt u dat dan nog even met de heer Veerman even kortsluiten.

Mevrouw Woudstra: Ik zal even met hem afstemmen, ik heb er titels bij, ik kom daar dan ... Nou, volgens mij aan het eind van de vergadering. Dan wil ik dat voorbehoud graag even maken dat dat op het eind nog zou kunnen. Het zijn korte vragen.

De voorzitter: Nou, op zich moeten vragen van tevoren worden ingediend, dus als u ze niet van tevoren heeft ingediend, misschien kunt u ze dan nog schriftelijk indienen. Dan gaan we daar mee door, zijn we door de procedure bespreking heen.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Gaan we door naar het vaststellen van de agenda en dan wil ik het eerst even hebben over het raadsvoorstel over CID Binckhorst, de intentieverklaring, wat we daarmee gaan doen. Er zijn verschillende mogelijkheden, we hebben natuurlijk het stuk gisteren gekregen. We kunnen daarvoor een extra

forumvergadering, extra forum stad gaan inlasten. Dat zou eventueel komende donderdag kunnen. Dan hebben we in ieder geval nog iets van tijd om het te bestuderen. Zelf had ik ook de gedachte om eventueel die dinsdag erop, maar ik begreep dat daar al een bijeenkomst gepland staat op die dag. Dus mocht u nog een ander idee hebben om een datum te vinden, anders zou de datum komende donderdag zijn. Of anders, wat ook nog een mogelijkheid is om het direct in de raad bespreken. Dus ik hoor graag wat uw voorkeur is daarvoor. In ieder geval gaan we het niet vanavond bespreken. De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Nou, dat vind ik nogal een boude uitspraak, dat u bepaalt dat we het daar vanavond niet over gaan hebben. Zo was ik nog helemaal niet. Ik heb me volledig voorbereid om het er wel over te hebben, want we werden door het college enorm onder druk gezet om er goed over na te denken en de laatste kans, en vijf voor twaalf, u kent die tekst. Dus wij hebben het er in de fractie erover gehad, wij zijn er klaar voor, dus wat mij betreft mag het vanavond. Ik wil de wethouder graag van dienst zijn. Mocht het zo zijn dat de meerderheid van de raad dat niet wil, wat ik nogal vreemd vind gelet op alle publiciteit eromheen, dan zou ik zeggen, dan doen we dat gewoon direct in de raad. We hoeven de discussie niet twee keer te gaan voeren, alsjeblieft, voor de meeste partijen zou het klip en klaar staan wat hier staat en die zijn er voor of die zijn er tegen. Dus doe maar meteen in de raad, zou mijn voorstel zijn.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik vind het een beetje vreemd dat de heer Sleddering zegt: of vandaag of anders maar direct in de raad. Dat gaat een beetje ver. Ik zou de voorbereiding wel graag wat grondiger willen doen en ik stel dan ook echt voor om dat komende donderdag te doen. Ik begrijp dat de twee insprekers nu aanwezig zijn, maar ja, goed, het forum wat dan donderdag is, wordt ook gewoon live uitgezonden. Ik denk dat iedereen het nog wel scherp in de gedachte heeft wat er ingesproken is. Dus mijn voorstel zou toch echt zijn om het komende donderdag te doen.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ik doe het liefst goed, ik ondersteun het voorstel van de heer Wit.

De voorzitter: De heer Braam.

De heer Braam: Ja, ik zit er een beetje dubbel in. Ik ben er alleen een beetje benauwd voor dat als we het donderdag behandelen, dat we, omdat het best wel een behoorlijk politiek onderwerp is, dat we de discussie twee avonden gewoon gaan voeren met dezelfde input. Dus daar ben ik niet zo'n voorstander van. Dus ik voel heel erg veel voor de lijn van de heer Sleddering om het in een keer goed te behandelen in de raad van 8 februari.

De voorzitter: Helder. De heer Weterings.

De heer Weterings: Tja, wat moet ik zeggen. Ja, ook Rijswijks Belang is goed voorbereid, het mag of vanavond of donderdag in de raad. Eigenlijk staan we hier gewoon vrij neutraal in. We zijn goed voorbereid op het item, dus kom maar op, we gaan mee met de meerderheid. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, ik sluit me daarbij aan. Ik wil het in de raad behandelen, maar ik wil het toch ook graag vanavond behandelen. Ik denk, we hebben ons er ook op voorbereid. De mensen die spreken namens bewonersorganisaties hebben er ook kennis van genomen en waarom zouden we dat niet hier meteen vanavond over praten? Het lijkt me heel gezond en ook liefst aan het begin van deze agenda.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij: Voorzitter, dank u wel. Wat mij betreft mag het ook vanavond besproken worden of rechtstreeks in de raad. Dat zou ook wat ons betreft een mogelijkheid zijn. Ook met inachtneming van de insprekers die de moeite hebben genomen om hier naartoe te komen en om hier gewoon efficiënt met elkaar van gedachten over te kunnen wisselen.

De voorzitter: Dan de heer Krumeich.

De heer Krumeich: Ik heb de voorkeur om het in de raad te bespreken.

De voorzitter: Helder. De heer Karremans.

De heer Karremans: Ik heb ook de voorkeur om dit gelijk in de raad te bespreken.

De voorzitter: Nou, ja, dan proef ik vele verschillende meningen en wat hierbij wel heel belangrijk is, natuurlijk, dat we ons allemaal goed voorbereid kunnen hebben. Ik hoorde in ieder geval dat in ieder geval iedereen wel het in de raad sowieso wil bespreken en dat er een verschil bestaat van mening of er nog een voorbespreking voor komt en wanneer die dan plaats zou moeten vinden. Dus ik zou in ieder geval dan willen voorstellen om het dan gewoon direct in de raad te agenderen voor nu en dat we voor nu de discussie dan dus verplaatsen helemaal naar de raad toe zodat alle fracties ook volledig de mogelijkheid hebben om zich goed te kunnen voorbereiden, want het is natuurlijk, we kunnen zeggen, er is misschien een meerderheid voor eventueel nu agenderen, maar daarmee benadeel je natuurlijk ook een aantal fracties die zich nog niet voldoende hebben kunnen voorbereiden. Dus dat is wel in dit geval heel erg van belang en natuurlijk ook het raadsvoorstel. Normaal krijgen we raadsvoorstellen tien dagen van tevoren en deze is natuurlijk maar één dag van tevoren gekomen. Dus mijn voorstel zou, als ik het zo proef, zou mijn voorstel zijn om het dan gewoon maar direct in de raad te behandelen. Ik voel dat niet iedereen nog op een extra avond zit te wachten. Mevrouw Woudstra, u wilt erop reageren.

Mevrouw Woudstra: Ik kan meegaan in het direct in de raad bespreken, als dat dan het is. We hebben ook vragen voorbereid alleen is het inderdaad heel kort dag. Ik zou anders misschien de optie nog voor willen stellen om schriftelijke vragen te kunnen stellen. Want ik zie ook gebeuren dat we anders in de raad er erg lang aandacht aan besteden terwijl we ook nog feitelijke vragen aan de wethouder hebben. Dus dan met het indienen deze week en volgende week antwoord te krijgen op die schriftelijke vragen en dan direct naar Raad.

De voorzitter: Dat lijkt me een heel goed voorstel, mevrouw Woudstra, dat we gewoon deze week dat alle leden van het forum gewoon vragen die ze hebben schriftelijk kunnen indienen. Ik zie de heer Keus, dat hij daarop wil reageren.

De heer Keus: Ja, die mogelijkheid die wilde ik inderdaad ook aanbieden, om inderdaad schriftelijk vragen te kunnen beantwoorden. Ik ga uiteraard helemaal niet over uw agenda, maar ik wil er wel op wijzen dat u hier eigenlijk u zelf wel de kans ontnemt om ook een oordeel te vormen. U gaat gelijk over naar de besluitvorming in de raad en dat ontnemt een beetje de kans om ook in de openbaarheid, waar de behoefte ook lag, van gedachten te wisselen en argumenten over en weer te geven. Nu komt u eigenlijk direct aan op de besluitvorming. Ik wil er alleen heel even op wijzen, maar nogmaals, ik ga niet over uw agenda.

De voorzitter: Helder. De heer Van Enk, nog?

De heer Van Enk: Ja, daar sluit ik een beetje op aan. Ik denk dat als een aantal fracties wel vragen heeft voorbereid of een standpunt, dat andere fracties ook daar hun voordeel mee kunnen doen, het is extra. In de raad kan het dan nog worden besproken ter besluitvorming en ik zou het graag vanavond kort wel willen aanstippen, het lijkt mij heel verstandig.

De voorzitter: Dat is helder, maar ik wil toch dan het voorstel doen, zoals ook mevrouw Woudstra dat aangaf dan, dat we dus een schriftelijke vragenronde doen en dat we dus in de raadsvergadering dat werkelijk ook de discussie, dat die daarin plaatsvindt, want zowel het oordeelsvormend kan ook in de raadsvergadering wel plaatsvinden, zeker als ook die schriftelijke vragenronde voor de beeldvorming daarin nog daarvoor heeft plaatsgevonden, om zo ook de politieke discussie ook in de raad de mogelijkheid toe te vinden. Daarmee wil ik het afronden, deze procedurebespreking. Het is wat vreemd want normaal vind dit soort procedurebesprekingen natuurlijk plaats in het presidium wanneer we raadsvoorstellen agenderen, maar dit is een iets bijzondere constructie, natuurlijk ook gezien de verkiezingen die eraan komen. Dan gaan we door naar de agenda van forum stad. Die is zoals die voorligt voor vanavond. Er is dus al een agendapunt toegevoegd, als agendapunt 9. Is dan voor de rest, is de agenda zoals die voorligt akkoord? De heer Van Enk

De heer Van Enk: Voorzitter, ik kan het niet laten, ik moet het toch even kwijt. Ik vind, als we dit soort bureaucratische afspraken maken over schriftelijke behandelingen en uitstellen tot over weken in de raad, terwijl het om een heel klip en klaar duidelijk voorstel gaat over de Binckhorst en het mensen bezig houdt, dan moeten we straks ook niet gaan klagen bij de verkiezingen over de afstand tussen burger en politiek, want dat hebben we dan toch een beetje aan onszelf te wijten. Dank u wel.

De voorzitter: Uw standpunt is helder. Dan verder over de agenda, daar is dus verder geen opmerking meer over.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Dan gaan we door naar het volgende punt, dat zijn de mededelingen van het college. Zijn er vanuit het college mededelingen? De heer Keus.

De heer Keus: Ja, dank u wel, voorzitter. Vers van de pers, wel heel goed nieuws, denk ik zo, dat wij vanuit de MRDH een bevestiging hebben gekregen dat zij samen met de gemeente Rijswijk en de gemeente Den Haag wil starten aan een nieuwe verkenning voor de ondertunneling van de Beatrixlaan. Ik hou het even hierbij, goed nieuws lijkt me. Ik kom later nog met meer informatie hierover. Maar ik wil het u toch even zagezegd hebben. Dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank.

6. Terugkoppeling Gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter:

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Dan gaan we door naar het overzicht van toezeggingen en moties. Daar is een afspraak met de bestuursadviseurs, namelijk dat er een opschoonactie komt van alle nog openstaande toezeggingen voor de verkiezingen. Daar zal de raad middels een document over in geïnformeerd worden. Dat is wat ik begrepen heb vanuit de griffie. Zijn er verder over de lijst van toezeggingen en moties nog opmerkingen of vragen? De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ik wil u even meenemen naar de lijst van toezeggingen puntje 76. Het begint onderhand een van de hoofdpijndossiers te worden. Er is op 06-10-2020, we zitten nou op bijna februari '22 is er een toezegging gedaan met betrekking tot de aangenomen motie denk aan onze kinderen, die met 17 10 is aangenomen. Daar zou de raad zou voorgelegd krijgen wat het zou kosten om de Van Zweedenzaal te renoveren of een bewegingsfaciliteit in de vorm van een gymzaal te realiseren pal naast de vier scholen. 16 maart is er een toezegging geweest, toen was het voor de zomer, toen was het oktober, toen was het december en de laatste sparteling ervan, de heer Lugthart met alle respect, was dat het er in januari zou liggen. We zitten nou op eind januari, er is helemaal nog niks bekend, nog niks gezien, geen brief, geen raadsvoorstel. Waar blijft het voorstel voor de Van Zweedenzaal en de gymzalen, met al de toezeggingen die er zijn gedaan de afgelopen anderhalf jaar? Ik hoor graag een reactie van de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Is er vanuit het college een reactie hierop? De heer Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ik zie dat we elkaar aankijken want het is ... Vanochtend hebben we een brief besproken in het college en die gaat nog onder leiding van mevrouw Bentvelzen, de nieuwe portefeuillehouder hiervoor en zij is ermee bezig en ik vermoed dat op heel korte termijn hierover meer informatie naar de raad toegaat. Dan kijk ik even naar de heer Keus, heb ik het zo goed geformuleerd? Ja.

De voorzitter: Daar komt snel dus een reactie op. Mevrouw Woudstra.

De heer Weterings: Voorzitter, een heel korte nabrander, als dat mag.

De voorzitter: De heer Weterings, een heel korte.

De heer Weterings: Dan heeft u nog zes dagen, college. Dank u wel.

De voorzitter: Nou, dat is helder. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Dank, voorzitter. Kan ik uw uitleg zo begrijpen dat alles wat nu in het geel staat aangegeven als voorstel van afdoening daar nog op blijft staan totdat we dat voorstel van de griffie hebben gekregen voor afdoening, of wordt het eraf gehaald voordat we het krijgen.

De heer Van Enk: Mag ik een voorstel doen, voorzitter?

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Ik stel voor om het over een paar weken aan het eind van deze raadsperiode allemaal er af te halen en daarna met een schone lei te beginnen. Want bij honderd toezeggingen die nog moeten worden voldaan, kunnen we ons als raad toch wel een keer gaan afvragen of er niet wat prioriteiten moeten gaan stellen. Dank u wel.

Mevrouw Woudstra: Voorzitter, daar ging mijn vraag niet over.

De voorzitter: Nee, u had het over de geel gemarkeerde stukken en wat daar precies mee gedaan wordt.

Mevrouw Woudstra: Het gaat om een aangenomen motie en niet om een toezegging.

De voorzitter: Heeft u het specifiek over een motie dan of over alle?

Mevrouw Woudstra: Antwoord op het geel is, als u kan toezeggen dat het geel niet verdwijnt, want anders moet ik u meenemen naar vier jaar geleden, de eerste motie over het personeelsbeleid en dat lijkt me een beetje veel gevraagd voor vanavond.

De voorzitter: Ja, ik heb zo niet voor ... Misschien dat de griffie hier iets over kan zeggen, over dat wat ...

Mevrouw Woudstra: Voorzitter, ik denk dat de griffie het verzoek gehoord heeft om er nu nog even niets af te halen. Als dat even wordt opgeschreven, dan overleven we het allemaal wel.

De voorzitter: Oké, dan gaan we dat opschrijven en dan gaan we verder met de agenda zoals die staat. Dan hebben we dit punt gehad en dan weet u in ieder geval dat daar nog aan gewerkt wordt tot aan de verkiezingen, met deze lijst, om daar een opschoning van te doen.

8. Vaststellen Forumverslag 7 december 2021

De voorzitter: Dan gaan we door naar het vaststellen van het forumverslag van 7 december. Zijn daar op- of aanmerkingen over, iets wat er nog aan moet worden aangepast? Nee. Dan is dat daarmee vastgesteld.

De voorzitter: Gaan we door naar het agendapunt over het Havencollectief. De heer Van Enk heeft het verzoek als eerste gedaan, dus ik zal hem als eerste het woord geven en de VVD en D66 hebben daarna ook het woord, sowieso. Steek uw handje op als u het woord wil voeren, dan kan ik u het woord geven. Maar allereerst geef ik dan dus het woord aan de heer Van Enk. Gaat uw gang.

De heer Van Enk: Dank u wel, voorzitter. Ja, toen ik de brief had gezien en het bericht in de Groot Rijswijk afgelopen week, begon ik mij wel eigenlijk wat zorgen te maken over de ontwikkelingen in het Havenkwartier. Dat heeft te maken met de punten die inspreker ook noemt. Ook zeker met de manier waarop we nu met de ruimtelijke ordening omgaan. Eigenlijk, we spreken over een soort horizontale uitwerking belanghebbenden en onderling en de gemeente trekt zich al terug in de regierol en de raad kijkt dan even toe of het proces goed verloopt. Ik ben wat ouderwets op dit vlak en ik heb daar wel moeite mee, met die zogenaamde procesrol. Ik

vind dat wij als gemeenteraad ook verantwoordelijkheid hebben voor het goed uitwerken conform de randvoorwaarden die wij hebben gesteld van het stedenbouwkundig plan voor het Havenkwartier. Ik maak me zorgen, als ik de inspreker hoor en de geluiden daarover hoor. Het is, denk ik, goed als de wethouder aangeeft hoe hij deze voortgang inhoudelijk beleeft en dat hij ons uitlegt hoe de gemeente daar nu nog bij betrokken is. Want ik vind dus dat we het niet alleen maar mogen overlaten aan overleg tussen al of niet goedwillenden projectontwikkelaars en bewoners die daar zeeën van tijd in moeten steken. Nog een concrete vraag over de locatie zelf. Klopt het dat als een projectontwikkelaar de helft van zijn grond bijvoorbeeld gebruikt om daar alle woningen op te projecteren, dat we dan in een latere fase als raad nog geconfronteerd kunnen worden met de vraag om daar nog een paar honderd extra woningen straks in een tweede fase te plaatsen. Want dat is volgens mij absoluut niet onze bedoeling. Ten tweede, als het gaat om de verkeersmaatregelen, ik heb, toen we dit masterplan vaststelden, gevraagd naar die verkeerseffecten en omdat het college uitlegde dat dat in de hand kon worden gehouden door het bijstellen van stoplichten en dergelijke, heb ik gevraagd, ik meen zelfs nog met een motie die gesteund werd, begin dan meteen met die stoplichten in te stellen zodat we proefondervindelijk kunnen of dat voldoende is voor het verkeeraanbod in die wijk en vooral over de Burgemeester Elzenlaan waar nu al files staan. Mijn vraag is: hebben die maatregelen, zijn die al uitgevoerd en zo ja, waarom heeft dat nog te weinig effect opgeleverd? Dus zorgen over deze manier van begeleiding door de gemeente en ik denk ook dat we daar lessen in moeten trekken voor andere locaties. We moeten er dichter opzitten, is mijn voorlopige conclusie. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Ja, dank, voorzitter. Ja, ik wou het eigenlijk niet zo over het plan hebben. Ik ga ervanuit dat er gebouwd wordt en gemaakt wordt wat wij hebben afgesproken. Waar ik het wel graag over wil hebben is de participatie. Dit is nu het tweede grote project waar dit wederom helemaal mis dreigt te gaan. Wij hebben Pasgeld gehad, nou, dat is een gruwel geweest, die participatie. Dat heeft heel veel tijd en heel veel geld, 500.000 euro extra, heb ik van de week vernomen, dat dat gekost heeft en wij hebben daar alleen maar ellende van gehad. Wat zien we hier nu gebeuren? Dat de participatie tussen de partijen, de omwonenden en de projectontwikkelaars, die komen er zelf niet uit, die hebben geen zelfde golfenkte waarop ze met elkaar praten. De ene komt met een brief wat er allemaal gebeurd is en waarop de bewoners niet gereageerd hebben. De bewoners komen met een brief, ja, we mogen wel alleen maar luisteren en we mogen niks zeggen. Wat zien we gebeuren? Wij als raad worden van beide kanten bestookt en de gemeente is totaal de regie kwijt over deze participatie. Voor de zoveelste keer. Ik word daar zo langzamerhand echt helemaal beroerd van, zowel voor de projectontwikkelaars als voor de bewoners is dit geen manier van werken. Dus wat er moet gebeuren, zo snel mogelijk, is dat de gemeente de regie over de participatie pakt. Dat is onze rol, want we worden er toch bij betrokken. Wij krijgen de ene brief en wat ik net van de inspreker hoorde, er zijn nog veel meer brieven, die durven ze ons al niet eens meer te sturen. Het is gewoon te gek voor woorden wat hier gebeurt. Men maakt ruzie met elkaar, men ontkent elkaar, men schrijft brieven naar elkaar en alles komt bij ons op het bureau te liggen. Ik vind dat we dit zo snel mogelijk moeten stoppen en de gemeente moet de regie nemen en zo snel mogelijk. Dat is mijn enige punt en ik maak me er buitengewoon zorgen om dat we wederom die participatie, ik zou bijna zeggen, het modewoord participatie in Rijswijk weer helemaal verkeerd invullen. Dank.

De voorzitter: Dan kijk ik even naar de fractie van D66, mevrouw Woudstra of de heer Veerman. De heer Veerman, gaat uw gang.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Het verbaast mij dat sommige raadsleden denken dat dit al een overleg is over het Havenkwartier zelf en de Sijthoff in het bijzonder. Het gaat hier volgens mij over participatie en daarvoor heeft de VVD D66 ook dit punt op de agenda gezet. Ik ben blij ook dat de beantwoording en de vraag van het andere nummer ook toegevoegd is aan deze discussie. Laat ik vooropstellen dat ik ook het spreken in het begin van de avond gehoord heb en ik moet ook instemmen dat het participatieproces zeker bij de Indola locatie ruim voldoende is. Kijk je naar de andere locatie dan had dat zeker beter gekund, denk ik, op sommige punten, maar dan zie ik ook dat er heel veel mensen positief zijn, zowel over de enquête, over het proces. Maar er zijn ook mensen die zijn minder positief. Dat snap ik ook aan de ene kant wel als je kijkt wat de doelstelling van het proces is geweest. Als je kijkt naar de eerste avond waren de mensen nog, mochten ze nog meepraten, eigenlijk, in dat hele proces en als je kijkt naar de slotavond dan zie je eigenlijk dat een aantal leden voor voldongen feiten komen te staan. Dat is wel jammer dat het gesprek eigenlijk daarmee niet mogelijk is en dat is misschien ook wel een beetje het probleem, is dat de projectontwikkelaar op zo'n avond eigenlijk alleen maar in zijn straatje spreekt van dat heeft onze voorkeur en dit heeft onze voorkeur. Dan denk ik, ja, maar dat zou niet zo moeten zijn natuurlijk. Dan moeten we inderdaad als gemeente misschien meer regie pakken. Ik zie het proces zeker als zijnde goed, alleen zullen we het zeker moeten verbeteren, daar ben ik wel een voorstander van. Ik heb een heleboel mensen trouwens ook bij de gemeenteraad soms wel gezien en ook soms helemaal niet gezien. Het zou eens goed zijn om alleen maar toehoorder te zijn van zo'n proces want dan kan je echt een mening vormen over hoe het daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Ik kan me wel met de spreker hiervoor instemmen dat er ook nog een aantal vragen van de omstanders wel gesteld zijn maar niet in het zijn meegenomen of dat ze dan door het team worden doorverwezen naar de gemeente. Dan denk je als vragensteller volgens mij ook van: nou, ik heb toch contact nu met de gemeente? Waarom worden die vragen niet beantwoord door de projectgroep? Dat is natuurlijk wel lastig dat je daar duidelijk moet stellen wat wel en niet mee mag in dat participatieproces. Het kan zeker beter, discussie over de rest hebben we nog en misschien moeten we op een later tijdstip misschien de gehele participatie een keer in de discussie nemen. Ik denk dat dat wel heel goed zou zijn, want er zijn zeker heel veel goede punten, maar sommige dingen kunnen zeker beter. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij: Voorzitter, ja, dank u wel. Ja, wat je hier ziet en ook bij Pasgeld ziet is een enorme worsteling, de heer Sleddering wees er ook naar, met betrekking tot het thema participatie. Dat is met angst en beven een voorloper op hoe we dat zo meteen formeel moeten gaan organiseren als die omgevingswet gelanceerd is, want het gaat nog veel erger worden, mijnheer Sleddering, vrees ik. Je doet het nooit goed en je kan het hebben over rommelen en je kan het hebben over verantwoordelijkheden, waar moeten die liggen en ja, ik ben het toch eens ook met de heer Van Enk en Sleddering dat ondanks het feit dat de gemeente in dit gebied niet of nauwelijks grondpositie heeft, deze toch een regiefunctie moet nemen in deze fase van de gebiedsontwikkeling. Ik heb in het verslag mogen lezen dat er wel een gemeentelijke vertegenwoordiging bij is in de rol van een omgevingsmanager, maar met alle respect weet ik ook uit ervaring dat dat een te lichte rol is om dat in deze fase van de ontwikkeling te doen organiseren. Je hebt een regisseur nodig die duidelijk rollen en verantwoordelijkheden scheidt. Ook duidelijk de kaders bewaakt, ook expliciet die kaders bewaakt richting stakeholders en richting grondeigenaren, vastgoedontwikkelaars, om te voorkomen inderdaad dat er inderdaad een ruis aan documenten ontstaat waarbij er van de raad gevraagd wordt een soort van scheidsrechter te moeten gaan spelen. Nou, die rol hebben we helemaal niet en moeten we ook niet hebben. We moeten ook niet op stoelen gaan zitten die niet van ons zijn. Dus het dringende advies aan de wethouder

is om de rol van de gemeente in deze fase van de ontwikkeling van het Sijthoff kwartier, de Sijthoff locatie met name, om dat toch te verstevigen met een goede regisseur naast de rol van de omgevingsmanager die ik in deze fase te licht vindt om dat uitsluitend de vertegenwoordiging namens de gemeente te laten zijn. Ik hoor daar graag een reactie op van de wethouder.

De voorzitter: Mevrouw Maliepaard.

Mevrouw Maliepaard: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, een heleboel is al gezegd en wij sluiten ons daar wel bij aan. Ook wij maken ons zorgen om, zoals de inspreker ook al aangaf, de omvang van het bouwprogramma en hoe dat verder gaat de komende periode, maar ook over de procedure inspraak in dit geval. Daar laat ik het even bij. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Wit.

De heer Wit: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik sluit graag af. Mijnheer Van der Meij die gaf het net al heel duidelijk aan, inderdaad, we gaan straks ook de omgevingswet bespreken of in ieder geval een deel ervan, het raadsvoorstel keuzeonderwerpen, waarin we participatieplicht willen gaan opleggen op alle buitenplanse ontwikkelingen. Ja, als ik nu dit zo beluister en inderdaad de eerdere projecten waaronder het Pasgeld, dan denk ik dat wij daar toch echt heel erg kritisch moeten gaan zijn hoe we dat in de toekomst gaan doen. Criteria voor participatie moeten echt duidelijk zijn, niet alleen voor de mensen in de raad maar ook voor de inwoners en ook voor de ontwikkelaars die hier in Rijswijk iets willen gaan doen. Dus die regierol is zeker belangrijk. Ik wil toch nog wel eventjes een ding van de wethouder horen en dat is eigenlijk het eerste punt in de brief van het Havencollectief en dat is de hoeveelheid woningen. Wij hebben in het verleden heel duidelijk gezegd: 2100 woningen is ongeveer waar wij de grens trekken. Als ik de berekeningen van het Havencollectief zo zie, en ik heb er even naar gekeken en die kloppen heel aardig, wat is het risico dat we daar dan inderdaad overheen gaan? Want dat is toch echt niet de bedoeling. We hebben gewoon een duidelijke grens gesteld dus daar wil ik toch wel even een antwoord op hebben van de wethouder. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank. Ja, in de lijn van de heer Van Enk en ook de heer Sleddering dan nog weer op het punt participatie. Ik heb het Pasgeld gehoord maar dadelijk is het Kesslerpark aan de beurt, hebben we hetzelfde probleem, maar vergeet ook niet het Havenkwartier - er zijn vandaag mensen komen inspreken - en we hebben pasgeleden Buitenpoort gehad. Dus praat ik over een kwartet. Dan vraag ik eigenlijk aan de wethouder, wat is er aan de hand? Wat heeft hij nodig van ons, van de raad? Zijn het instrumenten, is het expertise? Wat heeft u nodig om in het vervolg dit anders te laten lopen? Dan kunnen we wel zeggen, ja, er moet verbetering komen en we gaan er mee aan de slag, maar wat heeft u nodig? Heeft u tools nodig van ons, van de raad, om ervoor te zorgen dat die participatie tegenover de burgers beter gaat? En als we te maken hebben vervolgens met een cultuuromslag kan u dat ook gewoon eerlijk zeggen. Dan zal misschien het volgende college een grote schoonmaak moeten gaan houden in het stadhuis waar er waarschijnlijk dus een heel grote schaduwmacht heerst die ontzettend de politieke keuzes aan het beïnvloeden is. Ja, dan moet daar maar eens een keer flink mee gesproken worden. Dus ik hoor graag van de wethouder wat hij nodig heeft van ons om ervoor te zorgen dat we dit kwartet achter elkaar, dus Pasgeld, Kesslerpark, Havenkwartier en Buitenpoort, dat we dat niet meer gaan krijgen in de volgende periodes. Dank u wel.

De voorzitter: Dan was dit de eerste termijn van het forum over dit onderwerp en gaan we door naar wethouder Van de Laar. Er zijn diverse vragen aan u gesteld, we vragen u om kort en bondig te beantwoorden gezien ook nog de rest van de agenda. Gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Ja, dank u wel, voorzitter. In zijn algemeenheid over het ... Ik wilde eigenlijk gelijk de inhoud induiken, maar ik dacht, het Havencollectief bedankt voor het inspreken. Wij hebben goed contact, wat het Havencollectief ook aangeeft en afgelopen week ook nog met elkaar gesproken en ik ben er een groot voorstander van dat iedereen gebruik maakt van al zijn rechten en middelen binnen de democratie zoals we die hebben. Op dit moment bestaat dat onder ander ook uit brievenschrijverij en inspreken. Dan kijk ik ook dan naar de laatste spreker, de heer Weterings, kunnen we dat voorkomen? Ja, het is niet per definitie dat dat een uiting is van een slecht proces, maar vooral ook een wens om op nog andere manieren ook van de beschikbare middelen je stem te laten horen, ook op momenten dat je het misschien niet eens bent met de inhoud. We moeten heel erg ervoor oppassen dat inhoudelijke voortschrijding van plannen en ontwikkeling niet vermengd wordt met een proces wat niet verkeerd loopt. Natuurlijk is het zo dat als er een goed participatieproces er is, dat andere instrumenten niet nodig zijn. Dat zou wat mij betreft de kern zijn en de kern ook van de kwaliteit van het product, in dit geval de ontwikkeling, op een hoger niveau wordt getild door goede participatie. Ik ben er van overtuigd, dat zie ik ook in het Havenkwartier, dat dat het geval is. We hebben een participatiekader vastgesteld, ook bij het ontwikkelkader waarbij we de uitgangspunten voor participatie hebben gezet en de stakeholder analyse en de belangen gewogen daarin en binnen dat kader voert de gemeente de regie, dus de planning, de inhoud, hoe dat allemaal voortkomt, maar wij laten uiteindelijk, al het echt over die avonden gaat, vooral de regie ook van zo'n avond in hand van de initiatiefnemer. Niet alleen in gedachte van de omgevingswet, maar ook omdat wij een faciliterende overheid willen zijn en dat de projectontwikkelaar al het beste mensen kan overtuigen van de kwaliteit van hun plannen. In dit geval tussen de Sijthoff ontwikkeling en het Havencollectief loopt dat op dit moment spaak en je zou inderdaad kunnen concluderen dat die verhouding getroebleerd is, maar we herkennen wel in beide brieven de feiten zoals ze zijn. Dus in het proces en in de volgorde der dingen. Dus dat proces, dat loopt, maar dan gaat het natuurlijk ook nog om de responsiviteit, zou je kunnen zeggen, of om de toon, en daar hebben wij absoluut wel ook gesprekken over, maar dat is een ander type regie. Nou, dat is in zijn algemeenheid. Participatie wordt ook door het Havencollectief heel terecht als een groot onderwerp neergezet en een aantal van u heeft daarop gereflecteerd. Vanavond wordt, meen ik, in forum samenleving ook de evaluatieparticipatie besproken en in 2022, in een volgende periode, raadsperiode zal de raad een nieuw participatiebeleid wat twee jaar geleden voor twee jaar is vastgesteld, opnieuw moeten vormgeven. Daar heeft u allemaal al voorschotten op genomen, hoe dat eruit zou moeten komen te zien. Dan zei iemand nog, we vrezen de omgevingswet, die hoeft u niet te vrezen, er staat dat participatie verplicht is, maar de omgevingswet schrijft niet voor hoe die participatie eruit moet komen te zien. Dan neem ik alvast een voorschotje bij een volgend onderwerp. Dat bepaalt de raad en nogmaals, in een volgende periode, wat de verhouding is tussen de raad, college, ontwikkelaars en inwoners. Nou, dat is een heel mooie opgave voor die volgende periode. Ik ga concreet naar een aantal vragen die er gesteld zijn, onder andere de hoeveelheid woningen. Het ontwikkelkader geeft een bandbreedte aan tussen de 2000 en 2500 woningen voor fase 1 en fase 2. Wij richten ons dus ook op die 2500 woningen en veel meer dan dat en verkeersmodellen die zeggen ook, meer dan 3000 kan het gebied sowieso niet aan, maar wij richten ons op 2500 woningen. En nu, in de eerste fase klopt die optelsom dat er 2100 woningen staan gepland. Dat komt door twee dingen, namelijk in deze fase gaat het om de projecten met hoogbouw. Dat zijn grote volumes, veel woningen en de tweede reden is dat het de betaalbare woningen, projecten zijn. Dat zijn dus in volume kleinere woningen en dus meer

woningen. Dat verklaart waarom we nu al op dat aantal zitten. De tweede fase is bijvoorbeeld de Steenplaetsstraat van de gemeente. Nou, we hebben helemaal geen plannen op dit moment om dat te ontwikkelen. We zouden dat kunnen bevriezen, als u dat wilt, maar die plannen zijn er niet, dat is fase twee en dat staat in het kader aangegeven als niet waar hoogbouw nog kan landen. Dus die volumes als waar men bang voor is, 3000, 3500, daar koersen wij niet op en die staan ook niet in het kader als een gedachte dat dat zou kunnen. Daar kan een raad natuurlijk ooit weer van gaan afwijken, maar dat is niet wat we met elkaar hebben afgesproken en wij houden ons binnen die kaders. Dan de VRI maatregelen, die zijn nog niet uitgevoerd, maar die staan in de planning voor Q3 2022. Even kijken, de concrete vragen, positieve geluiden inderdaad, u hoort nu andere geluiden, maar er zijn ook positieve geluiden, die hebben geen brief gestuurd. Dat is terecht opgemerkt. De omgevingswet heb ik beantwoord en het bouwprogramma, participatieplecht en Rijswijks Belang. Ja, dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we door naar de tweede termijn van het forum. De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Dank u wel, voorzitter. Als ik de wethouder hoor, en hij zegt onder meer, ja, dit is niet per se een uiting van een slecht proces, als partijen zich ontevreden tonen en we moeten als gemeente en faciliteren en dan denk ik ja, kijk, ik heb een heleboel participatiepogingen meegemaakt in deze raadsperiode over algemene beleidsplannen en noem maar op, waar ik mijn wenkbrauwen enorm bij heb opgetrokken. Maar hier gaat het om concrete bebouwing binnenstedelijk waar bestaande bewoners last van hebben. Dat is het thema van de avond want we hebben ook de Geestbrugweg en de Broekslootkade bewoners gehoord. Wiens belang prevaleert maar eigenlijk? Nieuwe bewoners aan de Binckhorst of bestaande bewoners die in een fijne omgeving zitten? Een uiterst delicaat proces en daar hebben we als raad, onder leiding van het college, een duidelijk uitgangspunt voor vastgesteld met randvoorwaarden en kaders. Als er staat tot 2500 woningen, dan is het dat maximaal. Niks uitvluchten of wat of ja, een andere raad kan misschien nog wat anders doen. Nee, dit is wat we hebben vastgesteld. Ik denk dat we het niet over mogen laten aan een participatieproces tussen twee partijen die ook niet in balans zijn qua equipering, want het gaat om een professionele projectontwikkelaar en het gaat om bewoners die dit allemaal in hun vrije tijd moeten doen. Wij moeten als gemeente dit proces meer dan bewaken en wij moeten de randvoorwaarden die we als raad hebben gesteld ook actief bewaken. Dus faciliteren, denk ik, moeten we langzaam vanaf. We moeten daar de lead nemen, zeker als we dit soort signalen krijgen dat er onduidelijkheid optreedt. Dat is mijn mening, ik vind, het CDA gaat daar pal voor staan en dat zullen we ook in volgende projecten moeten afspreken op deze manier. Tot slot de VRI-'s, Q3 van dit jaar. Ja, dat vind ik erg laat. Wij hebben dit plan, volgens mij in het voorjaar vorig jaar vastgesteld. Toen heb ik gevraagd, nadrukkelijk, begin meteen met die verkeersmaatregelen zodat we kunnen zien dat het gaat helpen. Ja, als het dan anderhalf jaar later pas wordt gerealiseerd, dan staan die woningen er intussen ook al en is het te laat om nog aan alternatieve maatregelen te denken, want dat was de bedoeling van de motie van het CDA destijds. Dus ik wil graag dat die verkeersmaatregelen direct worden genomen. Ik zou graag een toezegging van de wethouder alsnog willen hebben om die toezegging van vorig jaar op die manier gestand te doen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Sleddering. De heer Sleddering, u moet even uw microfoon aanzetten. Dan kunnen we u horen.

De heer Sleddering: Ja, dat helpt, sorry. Dank aan de wethouder voor het antwoord. Zijn opmerking over de aantallen woningen stelt me gerust. En ik erger me echt aan hoe dat gaat met die participatie, zowel aan de

kant van de projectontwikkelaars als aan de kant van de bewoners. Zo komen we niet uit. Het is juist de bedoeling dat we samen op een verantwoorde manier uitkomen en dat is een verbetering, meestal, voor het hele project en daar zitten we voor. Dus ik zou echt, nogmaals willen vragen, alle aandacht erop, het niet uit de handen weer laten glippen en ik steun de heer Van Enk volkomen met, we hebben destijds afgesproken dat, oké jongens, we gaan hier bouwen, zonder die heel grote hoogbouw - dat weet wethouder wij dat er zo over denken - maar het verkeer en de afwikkeling van het verkeer moet wel geregeld worden en als je nou de mogelijkheid hebt om iets al uit te proberen, dan moet je dat niet laten. Dan moet je dat gewoon doen. Dat is doodzonde dat dat nog zo lang moet duren. Dus ik zou zeggen, volle kracht vooruit, er bovenop zitten om dit mooie plan, want laten we dat niet vergeten, dit is gewoon een goed plan, ik ben er van de week nog eens doorheen gefietst, je schaamt eigenlijk af en toe je ogen uit je hoofd als je ziet wat er nog tussen staat. Dit wordt een prachtig gebied van Rijswijk, we moeten tempo maken, maar wel op een verantwoorde manier, zowel voor de ontwikkelaars als voor de bewoners.

De voorzitter: De heer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel, ook voor de beantwoording van de vraag. Ik had twee punten en we gaan toch inhoudelijks tegenover dit stuk. Eens over de VRI installatie, dat we daar zo snel mogelijk, als het kan, mee moeten beginnen. Wat ik altijd denk, als warme pleitbezorger van de stadsbouwmeester Dudok zie ik vergezichten voor me als je zo'n wijk indeelt. Nou, daar is zeker hier geen sprake van. Als je de beide onderdelen ziet die nu bebouwd worden en het tussenstuk waar mijnheer Sleddering ook op reageert, waar dan al 2100 woningen moeten komen. Nee, er is geen stadsbouwmeester meer in Nederland. Jammer vind ik dat, als je zo'n wijk ziet, die zou veel mooier ontwikkeld kunnen worden, in mijn ogen. Maar ja, dat is niet zo, we hebben tegenwoordig een hap snap beleid wat dat betreft. Dat is natuurlijk af en toe best jammer en dat zie je dan ook terug in je participatie proces want als we de link maken naar de nieuwe omgevingswet, is het startpunt gewoon binnen dat participatieproces heel anders en kunnen we straks wel zeggen van zoals ze dat zo mooi noemen, kunnen we beginnen aan zo'n wijk en nu hebben we al projectontwikkelaars, die verzinnen van alles en daar wordt het publiek er eens een keer bij gevraagd. Ja, dat is op een heel verkeerd startmoment en dan is eigenlijk zo'n participatie vaak heel moeilijk om dat echt honderd procent te laten lukken. Dus ik ben blij als we die handschoen oppakken en straks met die omgevingswet een ander participatieproces ga inrichten. Ik ben er helemaal voorstander van, dank u wel.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik vond de beantwoording van de wethouder wat mager als het gaat om de rol van de gemeente in het onderdeel van de participatie, dat die faciliterend zou moeten zijn en dat zou ook zo moeten blijven en dat het juist de ontwikkelaar moet zijn als de deskundige en de initiatiefnemer om met zijn plan de omgeving te overtuigen. Ja, natuurlijk zal die ontwikkelaar dat met verve doen, vanuit zijn eigen positie en vanuit zijn eigen verhouding. Maar het gaat erom dat dat gebeurt onder leiding van een goede procesbegeleider die de brug weet te slaan, daadwerkelijk, tussen de stakeholders, de omwonenden en die ontwikkelaar. Daar hebben beide profijt van, dat ze beide elkaar uiteindelijk vinden. Daarbij is nee ook een antwoord. Op het moment dat dat gemotiveerd is waarom iets niet kan, vanuit beide kampen, dan zal je ook merken, als dat onder een goed proces is vastgesteld, dat je er uiteindelijk ook je draagvlak onder je plan mee verbetert. Dus een nadrukkelijk advies aan de wethouder is toch om een stevige procesbegeleider vanuit de gemeente op dit participatieproces te zetten om die verbinding, daadwerkelijke

verbinding te leggen tussen de initiatiefnemer en de stakeholders en het niet uitsluitend over te laten aan de overtuigingskracht van de initiatiefnemer. Daar zal het echt niet aan liggen, daar is hij ook voor geboren om dit te doen. Het gaat juist om die brugfunctie te leggen tussen alle stakeholders in het gebied. Ik hoor daar graag nog een reactie op. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Maliepaard, nog in tweede termijn? Ik hoor u niet meer.

Mevrouw Maliepaard: Nee, dank u wel, ik heb niets meer.

De voorzitter: Helder. De heer Wit.

De heer Wit: Ja, een korte reactie, voorzitter, dank u wel. Allereerst bedankt, inderdaad, aan de wethouder voor de beantwoording. Het stelt mij ook gerust dat we die bandbreedte gewoon handhaven en ik ga daarbij ook wel mee met de eerdere spreker dat we dat dus ook niet in toekomstige raden daaraan gaan tornen. Het blijft gewoon zoals het is, daar is het op berekend en ik denk ook dat we niet verder moeten gaan. Wat betreft de omgevingswet, daar ben ik ook niet bang voor, mijnheer de wethouder, maar ik denk wel dat als we kijken naar de verschillen in plannen die er kunnen zijn, dus particulieren die plannen indienen of in dit geval professionele ontwikkelaars die een professioneel team klaar hebben staan die echt de meest negatieve mensen nog zouden kunnen overtuigen met mooie plaatjes en mooie woorden, dan denk ik dat we bewoners gewoon moeten beschermen tegen, niet alleen beschermen, natuurlijk meenemen, maar zeker beschermen tegen dit soort ontwikkelaars, want die hebben de overtuigingskracht die, dat weet mijnheer Van der Meij ook, om dit soort projecten goed te laten landen. Het is heel lastig om als inwoner van een stad daarin een goed tegenwoord te geven en de participatie goed te laten lopen. Dus juist daar is inderdaad die procesbegeleiding gewoon echt ontzettend belangrijk.

De voorzitter: De heer Wit, ik zie dat u een interruptie heeft van de heer Sleddering.

De heer Sleddering: Ja, ik maak ernstige bezwaren tegen deze opmerkingen waarin de heer Wit eigenlijk zegt van, je moet de burgers beschermen. De burgers zijn in toenemende mate mondige mensen, heel verstandige mensen, heel intelligente mensen en die zijn bij machte om dit heel goed te doen. Dus u zet daar neer de participant als het slachtoffer en dat zouden we toch zeker willen bevechten, want dat is absoluut niet zo.

De voorzitter: Vergeet niet uw interrupties kort te houden. De heer Wit.

De heer Van Enk: Mag ik ook nog een interruptie?

De voorzitter: Ja, mijnheer Van Enk wil ook nog een interruptie plegen.

De heer Van Enk: Kijk, ik begreep van de inspreker duidelijk het verschil in contact met de een of de andere projectontwikkelaar. Dus laten we daar ook de ogen voor openen daar mogen we als gemeente ook, maar dan bedoel ik niet de raad, maar de ambtenaren die daar bij zitten, mogen daar ook een mening over hebben.

De voorzitter: De heer Wit, vervolgt u uw betoog.

De heer Wit: Ja, ik wil even reageren op de heer Sleddering. Natuurlijk zijn er ontwikkelaars die absoluut geen slechte bedoelingen hebben en ik weet het, dat geldt veruit voor het gros, maar het feit is wel dat er ook een

grote groep bewoners is die zeker niet mondig genoeg is om daar tegenin te gaan. Op het moment dat je daar niet als gemeente pal voor staat, dan kom je ook niet meer goed op voor je inwoners. Ik vind dat we daar wel degelijk een sturende rol in hebben. Verder had ik eigenlijk niks in deze termijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan zag ik de heer Krumeich die nog een interruptie heeft, of wil hij ook een termijn gaan voeren?

De heer Krumeich: Nou, dan is het, wat hier heet, termijn voeren, denk ik.

De voorzitter: Dan geef ik u straks het woord. Dan gaan we door naar de heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank. Om niet als een geheel-alles-afkeurder over te komen, als een negatief persoon, wil ik ook zeggen dat er ook dingen goed gaan. Ik wil vooral zeggen, om het Havenkwartier als voorbeeld te nemen, is er een prachtige start geweest met presentaties in de Steward. Dus we beginnen heel sterk met participeren, de steward is afgehuurd, mooie billboards, bewoners kwamen, het was nauw contact, het ging goed, maar uiteindelijk ebt het weg of u laat het uit handen glippen. Dus mijn vraag is, de basis is eigenlijk goed, maar we zouden terug moeten naar de basis om die weer stabiel te maken en stabiel te houden. Dus probeer datgene wat u heeft bedacht met het participatietraject het project op te starten, dat te waarborgen en te hanteren. Dus laat het niet wegglijpen. Of het nou komt door de druk van, inderdaad, aannemers of druk van ontwikkelaars, laat u zich daar niet door gek maken, want nogmaals, de basis is goed, laten we met ze allen teruggaan naar de basis, dan komt het goed. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Krumeich.

De heer Krumeich: Ja, ik wil toch een klein stukje naar de toekomst kijken over de omgevingswet. Ik weet niet of ik precies mijnheer Weterings hierin volg. Die omgevingswet, je moet met elkaar participeren en er zijn verschillende professionaliteiten van partijen daarin. Die burgers, die een spreker voelt zich een beetje in een hoek gezet, naar beneden gekeken en ik hoor de oplossing, hé, de gemeente of de overheid die moet regie pakken, de lead nemen en volgens mij is dat niet de bedoeling van de omgevingswet. Die burger is mondig, die is slimmer geworden in de jaren, maar die is geen partij tegen die grote jongens met professionele instellingen. Dus ik denk dat je inderdaad terug moet naar de basis en gaan denken van joh, wat is de essentie van die omgevingswet en hoe kunnen wij als goede scheidsrechter, als procesbegeleider, hard en eisend stellen dat die burger aan het bod komt en dat die niet alleen maar als toehoorder is van mooie gelikte plannen. Dat is de essentie van de omgevingswet. Als de wethouder zegt, faciliterend, misschien komt dat over als, dat stelt geen zak voor, maar ik zou wel degelijk kaders en eisen willen kunnen stellen als overheid. Maar wat ik vooral niet wil, en dan zeg ik niks verkeerd over mijn collega's die hier aan het beeld zitten, maar als de overheid of de raad de lead gaat pakken of het over gaat nemen of de regie gaat nemen, ja, daar word ik binnen die omgevingswet wel nerveus van. Dus ik zou heel graag terug willen naar de essentie van de omgevingswet en in abstracto zo'n heel pakket neer willen leggen van hoe ga je nou met die hele omgevingswet, nieuwe stijl, om? Dan komen de grote partijen binnen die omgevingswet, die komen toch wel een beetje in een hoek te staan en die krijgen verplichtingen op hun dak. Volgens mij heeft daar wel een overheid en een raad een rol in. Dit is, ja.

De voorzitter: Ik had mijn microfoon nog uitstaan. Dan gaan we door naar de tweede termijn van het college. Graag een korte reactie, wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, dank u wel, voorzitter. De opmerkingen, er is veel gezegd over participatie, daarmee hebben we ook al een beetje de behandeling van een van de volgende stukken gehad. Nogmaals, in 2022 komt dus het participatiebeleid onder de omgevingswet moeten vastgesteld worden. Voor nu nemen we uw opmerkingen zeer ter harte en de hele club luistert mee, ten aanzien van alle projecten en specifiek ook het Sijthoff ontwikkeling, natuurlijk. Nog concreet reageren op de vraag van GBR. Ik ben het helemaal met u eens over het belang van de omgevingsmanager en de procesmanager. Nadat we in maart het ontwikkelkader hebben vastgesteld, hebben we ook een procesmanager apart aangesteld en een omgevingsmanager, en die zijn samen de brugfunctie eigenlijk naar zowel de projectontwikkelaars als de inwoners. Ik denk, als u met de inwoners praat daarover dat ze ook zo herkennen. Tenminste, dat krijg ik terug van de kant van het Havencollectief. Maar nogmaals, uw opmerkingen ten aanzien van de participatie en de responsiviteit, om het abstract te zeggen, die nemen we daarin ter harte. Over de VRI-'s, er is overigens daar, ik zei het net, Q3 2022, er is er al een geïnstalleerd, maar er moet nog worden ingeregeld en ik kan u toezeggen dat we uitzoeken of het sneller ingevoerd kan worden, dat kan misschien ook wel in delen. Maar ik kan u niet toezeggen dat we meteen allemaal gaan doen. Dus dat zal in fases gaan. Overigens, u zegt dan staan ze er al voordat die, als die huizen er al staan. Nou, de eerste huizen zullen er pas in 2024 waarschijnlijk zijn van de niet transformatieprojecten. Dus dat loopt niet spaak. Dan laat ik het daarbij, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan sluiten we daarmee ... Ik zie dat de heer Van Enk nog een interruptie, nabrander, korte vraag heeft aan de wethouder. Gaat uw gang.

De heer Van Enk: Ja, wat de wethouder zegt, de eerste huizen staan er pas dan en dan, die niet transformatiehuizen. Maar dat maakt natuurlijk niet uit. Ook als panden getransformeerd worden en er komen mensen te wonen dan neemt dat verkeer qua intensiteit natuurlijk gewoon toe. Het is nu al met de spits file op de Burgemeester Elzenlaan, dus het loont enorm om dit kwartaal nog te zien of die VRI maatregelen gaan werken.

De voorzitter: Dat was niet echt meer een vraag, maar dat lijkt al bijna op een derde termijn en dat kan ik eigenlijk niet toestaan, gezien dat er nog zes raadsvoorstellen op deze agenda staan en nog een IB brief. Dus mocht de heer Van de Laan nog hier een korte reactie op willen geven, dan kan het eventueel. Ik zie hem nee schudden, dan sluiten we dit agendapunt af.

9. Raadsvoorstel Vaststelling Grondexploitatie Sion-'t Haantje 10 e herziening

De voorzitter: Dan gaan we door dus naar de eerste van de zes raadsvoorstellen die op deze agenda staan. Dat is het raadsvoorstel tot vaststelling van de grex Sion-'t Haantje 10 herziening. Steek vooral uw digitale handje op als u het woord daarover wil voeren en dan geef ik u vanzelf het woord. De heer Sleddering, gaat uw gang.

De heer Sleddering: Ja, dank, voorzitter. Ik was blij verheugd over dit stuk, toen we dit gepresenteerd kregen. Er zat goed nieuws in, we maken grote sprongen en dat ziet er dus allemaal veelbelovend uit. Dus ik wil de projectorganisatie van Rijswijk Buiten daar met name heel erg voor bedanken en ook de wethouder, dat we goed op koers zijn en die koers, zeg ik er nog maar even bij, is voor de VVD dat wij een sluitende grex willen krijgen aan het eind van de periode. Dus ik zou zeggen, maak gebruik van de van plastische grondprijzen die we nu kunnen vragen, zorg voor goed rendement zodat we met en mooie sluitende grex de periode van Rijswijk Buiten kunnen afsluiten. Maar ik heb er vertrouwen in, we zijn echt op de goede weg. Dank.

De voorzitter: De heer Braam.

De heer Braam: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik via deze weg, via de wethouder de ambtenaren bedanken voor de reusachtige wijze waarop toch weer deze grex tot stand is gekomen. Dat ondanks alle bewegingen, met name ook de bewegingen in Pasgeld die, denk ik, zeker in het belang zijn van alle partijen, bewoners, maar ik denk dat ook de politiek blij is met toch wat aanpassingen in het bouwen op die plek, zeker langs de Vliet, dat er iets tot stand komt wat een mooi is en dat het financieel uiteindelijk toch niet al te veel grote nadelen oplevert. Tot slot heb ik in de presentatie, die ik met heel veel plezier heb gevolgd, een vraag gesteld over de brug. Ik heb in ieder geval meegekregen dat de brug over de Beatrixlaan niet feitelijk in de grex zit, maar dat dat dus een onderwerp is wat financieel moet worden af gehecht in de investeringsparagraaf van de begroting. Wellicht kan de wethouder daar nog heel even op ingaan, hoe ik daar tegenaan moet kijken. Maar verder uiteraard akkoord met de grex en ga zo door.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij: Voorzitter, ook ik zou graag willen beginnen met het uitspreken van complimenten naar het college, de wethouder en de projectorganisatie Rijswijk Buiten inzake de forse verbetering van de grondexploitatie ten opzichte van de moeilijke jaren die we hebben gehad rond om het hele DSM verhaal. Markontwikkelingen hebben daar ook nadrukkelijk een rol in gespeeld, waar Rijswijk Buiten goed van weet te profiteren. Een mooi jaar hebben we ook gehad in 2021. Ik heb tijdens de presentatie aandacht gevraagd voor een specifiek onderdeel en dat zal ik graag ook in het forum bevestigd willen hebben, en dat is toch om het instrument erfpacht voor wat betreft de nog uit te geven bedrijventerreinen wat verder tegen het voetlicht aan te werpen, of dat een interessant instrument kan zijn, wetende dat de bedrijventerreinen nog steeds, tussen aanhalingstekens, gesubsidieerd moeten worden vanuit de woningbouwuitgifte als het gaat om de te hanteren uitgifteprijzen voor de bedrijventerreinen. En wetende dat je met erfpacht daar in ieder geval een rendabel concept zou kunnen realiseren waarbij je eventueel later als dan en mogelijk misschien met andere bestemmingen alsnog een verbeterde grondprijs kunt uitgeven. Dus graag nog even de toezegging vanuit het college dat het erfpachtinstrument verder onderzocht gaat worden voor de nog uit te geven bedrijventerreinen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Karremans.

De heer Karremans: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook namens Wij. complimenten aan het college. Ik had alleen nog een kleine en korte technische vraag aan de wethouder. De gemeente Rijswijk heeft zijn tekort verlaagd, alleen we vragen ons af, verwacht het college in de toekomst dat het tekort nog meer wordt verlaagd? Zo niet, gaan we dat tekort dan op een andere manier dekken, bijvoorbeeld uit de algemene reserve? Dus eigenlijk is mijn vraag, wat zijn de toekomstverwachtingen vanuit het college? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, ook vanuit mij toch inderdaad ook wel de complimenten aan de projectorganisatie. Politiek gezien en inhoudelijk ben ik niet helemaal tevreden, natuurlijk, dat zal ook wel duidelijk zijn. Het blijft erbij dat Pasgeld overigens onderdeel uitmaakt van deze grex en daar hadden we natuurlijk liever geen woningen gezien. Dus dat is nog wel een kritische noot. Iets anders waar ik het nog wel even over wil hebben is een statement dat gemaakt wordt aangaande de haalbaarheid van goedkope

huurwoningen. We hebben een ontzettend gebrek aan dit soort woningen en als ik dan lees dat oplopende bouwkosten schaarste en marktwerking de haalbaarheid van deze woningen bepalen, dan denk ik dat we ook moeten constateren dat een goedkope huurwoning ook een politieke keuze is. Ik wil toch een lans breken voor de toekomstige ontwikkelingen in dit gebied en zeker ook in Pasgeld West, om hier wel degelijk oog voor te houden. Dit is onderdeel van de grootste vraag in de woningmarkt momenteel dus dat blijft voor GroenLinks een belangrijk punt om te handhaven. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben ook de avond met heel veel plezier beleefd. Door deze avond heb ik ook toch wel enkele vragen. Op de informatieavond werd de TNO ineens betrokken bij de ontwikkeling van de grex. Ik dacht toch niet dat die erbij zat. Ik wil graag daar even antwoord op van de wethouder, of dat inderdaad het geval is. Hij werd wel genoemd, dus ik wil toch wel even de kou uit de lucht halen. De ontwikkeling van het Koetshuis baart ons eigenlijk al langer zorgen vanwege de staat waar het in verkeert. We laten het langzaam beetje weg verkrotten en ik ben bang dat wat er straks gebeurt is gebeurd met dat er straks weer iemand de fik er insteekt en dan hebben we helemaal niks meer. Het is wel een monumentaal pand. Ik ben blij dat de inzet van stadherstel, dat is een prima organisatie uit Den Haag om dit monument eventueel ook een nieuwe bestemming voor de wijk te kunnen gaan geven. Het zou een buurtgebouw, een afdeling van het historisch museum kunnen zijn, er liggen daar heel mooie spullen, zijn daar opgegraven. Misschien kunnen we daar iets mee. Ik ben toch ook wel benieuwd hoe wij als gemeente daarmee omgaan. Volgens mij moet er toch echt wel ruimte te vinden zijn in de grex om daar echt gewoon goede financiering te vinden, dus dat we dat gebouw, als een van de weinige gebouwen die nog staat, om daar een bestemming voor te geven en ik hoop ook dat we de Rijswijkers daarbij kunnen betrekken. We kunnen ook iets betekenen misschien een stukje crowdfunding om te zien hoe we de historische waarde dat pand in de gemeente kunnen betrekken. Ik zal daar een voorstander van zijn. Ik ga ook een vraag neerleggen die ik wel beantwoord heb gezien van de wethouder, maar ik was nog niet echt tevreden over de antwoorden. Ik ga hem nog maar een keer noemen omdat ik vind dat we daar met een integrale blik van het college naar kijken. Net al heb ik eerder op deze avond gehoord over wat gaan we nou doen met sportzalen in Rijswijk? Nou, daar hebben we nog geen antwoord op, daar komt een brief voor. Nou, misschien kan dit gelijk meegenomen worden. We moeten zorgen dat iedere school in Rijswijk Buiten die gebouwd wordt, dat we daar de mogelijkheid openhouden dat als daar een sportzaal komt, dat het ook een bredere voorziening gaat worden. Dat betekent niet alleen dat we dit mogen afschuiven naar onderwijs of naar huisvesting, nee, daar moeten we dus binnen de grex met een aantal meters rekening mee gaan houden, anders hebben we straks weer geen terrein om een bredere sportzaal daar neer te kunnen bouwen. Dus ik verwacht graag antwoord dat deze wethouder dat met zijn collega's gaat opnemen. Dat was de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ik heb ontzettend veel complimenten gehoord, eigenlijk zou het niet meer ludiek zijn als ik ook een compliment er achteraan ga geven, dus ik houd het bij digitale vinger en die mag die ambtenaar die dit behandelt, mag hem digitaal in ontvangst nemen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, voorzitter, ik beperk me ook tot het van harte ondersteunen en onderschrijven van de complimenten die reeds zijn gemaakt. Het gaat goed met de grondexploitatie en we kijken natuurlijk niet alleen maar naar het financiële resultaat, maar we kijken natuurlijk ook naar onze. Maar we kijken natuurlijk ook naar onze woningbouwtaakstelling en waar mogelijk toch beperkt houden en beheersen van de kostprijzen van die woningen voor de nieuwe bewoners. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar het college, wethouder Keus. Gaat uw gang.

De heer Keus: Ja, dank u wel voorzitter, en bedankt ook aan ieder voor de hele mooie woorden. Weet in ieder geval dat de mensen van het programmabureau ook meekijken dus die horen dat ook en dat doet hen allemaal heel erg goed en ja, nou ja, dat is een mooie, het is mooi om van de raad te horen dat het werk wat wordt verzet, dat dat ook op de juiste waarde wordt geschat, dus dank, dank daarvoor. Ik ga even de fracties af, gelet ook op de agenda en de vele stukken die nog besproken moeten worden. Ik had vanuit de vraag ... O nee, vanuit de VVD, eigenlijk geen vragen maar dat is helder en dat is een consistente lijn, dat een sluitend GREX dat dat het uitgangspunt is en ja, dat is ook nog steeds. In antwoord daarop, vanuit het college is ook, zijn de financiën ook natuurlijk nog steeds altijd een belangrijke component in de herzieningen van de GREX en zullen wij altijd in alle fases kijken waar we naar optimalisaties kunnen, ja, kunnen bereiken en ook, en daar zetten we natuurlijk ook steeds meer op in, ook op financiering ook van derden. En zo werd afgelopen jaar ook behoorlijk wel wat subsidiegeld ook binnen weten te halen, dus daar zijn we ook scherp op zodat we ook het resultaat en verliesvoorziening die er nog wel steeds staat, om die zo veel als mogelijk naar beneden te krijgen. Dus dat is de inspanning. De fractie van Beter Voor Rijswijk vroeg naar de brug en de Beatrixlaan. Dat, ik meen dat dat ooit wel in de GREX was opgenomen maar dat bij de herziening, ik meen dat dat de zevende was, in 2019 is overgeheveld naar de algemene dienst. Dus inderdaad, die staat dus nu in de investeringsparagraaf van de begroting, maakt zodoende ook geen onderdeel meer uit van de grondexploitatie. Even kijken, de vragen van de fractie van Gemeentebelangen Rijswijk over de erfpacht. Ja, dat is zeker wordt dat nog steeds onderzocht en er zal dit jaar nog, het is een bee... Ja, het jaar is net begonnen dus ik houd het even breed, maar zal er een voorstel inderdaad komen als het gaat over erfpachtconstructies voor de bedrijventerreinen. Dus ik ga daar geen kwartaal aan vastpinnen maar ieder geval in 2022 zal er een voorstel komen. Dan de fractie van Wij. Nou, te kort is inderdaad verlaagd maar ik moet eigenlijk technisch zeggen: de verliesvoorziening die is naar beneden bijgesteld, en zoals ik u net al zei zal ook de collegelijik zijn om die verliesvoorziening naar beneden te krijgen. Natuurlijk niet ten koste van allerlei, van alles, zoals andere fracties ook al zeiden, we blijven de kwaliteit blijven we absoluut hoog in het vaandel houden en ook de betaalbaarheid van woningen moeten wij ook daarop waken, dus een absolute optimalisatie van de opbrengsten, ja, dat zal dan ten koste gaan van bijvoorbeeld betaalbaarheid van woningen. Dus daar zoeken we natuurlijk naar balans, maar de inzet is nog steeds om dat, die verliesvoorziening naar beneden te krijgen. En waar die verliesvoorziening ook voor naar beneden kan is dat we zien dat de risico's steeds meer afnemen. Dus eigenlijk naast het feit dat we aan de opbrengsten en de kosten dat we daarnaar moeten kijken, moeten we ook sterk op ons risicomanagement zitten en zo goed als mogelijk beheersbaar maken, want hoe minder, hoe beheersbaarder we onze risico's maken, hoe minder deel van de algemene reserve we moeten reserveren voor als die risico's zich ook gaan voordoen. Dus ook op die manier proberen we het financieel in control te houden. Ja, fractie van GroenLinks, ja, mooi, ook dank daarvoor de complimenten en mooi dat onderscheid dat u het niet eens bent met de politieke keuzes, maar u ziet wel de politieke keuzes die dan worden gemaakt die worden heel goed uitgevoerd, daar maakt u volgens mij dan complimenten dan ook voor, dus dat is mooi dat u dat zo op die manier zegt. Ja, u maakt zich in dat

opzicht breekt u een lans voor de betaalbaarheid en voor de woningen en dat die inderdaad onder druk staat, en dat heeft zeker ook onze aandacht. We gaan deze maand wordt al de start bouw van het woonfonds, die woning gaan we nu daadwerkelijk ook realiseren. En ook als voor Pasgeld zijn we ook in gedachten om als er een pilot goed aanslaat om ook op die manier te kijken hoe we als gemeente echt een rol kunnen pakken in het betaalbaar houden van de woningen, inderdaad terwijl de, terwijl alles eigenlijk qua gelden onder druk staat, zowel materialen, arbeid, het is allemaal prijzen en toch hebben wij hier een maatschappelijke taak om voldoende betaalbare woningen te realiseren, dus dat heeft zeker onze aandacht. Dan ga ik naar de vragen van D66, zijn er een aantal. TNO, dat klopt inderdaad, dat zit niet in de GREX. Maar we kijken natuurlijk, programmabureau kijkt wel ook integraal naar het gebied. Ja, en dat houdt niet op bij de grens van Pasgeld-Oost hè, planologisch. Maar we kijken naar het totale gebied, dat hebben we ook betrokken, TNO, dat is ook vanuit een nadrukkelijke wens van de omgeving, van de huidige bewoners van Pasgeld om niet alleen op postzegelniveau te kijken maar integraal naar het gebied, en dat is ook de duidelijke opdracht die we vanuit de participatie hebben meegekregen. Om ook TNO, om daar een visie op te ontwikkelen op het gebied en zodoende zijn we bezig inderdaad om dat, om daar uitvoering gaan te geven. En ik had wel gelezen dat D66 daar zelf wel al een visie op heeft in het verkiezingsprogramma maar dat is misschien mooi voor de verkiezingen om daar eens over in gedachten met elkaar te wisselen. En had u het ook over het Koetshuis, leuk dat u daar inderdaad ook over begint, ik maak me met u ook zorgen over de staat van het gebouw maar we zitten er wel echt, we krijgen daar ook inderdaad goed ondersteuning bij. En ik zal daar ook ik denk volgende week ook nader over worden geïnformeerd, kan ik u daar ook nog ook daarvan op de hoogte, inderdaad van op de hoogte stellen en u oproepen om daar ook de bewoners bij te betrekken. Wij zijn eigenlijk al de buitenplaats eigenlijk waar de oude klooster, de oude kloosterlocatie, die participatie was al gestart voor dat gebied voordat de woningen gebouwd werden maar die woningen die staan er nu allemaal. En dat was ook echt de intentie om ook de nieuwe bewoners ook te betrekken bij de participatie en dat gebeurt ook, en daar zit ook het Koetshuis bij dus dat kan ik u toezeggen en de sportzaal voor de ruimtereservering, ja, daar kan ik nu even geen uitspraak nu over doen. Ik weet wel dat we voor Pasgeld-West wel ruimtelijk een reservering hebben gemaakt voor een school, onder andere, maar zoals de heer Van de Laar namens mevrouw Bentvelzen ook al zei, dat we ook nog volgens mij nog terugkomen ook op de behoefte als het gaat over sportzalen en hoe we daar invulling aan gaan geven. Even kijken, ja, volgens mij ben ik door alle vragen heen, voorzitter.

De voorzitter: Nou, dan gaan we door naar een tweede termijn als daar nog behoefte aan is. Dan, ik ga even iedereen af, steek vooral niet de hand op als u, maar alleen als u wil interrumperen. Dan de heer Sleddering nog behoefte? Nee. De heer Braam?

De heer Braam: Ja, heel kort, voorzitter. Enige wat ik even zou willen weten is rondom die brug over de Beatrixlaan die uit de GREX gehaald is, of daar in de planning al duidelijk is wanneer er een plan is richting de raad gaat.

De voorzitter: De heer Van der Meij. Nog behoefte?

De heer Van der Meij: Nee, dank u wel.

De voorzitter: De heer Karremans.

De heer Karremans: Nee, geen behoefte.

De voorzitter: De heer Wit. Nee. De heer Veerman. Weterings.

De heer Weterings: Nee, dank u.

De voorzitter: Van Enk. Nee. Dan nog één vraag van de heer Braam aan wethouder Keus en dan mag ik hiermee verder nog concluderen dan dat het als akkoordstuk doorgaat naar de raad? Ja.

De heer Keus: Nou, dat is, dat is mooi. En een antwoord op de vraag over de brug richting de heer Braam kan ik zeggen dat wij volgende week in de stuurgroep een voorstel zullen zien voor de brug en nou ja, dan zal dat in februari, in begin februari ergens dan in college komen. En daar zal ik u, kan ik u daarna informeren inderdaad over verdere, ja, vervolgstappen die dan genomen gaan worden, maar daar kan ik u wel op de hoogte brengen.

De voorzitter: Daarmee ronden we dit agendapunt af, als akkoordstuk dus door naar de raad.

10. Raadsvoorstel keuze onderwerpen in relatie tot het Omgevingsplan (21-078)

De voorzitter: En gaan we door naar het volgende agendapunt, dat is het raadsvoorstel keuze in relatie tot het Omgevingsplan. Steek uw digitale handje maar weer op als u het woord wil. De heer Wit. Gaat uw gang.

De heer Wit: Ja voorzitter, dank u wel. Ik ga het kort houden, het plan op zich wat er nu ligt, het raadsvoorstel ziet er goed uit. Ik heb echter wel een paar korte vragen. En dat gaat dan vooral even over het delegeren van bevoegdheden. Dan betrekking, nou, even kijken hoor. Delegeren van bevoegdheden aangaande de advies, hoe noem je dat, adviesrecht. Stel je voor dat wij uiteindelijk het niet eens zijn met een voorbereidingsbesluit en de raad wordt laat geïnformeerd, wat op zich niet heel uitzonderlijk is, wat zijn dan de mogelijkheden om zo'n besluit alsnog terug te draaien, want dat vind ik wel een punt waar we enige duidelijkheid over kunnen zouden willen hebben. Wat ik ook nog graag, ja, we hebben het net natuurlijk al uitgebreid besproken. Participatieverplichting, dat als wij als raad besluiten dat we alle buitenplanse omgevingsactiviteiten een participatieplicht leggen, en dat is het voorstel, ja, dan gaan we toch echt wel die criteria heel erg duidelijk moeten vastleggen. Hebben we net al besproken, en ik verwacht ook inderdaad vanuit het college en ook vanuit toekomstige college dan in ieder geval, daar zullen we ook scherp op blijven, dat daar een uitstekend voorstel voor ligt zodat we deze, dit gewoon goed kunnen begeleiden. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Cupedo.

De heer Cupedo: Dank u wel, voorzitter. Ook wij gaan het kort houden, de fractie van Beter Voor Rijswijk heeft met interesse het stuk gelezen. We zijn blij dat er eindelijk een raadsvoorstel ligt en zijn dan ook erg benieuwd naar de evaluatie volgend jaar. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: De heer Karremans.

De heer Karremans: Ook wij zijn positief, ik sluit me totaal aan bij wat de heer Wit zei. We zijn ook blij dat het adviesrecht van de raad bindend is. En nou, net als de rest eigenlijk wachten wij het participatiebeleid af, daar zullen wij ook heel scherp op zijn. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank. Rijswijks Belang is zo en zo de opmaakster van voorstel 10 en 11 zeer erkentelijk met de toelichting met de bijlage, die is uitermate leesbaar. Dank daarvoor, in het raadsvoorstel dacht ik alweer: daar gaan we weer, maar uiteindelijk, ja, bij de bijlages, dus uiteindelijk de uitleg wat ermee wordt bedoeld, keurig omschreven. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel.

De voorzitter: De heer Veerman? Uw microfoon staat nog uit. Wilt u verder nog iets toevoegen? Uw microfoon staat uit dus ik ga ervan uit dat u dan uitgesproken bent?

De heer Veerman: Ik ben er, sorry, sorry. Sorry, nee, ik had nog niks gezegd. Sorry, hij stond inderdaad uit. Wou één klein dingetje zeggen, nu worden deze regels rechtstreeks omgezet naar het omgevingsplan en daar hoor ik ook anderen over zeggen, daar is natuurlijk op zich niks mis mee. Dit is wel heel voor het verblijf van burgers in het fysieke domein nodig vooral dus ik hoop ook dat met participatie, wat een belangrijk instrument zou kunnen zijn bij de vorming van de omgevingsvisie, en burgers te betrekken dat we hier in de toekomst hier de aandacht op houden. Want het zou jammer zijn om deze kans voorbij te laten gaan. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Ja, dank u wel voorzitter. Het ziet er goed uit, participatie blijft natuurlijk heel belangrijk. Mijn vraag daarbij is, of onze fractie heeft daar de vraag bij van kan de organisatie het aan, deze structuur? Van het indienen van het plan en het proces tot het eindresultaat? Want daar gaan we, dat was een van de kanttekeningen, opmerkingen van hoe het proces zou moeten gaan lopen. Daar had ik een vraagje, het omgevingsplan, voor hoe lang stellen wij dat vast? Is dat zo dat dat om de zoveel tijd aangepast kan worden, net als de APV, of is het een vast gegeven dat we dat nu gaan vaststellen voor een zeer lange periode? Ja, dat was het even voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dan de heer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja voorzitter, ik heb zo'n beetje begrepen dat de delegatiebevoegdheid, de delegatie van bevoegdheden naar het college, dat die grosso modo overeenstemt met de huidige praktijk. Graag een bevestiging daarop van de wethouder. En we hebben in de huidige praktijk ook weleens, misschien dat dat kruimelgevallen zijn of plannen waarvan het college, de wethouder, zaken toch nog even spontaan aan de raad voorlegt, ook al is het strikt genomen een collegebevoegdheid. Ik zou ervoor willen pleiten dat de wethouder dit ook onder het nieuwe regime blijft doen, dus graag een toezegging daarover. Het is een beetje een kwestie van aanvoelen wat voor zaken gevoelig liggen en welke niet, maar tot nu toe denk ik dat dat uitstekend gaat en die praktijk zou ik graag willen bewaren voor de toekomst. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar het college, wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, dank u wel voorzitter. Concreet de vragen, voorbereidingsbesluit terugdraaien, ja, die optie zit erin om die terug te draaien. GroenLinks vroeg dat maar ik kan u nu niet uitleggen welke procedure dan gevolgd moet worden, maar het is wel zo dat het teruggedraaid kan worden dus dat zou ik als u daar

behoefte aan heeft nog technisch schriftelijk op terug moeten komen. De participatieverplichting leggen we op op de buitenplanse activiteiten, dat is belangrijk want als we dat nu niet besluiten zonder van hoe de participatie eruit moet zien, daar hebben wij een beleid over vastgesteld, nogmaals, dat beleid moet volgend jaar opnieuw worden vastgesteld. Als we dat nu niet doen dan hoeft u niet te participeren, en dat is nou ook weer zonde. Want participatie, dat denk wel dat u het er ook zoveel over heeft gehad heeft wel een bepaalde rol, laat ik het dan eufemistisch noemen. Dus we willen wel die participatieverplichting. Voor alle buitenplanse activiteiten, net zoals het adviesrecht, kan misschien wel wat veel zijn, maar daar moeten we echt met elkaar eigenlijk zien wat er op ons af komt en wat prettig is in de raad om te behandelen en wat niet, en ook hoe we omgaan met die participatie, dus daarom niet evaluatie na een jaar en ik vermoed dat er daarna een jaar later weer geëvalueerd wordt omdat een jaar op zich ook wel vrij kort is om met de Omgevingswet te werken, want het is een gigantische operatie en dan is de vraag van de heer Van der Veer van PvdA zeer terecht: kunnen we het aan? En kan Nederland het aan, is daar eigenlijk de vraag. Er zijn allemaal hele praktische elementen zoals het digitaal systeem waar alle stakeholders binnen zo'n proces op aangesloten moeten zijn. Ik verwacht daar zelf wel nog een hoop gedoe eerlijk gezegd om het zo te zeggen, maar met opleidingen, met casussen bespreken binnen onze organisatie, fictieve processen doorlopen, doen we er alles aan om gereed te zijn en nu ook dus juridisch met deze voorliggende besluiten, om die vergunningen te kunnen verlenen. Het adviesrecht van de raad noemt Wij., daar heb ik over gezegd. Bedankt voor alle complimenten ook over hoe de stukken zijn vormgegeven. D66 vraagt naar de burgerleden van de fysieke welstandscommissie, bij het volgende voorstel is dat meen ik, en dat, ja, het idee van die fysieke leefomgevingcommissie is juist dat we een club hebben die gevrijwaard is eigenlijk van alle belangen die in participatie wel terug kunnen komen en waar burgers eigenlijk in een vrij vroeg proces betrokken zouden moeten zijn bij een initiatief. En de welstand is altijd eigenlijk wat later betrokken dus dan is de vraag: is dat nog zinvol, maar ook we zouden die commissie heel graag objectief en deskundig willen houden omdat het een arbitraire commissie is over hoe je bijvoorbeeld je gebouw ontwerpt. En daarmee heb ik meen ik alle vragen beantwoord. CDA vroeg nog om de delegatiebevoegdheid, dat kan ik bevestigen waar hij naar vraagt en de huidige praktijk inderdaad, dat dat hetgeen is wat nu overgezet wordt, beleidsarm zou ik bijna wel zeggen, en daar ligt inderdaad nog een oordeelsvormingsmogelijkheid bij het college om te bepalen om het alsnog naar de raad toe te sturen. En ook te beoordelen of er een uitgebreide procedure gevolgd moet worden in plaats van 8 weken tot 26 weken. Tot zover, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie daar geen behoefte aan. Ja, toch één iemand die daar behoefte aan heeft. De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Ja, dank u wel voorzitter. Ik had volgens mij nog een vraag van voor welke periodes stellen we nou zo'n omgevingsplan vast? Is dat een document wat blijft groeien, wat dat, of dat daar regelmatige aanpassingen op komen net als bij de APV? Daar was ik eigenlijk naar benieuwd naar.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Ja, dat is op zich voor vrij lange tijd en ik denk dat het op een moment is dat we er zelf behoefte aan hebben om het te wijzigen, dat dat dan kan. Maar dat doen we nu nog niet hè, het omgevingsplan, we moeten eerst een heel proces voor een omgevingsvisie maken zodat we tot een nieuw omgevingsplan kunnen komen, alle bestemmingsplannen worden nu omgezet eigenlijk in een, het omgevingsplan zoals het dan heet. Maar daar hangt niet een voorgeschreven termijn aan voor zover ik nu

weet, maar als dat anders is kom ik daar bij u op terug. Maar dat hele proces van omgevingsvisie en vervolgens het omgevingsplan hoe we de stad uit willen zien, dat is echt een heel groot issue voor de komende raadsperiode, dus ook iets om tijdens de verkiezingen mogelijk nog een keertje bij stil te staan. En dan kunnen we ook al deze procedurele vragen bepalen. Niet alleen beantwoorden, maar ook bepalen. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: En daarmee ronden we dit agendapunt af en kan het als akkoordstuk door naar de raad, ga ik van uit. Ja.

11. Raadsvoorstel Vaststelling verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit (21 079)

De voorzitter: Dan gaan we door naar het agendapunt over het raadsvoorstel vaststelling verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingskwaliteit. Steek uw handje op als u daar het woord over wil voeren. Ik zie geen enkel handje. Betekent dat dan dat dit direct als akkoordstuk door kan? Nee, toch nog iemand die er nog wat over wil zeggen. De heer Van der Veer, gaat uw gang.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Ik had een vraag, er wordt gesproken over dat de welzijnscommissie daarin wordt opgenomen, of komt de welzijnscommissie te vervallen en krijgt dat gewoon een nieuwe naam? Of blijft dat iets zelfstandigs in deze adviescommissie kwaliteitsomgeving, of omgevingskwaliteit?

De voorzitter: Dan de heer Weterings zie ik ook nog.

De heer Weterings: Ja, heel kort, voorzitter. Ik zal niet hetgeen herhalen maar nogmaals, we zijn ontzettend erkentelijk met de bijlages, met de toelichtingen over het hele raadsvoorstel. Het is makkelijk leesbaar en daardoor zijn ze makkelijker, ja, stukken te beoordelen. Dus ik laat de veer weg maar bij deze wederom de complimenten voor de bijlage. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Ja, heel kort toch eventjes. Gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit, het idee van volgens mij de Omgevingswet is ook dat daar dus een commissie komt te zitten met een, ja, een brede adviestaak die zo veel mogelijk ruimtelijke processen adviseert aan de voorkant, dus in, nou ja, wat ook omschreven wordt volgens mij in de handleiding geschreven door de overheid is de initiatiefnemers uitdaagt en inspireert. Gaan we dat ook doen in Rijswijk of gaan we in het huidige adviesstelsel, ja, gewoon onder die nieuwe Omgevingswet laten voorbestaan? Is dat, ja, de insteek van dit raadsvoorstel?

De voorzitter: Dan het college, wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel. De vraag van PvdA, de heer Van der Veer over de welstand, dat is die commissie inderdaad, zoals Mark Wit het ook formuleert, met een wat bredere taakopvatting maar dat is een mogelijkheid, waaronder ook monumenten. Dus er komt niet nog een aparte commissie, maar dit is de nieuwe naam van de nieuwe commissie die zich bezighoudt met van dakkapellen tot en met materialisering van grote bouwprojecten. De vraag die de heer Wit stelt over aan de voorkant inspireren en daar ook een visie op hebben, ik denk dat dat zeker iets is waar de welstand, of de huidige commissie, wel toe bereid is en ook

eigenlijk wel graag zou willen, maar ik denk dat dat ook iets is om mee te nemen bij hoe wij de omgevingsvisie en het omgevingsplan gaan vormgeven, wat een rol wij misschien ook wel in de participatie, welke rol wij toedienen zal maar zeggen aan die commissie. En wellicht dat er dan in dat proces zo'n gesprek met die commissie mogelijk is, want dat is denk ik hartstikke leuk om te doen. Rijswijks Belang, dank u wel wederom voor de complimenten. Voorzitter.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond en of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie dat de heer Van der Veer nog een handje op heeft gestoken maar volgens mij is dat nog vanaf het begin. Klopt dat, de heer Van der Veer? Dan ... Ja. Dan concludeer ik hieruit dat het als akkoordstuk door kan naar de raad. En dan hebben we nu eventjes, heb ik zelf persoonlijk even behoefte aan een kopje thee, dus we gaan even vijf minuten schorsen zodat ik een kopje thee kan halen. Tot over vijf minuten. ... alweer om, en gaan we de vergadering vervolgen. We hebben nog drie raadsvoorstellen op de agenda staan en een informatiebrief, en natuurlijk nog een stukje vragenuur.

12. Raadsvoorstel Ontwerpverklaring van geen bedenkingen Lange Kleiweg 100 (21 081)

De voorzitter: Allereerst is het volgende agendapunt aan de orde. Dat is het raadsvoorstel ontwerpverklaring van geen bedenkingen Lange Kleiweg. Wilt u daarover het woord voeren, steek dan vooral uw digitale handje op. Dan geef ik het woord aan de heer Wit.

De heer Wit: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb dit raadsvoorstel met interesse bekeken, ook omdat het een, ja, een plan is wat je niet heel vaak ziet, zeker de locatie is natuurlijk vrij uniek en daarbij de bebouwing die erop staat. Wat ik belangrijk vind om hierbij aan te geven, ik ben niet zo heel erg fan van bijbouwen bij dit soort historische locaties, maar aangezien het hier gaat om a, mantelzorg van een gezin wat momenteel, familie wat daar momenteel woont, dan ben ik daar toch wel wat coulanter is. Ik wil wel echter heel graag aandringen op het volgen van het advies wat er ook vanuit de welstand gekomen is om, ja, de bebouwing die er bedacht is iets minder dominant te maken waardoor ze in ieder geval ondergeschikt blijft aan de bebouwing die er momenteel staat. En voor de rest, ja, lijkt me dit gewoon een keurig plan waar we niet te veel woorden aan vuil hoeven te maken deze keer. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel. Wij hadden ook een aantal vragen, er wordt daar, is de bedoeling dat daar gebouwd wordt. De vraag die wij hebben is, er is sprake van één uitgang nu op dit moment. Schijnt in de tekening zo te zien dat er eventueel een tweede uitgang bij zou komen, speciaal ook voor deze gelegenheid, waarbij we ons afvragen: is er mogelijkheid om die ook mee te nemen in het plan om zeg maar over de bestaande uitgang naar de Kleiweg toe het verkeer te af te handelen zonder dat daar een nieuwe uitgang gemaakt hoeft te worden? best een gevaarlijk punt, druk punt ook, het lijkt ons niet verstandig om daar nog daarbij te plaatsen bijvoorbeeld, dat eventueel de reden is dat die er wel bij zou moeten komen. Er worden ook een aantal bomen gekapt. Ik vroeg me af: hebben we nog rekening gehouden met herkap op het terrein zelf, hebben we daarnaar gevraagd? Op dit moment ligt er oorspronkelijk een oude tennisbaan, daar zit dus een sportbestemming op eigenlijk, als is die intern, ik weet niet of die ooit zo afgesproken is. Betekent dat dat het bestemmingsplan nog gewijzigd moet worden voor bepaling of is dat meegenomen in het plan, even te vragen. Geluid- en lichtoverlast, ik kan me herinneren dat er bepaalde gemeentes op een gegeven moment ergens iets gaan bouwen, wij hebben een mooie sportlocatie daarnaast. Die hebben zeker 's avonds

lichtoverlast waar zij misschien last van zouden kunnen krijgen. Af en toe zullen er ook wedstrijden gehouden worden waar ook geluidsoverlast sprake van is, wat heeft dat voor invloed op de bewoning aldaar? We gaan nu bouwen, wat betekent dat voor de toekomst, dat die mensen opeens gaan zeggen: ja, wij hebben last van het geluid of het licht. Hebben we daar rekening mee gehouden, zijn de mensen ervan op de hoogte dat dat kan ontstaan en dat er voor hun geen recht is dat ze in de toekomst nog daarover zich mogen, bij de gemeente mogen beroepen en klachtrecht of dat soort dingen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan zie ik dat de fractie van Beter voor Rijswijk graag nog het woord wil maar ik zie van twee fractieleden het handje omhoog. Moet u even kiezen wie van u het woord daarover gaat voeren. Ik zie de heer Paredes Sanchez nog in beeld, dus ik ga ervan uit dat hij het woord gaat voeren. De heer Paredes Sanchez, gaat uw gang.

De heer Paredes Sanchez: Ja hoor, dank je wel voorzitter, ik denk dat we toch hetzelfde gaan zeggen. Het is een mooi plan, 300 bladzijden welteverstaan, met onderzoeken, alle kanten, hoeken, ogen zijn bekeken. Ja, het is een goed plan en daar kunnen we kort en krachtig over zijn, daar gaan wij in mee. Heel makkelijk, dank je wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar het college. Wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Dank u wel. Over het aandringen over het volgen van het advies van de welstand, dat is een duidelijk gemarkeerd punt. U heeft helemaal gelijk als en dat dit soort bijzondere ensembles in de woorden van de welstandcommissie niet aangetast moeten worden door grote bebouwingen of iets wat detoneert. Dus dat punt is gemarkeerd. Dan ten aanzien van de vragen van D66, er is een uitgang, die uitgang die was er al, die is op dit moment niet maar dat was een arbeiderswoning en dus in die zin komt er niet een nieuwe weg bij, maar is het het herstellen eigenlijk van die weg die er al was. En de inpassing daarvan of de uitgang, de oprit, dat wordt natuurlijk helemaal veilig gedaan volgens de normen die er zijn, op dezelfde manier zoals de huidige inrit ernaast ook is. Het aantal bomen, er moeten een aantal worden gekapt, dat, we hebben het beleid dat de kwaliteit van de bomen terug moeten komen. Dus ... Maar de stadsecoloog is hier nauw bij betrokken. Dus die kijkt naar beste situatie daar kan ontstaan met geen verlies van natuurkwaliteit, sterker nog, het liefst winst daarvan natuurlijk. Bestemmingsplan wijzingen, met deze verklaring van geen bezwaar geven wij ruimte aan het bouwen van deze mantelzorgwoning. En ja, het feit wat GroenLinks ook al zei, het is een initiatief van de mensen die hier al een hele tijd wonen dus die zijn helemaal op de hoogte van de ontwikkelingen op het sportpark en hebben daar ook de ervaring mee. Dus daarin verwachten we niet dat zij daar, nou, ze weten precies wat ze te verwachten krijgen dus ik denk niet dat dat een permanente klager gaat zijn richting de sportlocatie, ik heb begrepen dat die verhoudingen prima zijn. Hartelijk dank voor de rest, onder andere BVR voor de complimenten, dank u wel.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond of er nog ergens behoefte is aan een tweede termijn. Zo niet, dan ga ik ervan uit dat dit ook als akkoordstuk door kan naar de raad.

13. Raadsvoorstel voorbereidingsbesluit Westhoff (21 084)

De voorzitter: En gaan we door naar het volgende agendapunt. Dat is raadsvoorstel voorbereidingsbesluit Westhoff. Steek uw handje op, digitale handje, als u het woord wil. De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Ja, dank voorzitter, ik heb eigenlijk maar één vraag is en dat is, dat kwam ik in de stukken nergens tegen. We krijgen natuurlijk de ontwikkeling van de Hofstede, die ligt daarnaast. En is er spanning tussen die twee bouwplannen of niet, of wordt daarnaar gekeken, dat was eigenlijk mijn enige vraag.

De voorzitter: De heer Wit. De heer Wit, uw microfoon staat nog uit.

De heer Wit: Excuses. Weer het handje uit en niet de microfoon. Nee, dit is precies zo'n voorstel waar we het eigenlijk net ook over gehad hebben bij de Omgevingswet, een voorbereidingsbesluit dat straks gedelegeerd wordt naar het college. Ik heb wel wat vragen, één korte vraag hierover, en dat is het oppervlak van de bebouwing die erbij gaat komen. Betekent dat dat dit een eenlaagsbebouwing van 4.000 of wat is het, 2.000 vierkante meter gaat worden, of gaat hier ook nog wel een verdieping op komen waardoor het oppervlak van de bebouwing iets kleiner gaat worden? Dat is mij niet helemaal duidelijk uit de stukken, wellicht is dat nog niet duidelijk maar dat vind ik wel een punt van aandacht. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank. Een klein stukje bij het besluit op pagina 4, daar staat: te bepalen dat bij de omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het verbod onder punt 2, mits de wijziging van het gebruik er niet toe leidt dat (het deel) het gebied waarvoor het verbod geldt minder geschikt wordt voor de verwezenlijking van het in de voorbereiding zijnde bestemmingsplan te geven bestemmingen en de gebruiksvoorschriften respectievelijk de gewenste toekomstige bestemmingen van gebied vier. Daar had ik een vraag over, dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra. Ook mevrouw Woudstra, voor u het microfoontje.

Mevrouw Woudstra: Andere scherm. Ja, dank u wel. Fijn om te zien, dank u wel voorzitter, dat er ruimte blijft en is in onze gemeente voor deze ontwikkeling en het ondersteunen van het mensen met zorgbehoefte. We zien ook, daar staan we heel positief tegenover, zeker om het in goede staat te houden. We zien ook dat het een mogelijk impact heeft op de dieren, planten en biodiversiteit in het gebied en de omgeving nu die uitbreiding ... Nee, het is geen uitbreiding maar nu een ander soort verbouwing mogelijk plaats gaat vinden. De vragen over hoe dat werkt zijn net allemaal al gesteld, dat kan ik goed volgen, dank daarvoor. Maar we zouden wel een ander voorstel, nog een voorstel willen doen. We willen graag dat Westhoff onderdeel is van de omgeving en daar een mooi beeld vormt. We horen graag van de wethouder of daar ook aandacht voor is en dat ze ook echt onderdeel kunnen zijn van die omgeving en dat met een gebouw dat daarin past en ook toegankelijk is, voor de buurt of op een andere manier. En we hebben niet voor niks gevraagd om mee te doen aan de groenchallenge. We hebben de prijzen in ontvangst mogen nemen, dat was alleen ... Het was heel mooi, we hadden alleen niet helemaal het doel. Het doel was ook gewoon meten en weten hoeveel groen we in onze gemeente hebben, en we zien door dit plan wel een stukje, mogelijk een stukje groen verdwijnen. Zou daarom willen vragen of er ook een mogelijkheid is voor compensatie door bij Westhoff deze verandering en bouw en mogelijk verdwijnen van een stukje groen in het oppervlak toe te staan maar vervolgens de overgroeide stuk bij het oude basisschoolterrein De Opperd naast tennis Overvoorde vrij te houden en te bestemmen tot groen of tiny forest. Ziet de wethouder mogelijkheden om op deze manier te zorgen voor compensatie zodat we goede voorzieningen hebben in het groen en groene entrees en rustige ruimtes voor dieren en planten?

De voorzitter: De heer Paredes Sanchez.

De heer Paredes Sanchez: Ja, dank u wel voorzitter. Nou, het is een duidelijk onduidelijk verhaal, zoals mijnheer Weterings dat ook een beetje aangaf. Jeetje mineetje, dat moet je drie keer lezen voordat je doorhebt wat je nou eigenlijk aan het lezen bent, maar goed. Uiteindelijk na tien keer lezen begreep ik wat er stond en ja, daar kan ik alleen maar blij mee zijn. Dus wat dat betreft, ik ben nog wel even benieuwd naar dat antwoord op de vraag van mijnheer Wit want dat was mij ook niet helemaal 100 procent duidelijk, en dan kunnen wij als Beter Voor Rijswijk vrolijk meedoen met dit mooie project. Dank je wel.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Voorzitter, mij bekruipt het gevoel dat ik gewoon niet alle stukken heb, maar ik zie op iBabs toch drie documenten bij dit raadsvoorstel. En ja, ik heb helemaal niet zo'n beeld hoe het nou precies gaat worden uit dat plattegrondje en dat zou mijn vraag zijn, of we dat beeld alsnog kunnen krijgen, wat ... Want voordat we beginnen over groen wat verloren gaat, ik kan dat er niet uit opmaken. Ik zou graag zien hoe het nu is en hoe het bouwplan eruitziet nadat het is neergezet. Dat is denk ik veel beeldender en dan zien we ook welke volumes weer terugkomen en er gecompenseerd worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dan gaan we door naar het college, wethouder Van de Laar. Voor de eerste termijn, reactie.

De heer Van de Laar: Ja voorzitter, dank u wel. Het is inderdaad een heel ingewikkeld voorstel en het is een heel juridisch voorstel namelijk. Het gaat hier niet om een voorstel over hoe het er gaat uitzien en een bestemmingsplanwijziging en wat er allemaal gaat gebeuren. Die inhoud en die plaatjes die komen later, in de volgende periode. Waar dit voorstel over gaat is dat wij een voorbereidingsbesluit nemen waarmee we eigenlijk het hele gebied dichtzetten. Daar kan niets meer gebeuren. En waarom doen we dat, omdat Westhoff heeft aangegeven dat ze onder andere die leegstand die er op dit moment is willen aanpakken voor een expertisecentrum onder andere op basis, op gebied van dementie. En dat ze daar ook een beperkte uitbreiding, met meerdere lagen overigens, ik kijk naar de heer Wit, willen realiseren. Daarmee gaan ze buiten het huidige bouwvlak en buiten het bestemmingsplan en daar moet een volledige bestemmingsplanprocedure voor gevolgd worden, dus daar wordt de raad helemaal in betrokken, inclusief formele participatie. Maar het bestemmingsplan zoals het nu is mag er ook nog gebouwd worden tot vijftien meter hoog. En we willen heel prudent, voorzichtig omgaan met de bebouwing in de landgoederenzone. En we hebben dus gezegd: oké, we gaan meewerken aan een mogelijke uitbreiding en een verbouwing van dat leegstaande pand, maar dan gaan we wel zeggen, we gaan niet ook nog eens vijftien meter de lucht in. En daar kan je een hand op schudden, een gentlemen's agreement, van ah, dat doen we dan niet, maar ze mogen dat gewoon doen omdat het bestemmingsplan dat op dit moment toelaat. Dus met dit ingewikkeld geformuleerde, juridisch geformuleerde besluit, zeggen we: we gooien het dicht en we maken een nieuw bestemmingsplan, dat komt weer terug naar de raad, en dan met alle plaatjes erop en eraan, maar dan gaan we in ieder geval niet vijftien meter de lucht in. Dan zetten we die deur dicht om het zo te zeggen. Staat het op spanning met Hofstede? Nee, dat is het simpele antwoord. Daar wordt rekening mee gehouden, het zijn twee totaal verschillende projecten maar het zou natuurlijk, je zou allerlei spanningen kunnen bedenken, ook met verkeer, maar dat is niet het geval. Eens even kijken. De impact, het heeft natuurlijk wel impact, bebouwing überhaupt, op de landgoederenzone. Een compensatie elders in de landgoederenzone is dan natuurlijk bespreekbaar, ik kan me voorstellen dat dat onderwerp het beste besproken kan worden op het moment dat het bestemmingsplan ook daadwerkelijk in de raad ligt. En even kijken, daarmee heb ik alle vragen beantwoord. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Is er behoefte aan een tweede termijn? Ja. Toch één iemand die er behoefte aan heeft. De heer Weterings, gaat uw gang.

De heer Weterings: Voorzitter, zeer zeker, dank u wel. Ja, zoals ik eigenlijk bij dat vorige onderwerp een compliment hadden over een tekstuele makkelijke uitleg bij een bijlage, missen wij dit in dit voorstel voor het Westhoff. Het is een zwaar juridisch document en u gaat ervan uit dat we allemaal schijnbaar juristen zijn, dat zijn we niet, we zijn gewoon inwoners van Rijswijk die het beste met Rijswijk voor hebben. En dit stuk is gewoon helaas weer niet leesbaar. Dus dan kunnen we akkoord gaan met het stuk, mits u misschien mij of de raad kan beloven, hetgeen wat u net uitlegt als bijlage kan toevoegen. Dat wij een stuk gewoon kunnen lezen, ook de burgers kunnen lezen wat wordt er bedoeld met dit stuk. Dan kunnen we akkoord gaan. Wij kunnen niet op voorhand akkoord gaan met een zwaar juridisch stuk wat onderbouwd is op juridische termen, waar misschien negen van de tien mensen er helemaal niks van begrijpen. Dus kan u wat u net heeft uitgelegd in de normale burgertaal, dat als bijlage toevoegen? Dan kan het ons akkoord krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ik wilde heel kort het punt van de heer Weterings ondersteunen. Wij hebben inderdaad ook moeten bellen om te achterhalen wat er aan de hand was. En ik denk dat het voor iedereen prettig is als kort en duidelijk zoals we met elkaar hebben afgesproken is wat het gevraagd besluit is en waar dit over gaat, in zo veel mogelijke gewone mensentaal, al kan dat soms een uitdaging zijn.

De voorzitter: Wethouder Van de Laar. Heeft u daar nog een reactie op?

De heer Van de Laar: Ja. Ja, ik wilde zeggen: als u jurist was geweest dan had u het misschien prachtig gevonden inderdaad, maar dat zegt u heel terecht, dat bent u niet. En het moet in begrijpelijke taal, wij hebben getracht dat te doen in combinatie met mijn toelichting hier, maar ik zeg u toe dat ik voor de volgende raad die toelichting ook nog in een, u toestuur in begrijpelijke taal, voorzitter.

De voorzitter: Daarmee mag ik concluderen dat dit met deze toezegging als akkoordstuk door kan naar de raad? Ja. Oké. Dan is dat zo.

14. Raadsvoorstel Ontwikkelkader Kesslerpark en omgeving (21 085)

De voorzitter: En dan gaan we door naar alweer het laatste raadsvoorstel van deze vergadering. Dat is het ontwikkelkader Kesslerpark en omgeving. Steek uw handje op als u het woord wil. De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Ja, dank voorzitter. Een hele goede ontwikkeling wat we gaan zien in de Plaspoelpolder. Dit deel daarvan, het oude Shell-gebouw en omgeving. Wij zijn daar erg enthousiast over. Wat wij ook goed zien is dat het niveau blijft houden. Gebouwen van Shell waren altijd top en je ziet gewoon in de plannen die er nu zijn en ontwikkeling komt er een niveau aan wat van dit deel van Rijswijk heel mooi wordt. Dus wij zijn daar enthousiast over. Wij hadden bij de eerdere presentatie twee belangrijke vragen. Dat ging over De Broodfabriek, waarom wordt dat niet meteen meegenomen? Nou, de wethouder heeft uitgelegd dat dat ook qua capaciteit niet allemaal even goed is en dat er ook een verschil in timing zit tussen de twee projecten. De Broodfabriek loopt iets achter met een aantal onderzoeken. Maar er is overleg geweest en er is ook gezegd dat eigenlijk de mensen van, eigenaren van De Broodfabriek kunnen zich richten op wat hier wordt

afgesproken omdat dat voor hen ook straks zal gelden. Dus daar zijn al stappen gemaakt, daar zijn we blij mee. Ons tweede punt waren de parkeerplaatsen. Dat is altijd een gezellig punt, maar de ideologie van het autovrij maken van dit gebied gaat ons echt te ver. En wij zijn daar niet voor. En is het nu zo dat in een bepaalde ontwikkeling, je wilt iets bouwen, en daarvoor moeten parkeerplaatsen opgeheven worden want je hebt die ruimte ergens anders voor nodig, dan kun je daar nog over discussiëren, en het blijft vervelend. In dit geval, als je kijkt naar de tekeningen, hebben we de ruimte van die parkeerplaatsen op de Lange Kleiweg en op het Kesslerpark gewoon helemaal niet nodig voor de bebouwing. Als wij het goed lezen als VVD dan wordt het alleen gedaan om verfraaiing te realiseren, vergroening te realiseren. Ja, en dat vind ik nou toch wel een beetje vervelend. En dat vind ik niet alleen vervelend, dat vinden de bedrijven die daar gevestigd zijn. Het hotel, de Winston, en ook CBR, vinden dat toch wel heel vervelend. Die ruimte is beschikbaar en is niet nodig voor de bouwactiviteiten. Wij als VVD zouden het daarom beter vinden dat die parkeerplaatsen gewoon blijven bestaan en dat daar de bedrijven dus ook gebruik van kunnen maken. We kunnen natuurlijk altijd praten over hoe ga je met een parkeerregime om, hoe ga je het allemaal regelen. Maar geef die plaatsen niet weg nu ze er zijn. Er is een toezegging gedaan tijdens de presentatie waarin gezegd werd van ja, maar we gaan geen parkeerplaatsen weghalen voordat er een redelijk alternatief voor de ondernemers is. Ik heb toen gevraagd: ja, wat u een redelijk alternatief vindt, vindt die ondernemer waarschijnlijk helemaal geen redelijk alternatief. Dus het zou dan als een voorstel zou zijn dan zou het een door de ondernemer te accepteren, en te zien als een redelijk voorstel. Maar mij lijkt het veel beter: je hebt die plekken niet nodig, laat de parkeerplaatsen staan en kijk altijd als je over een aantal jaren verder bent: goh, staat het nou de hele tijd maar leeg en hebben we het niet nodig, dan kun je je altijd nog bedenken. Een van de alternatieve mogelijkheden die wordt aangereikt in dit stuk is dat de grote parkeergarage onder het Kesslerpark, die zou dan kunnen beschikbaar zijn voor de ondernemers. Nou, ik heb daar eigenlijk helemaal geen fiducia in, ja wel dat die parkeerplekken er zijn maar dat wordt commerciële verhuur. Wij moeten gewoon die plekken op de straat hebben in de publieke ruimte. Want anders komt daar allemaal narigheid van, dat zie ik aankomen, dat daar Q-Park tafereel gaan ontstaan en dat moeten we niet willen. Dus ik zou zeggen: laat de plekken er gewoon lekker staan, en als wij jaren verder kijken we weleens even of het allemaal leegstaat en wat we er dan mee kunnen doen. Maar ze hoeven niet weg en ze gaan ook voorlopig niet weg. Dat is ons standpunt. Dank.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Dank u wel, voorzitter. Ja, parkeren daar ging het eigenlijk voornamelijk om bij de vragen rond de presentatie die we hebben gehad. Ik kan daar kort in zijn in dit openbare deel van de, het eerste deel van de behandeling. We praten hier over een ontwikkelkader met waar we een eerste stap gaan doen naar een herbestemming. En in het raadsvoorstel is terecht aangehaald, uitgangspunt uit het mobiliteitsprogramma wat we net vorige raadsvergadering met elkaar hebben vastgesteld. En ik ga dat niet oplezen maar ik ga alleen zeggen: dat hebben we bij de raad met een meerderheid aangenomen en ik denk dat we dat dan ook met nieuwe ontwikkellocaties moeten gaan toepassen zoals we dat met elkaar hebben afgesproken. Dus ik maak me daar niet zo'n zorgen over. Waarom ook niet, over dat parkeren, omdat we het hier over een A-locatie hebben. Een toplocatie in Rijswijk, nog steeds, als je kijkt naar de ligging. Pal tegen het treinstation, tramverbinding, busverbindingen, een knooppunt van openbaar vervoer. En dat maakt ook dat wij vanuit CDA vinden dat we hier heel weloverwogen te werk moeten gaan. Dit was een prima kantorenlocatie, dat is het ook altijd geweest, tot een tijd terug. En nu zien we dat die kantorenmarkt dus kennelijk niet veel doet en er staan nog steeds hele mooie kantoren maar daar kunnen heel veel personeel, mensen werken, maar dat lukt

dus kennelijk niet. Ik dacht, tijd terug, toen ik iets las over een bestuursconvenant of wat ook met Shell en met de Plaspoelpolder of met de gemeente Den Haag, dat we gezamenlijk zouden gaan zoeken naar een opvolger van Shell in dat gebied. Innovatieve bedrijven. Maar we komen nu dus uit op een campus. En in feite betekent het gewoon woningbouw toevoegen aan dit gebied en toch nog wat van de werkgelegenheid daar proberen te houden. Dat is een gedachte waar we mee kunnen leven. Woningbouw hebben we natuurlijk allemaal hard nodig, maar als het als kantorenlocatie gewoon niet lukt, en dat hebben we kennelijk de afgelopen jaren wel bewezen, dan moeten we hier inderdaad over herbestemming gaan denken. Campusgedachte, ja, spreekt me wat minder aan want bij een campus denk je aan een universiteit of een hogeschool en studentenwoningen. En die hebben we daar niet. De huisvesting voor studenten in tijdelijk, in wat leegstaande kantoren, dat is natuurlijk prima om studenten voor Delft of in Den Haag tijdelijk aan huisvesting te helpen. Maar als ze daar de nieuwbouwplannen zien dan praten we hier over vrije sector en daar gaan denk ik geen studenten in wonen maar daar zouden afgestudeerden in kunnen gaan wonen die met hun eigen bedrijf beginnen, innovatief, jong, de scale-ups, de startups wat dan mooi in het jargon heet. Dat spreekt ons ook aan, dat is ook te combineren nog steeds met een werkfunctie. Want het moet niet 100 procent woningen gaan worden, de werkfunctie moet gelet op die ligging bij het station ook bewaard blijven. En dat dat een innovatief karakter moet hebben met elkaar vinden wij prima. Ik zou het dan eerder een Silicon Valley-gedachte noemen dan dat hele campusconcept, want ik vond dat verhaal wat voor de projectontwikkelaar werd gedaan eigenlijk een beetje merkwaardig, een beetje de plank misslaan. Maar voorzitter, als wij dan gaan naar herbestemming voor wonen, en je kijkt naar de huidige markt voor wonen en kantoren en je vergelijkt dat en je kijkt naar de grondprijs, dan is denk ik wel zeker dat dit gebied dan ook heel veel gaat opleveren. En ik wil de wethouder vragen: zijn daar nou in dat bestuursconvenant met Shell of met de Plaspoelpolder of Den Haag of met de huidige projectontwikkelaar Kadans, zijn daar ook afspraken over gemaakt? Zijn er toezeggingen gedaan in het verleden door de gemeente voordat Shell dat gebied verkocht, dat er al het herbestemd zou worden voor woningbouw? Met andere woorden, wat is onze beleidsruimte op dit moment? En wat is er afgesproken als we deze eerste stap zetten naar ruimte voor woningbouw, wat zijn dan de afspraken over de financiën die daaruit vrijkomen, hebben we daar als gemeente overwogen om zelf aan actieve grondpolitiek te doen en die grond zelf van Shell te kopen om daar woningen te gaan bouwen? Want de transactie is nog maar een paar jaar geleden gedaan. En zo nee, hebben we dan een beeld wat we qua grondexploitatie anders uit zo'n gebied zouden kunnen halen, en kunnen we dat besteden aan de aankleding van het gebied? En dan praat ik niet alleen over het verkeersluw maken van de wegen rond het terrein, en de aanplanting van het groen, wat er allemaal heel mooi uitziet op de plaatjes, en wat we ook van harte toejuichen. Maar dan praat ik over de relatie met dat stationsgebied. Die relatie is terecht denk ik in het raadsvoorstel aangegeven, alleen staat daar nu dat dat een vervolgactie is waarin dan het toekomstig college moet gaan praten met ProRail en met de MRDH en dan moeten we maar kijken wat er in dat vat zit om daar, ja, wat mij betreft een mooiere doorgang te bereiken naar het station, het station op te knappen, iets meer zichtbaar te maken. Allemaal ten behoeve van het openbaar vervoer. En ik denk: waarom maken we daar geen afspraken over met de huidige projectontwikkelaar, als je daar de woningen toelaat om dan in één klap die hele gebiedsontwikkeling daaruit af te spreken en te financieren? Is een beetje eenzelfde vraag als ook de heer Sleddering deed naar De Broodfabriek, moeten we nu deze herbestemming beperken tot dat gebied van Shell of moeten we het hele gebied nu in één keer in een visie neerleggen? En waarom dan ook niet meteen de financiële paragraaf ingevuld, want die staat nu open. Daar staat: we moeten nog wat dingen berekenen. Maar, voorzitter, als wij deze vinger aan de ontwikkelaar gaan geven door te zeggen: nou, wij zetten in de visie woningbouw, dan wordt het denk ik voor een volgende raad erg lastig om daar nog een goede onderhandelingspositie in te bereiken. Dus graag meer duidelijkheid over de financiële achtergronden, de financiële afspraken die zijn

gemaakt en de verwachtingen die bij dit plan op dit gebied te maken zijn, net zoals we dat bij dat Havenkwartier met naam en toenaam en bedragen per vierkante meter hebben vastgesteld destijds. Dank u wel.

De voorzitter: Helder. Dan heb ik even een verzoek aan de heer Braam. In de forumvergadering als we fysiek bij elkaar komen dan is het natuurlijk helemaal niet mogelijk om te roken, maar zou u tijdens deze vergadering als u dan wilt roken even uw camera uit willen zetten, even een verzoek terwijl anderen aan het spreken zijn, zodat dat niet afleidt van de inspraak van de anderen. Dat is mijn verzoek aan u, wat u ermee doet moet u zelf weten maar graag, ik hoop dat u daar gehoor aan geeft. Dan gaan we door naar de heer Karremans.

De heer Van Enk: Ik dacht al: wat ruik ik toch, maar ...

De heer Karremans: Ja, dank u wel voorzitter. De heer Sleddering noemde het al. Hij maakte zich zorgen over de ontwikkeling van De Broodfabriek en ja, die zorgen heb ik eigenlijk ook. Want ik vraag me af: hoe gaan we er nou in de toekomst voor zorgen dat de ontwikkelingen van die Broodfabriek, dat dat, die een stadium komt, hoe dat nou goed blijft aansluiten op de huidige ontwikkelingen. Daarnaast maakt onze fractie zich zorgen over, ja, over parkeren. Ik heb daar andere partijen ook al over gehoord. Want er wordt gesteld dat er wordt onderzocht voor het parkeren in dat gebied, dat er uitgeweken kan worden naar private parkeergarages. Nou, wanneer worden we nou eigenlijk als raad geïnformeerd over de uitslagen van het onderzoek, en is nou echt heel duidelijk hoeveel parkeerplaatsen er nou daadwerkelijk zijn? Want we vinden het nogal apart dat de private parkeergarages worden meegeteld. Daarnaast wordt er gesteld dat er nominaal geen parkeerplekken bij komen. Kunnen we dan ook komen dat er geen parkeerplaatsen verdwijnen of hoe moeten wij dat zien? Al met al, dat hele parkeren vinden wij dus best wel onduidelijk. Onze derde vraag is eigenlijk, het gaat weer over het participatietraject, kan de wethouder ons daar een update over geven hoe dit traject vervolgd zal worden? Dank je wel.

De voorzitter: Dan mevrouw Woudstra. Mevrouw Woudstra? Uw handje is weer naar beneden dus ik mag ervan uitgaan dan ...

Mevrouw Woudstra: Ik moet een paar dingetjes induwen.

De voorzitter: Ja. Gaat uw gang.

Mevrouw Woudstra: Ik zal het even overnemen van mijn collega de heer Veerman die nog in. De Kesslerpark. We zijn blij dat er een voorstel ligt en we zien mooie keuzes die gemaakt worden. Ook voor aantrekkelijke en groene entrees van Rijswijk. Wij vinden dat het stationsgebied daar ook onderdeel van is. Het is een plek waar je binnenkomt en waar het goed is als je ook daar het karakter van Rijswijk kan zien en dus ook ons groene karakter tot uitdrukking komt. Met het uitgangspunt dat van de voetgangers en fietsers en het OV eerst zijn is dit ook een ideale locatie om dat principe toe te passen. Een groen en veilig gebied. Dat vraagt om oplossingen en andere mobiliteit en flexibele opties voor bevoorrading en parkeren van straten is nodig voor een gezonde en veilige buurt waar je wil verblijven en die met je tijd meegaat, en dat zou voor ons een mooie toevoeging aan dit nieuwe gebied zijn. En tegelijkertijd zitten er nu ook mensen waar we heel graag rekening mee willen houden en zorgen dat iedereen mee kan in een gebied wat veilig wordt en waar het fijn verblijven is. Het is goed als er ook goed overleg is en mee wordt gedacht met de huidige en toekomstige ondernemers in het hele gebied. Kan de wethouder toezeggen dat hij daar achter staat en dat nog wordt bekeken waar nieuwe

oplossingen en ruimte te vinden zijn, zoals net al werd gezegd onder andere over het issue parkeren. Dus we zien graag dat er nieuwe concepten ontwikkeld kunnen worden maar wel met en door ondernemers erbij te betrekken en daar samen naar te kijken. Heb ook vertrouwen in die ondernemers, het meedenken van het college en het zorgen voor een toegankelijk Kesslerpark. En we zien graag het vervolg tegemoet.

De voorzitter: De heer Van der Meij.

De heer Van der Meij: Voorzitter, dank u wel. Ja, voor ons ligt het ontwikkelkader Kesslerpark, wat het gevolg is van het feit dat Shell op enig moment heeft aangegeven haar locaties in Rijswijk te verlaten. Eigenlijk koud, of nog de toekomstvisie Plaspoelpolder was nog warm toen deze boodschap op Rijswijk neerdaalde en er toen een toch wel, ja, een kleine panieksituatie ontstond want wat gaan wij godesnaam dan doen met de enorme locatie die Shell achterlaat? Nou, laat ik in ieder geval complimenten uitspreken, ook richting Shell maar ook richting Den Haag, IPP, MRDH, dat en de gemeente Rijswijk, dat zij in een vroegtijdig stadium de schouders eronder hebben gezet, niet in de slachtofferrol zijn gaan zitten, een poging hebben gewaagd om Shell nog binnen Rijswijk te houden want daar hebben we weinig invloed op of helemaal geen invloed op. We zijn zelfs het statuut koninklijk nu inmiddels ook al kwijtgeraakt, zo gaat dat. En we hebben met elkaar het initiatief genomen om naar een goede oplossing te zoeken, naar een duurzame oplossing te zoeken om ja, het leegstaande vastgoed en de locatie weer nieuw leven in te blazen. En dat is uiteindelijk nu geworden het ontwikkelkader wat nu voorligt, wat een goede combinatie is van innovatief werken, onderwijs, educatie, met woonfuncties en verblijfsfuncties waarbij ja, het gebied een behoorlijke potentie naar de toekomst krijgt. Daar zijn eigenlijk alle partijen het wel over eens, dat dit ontwikkelkader perspectief biedt om ja, een duurzame bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de Plaspoelpolder en de ontwikkeling van Rijswijk. Maar ja, gaandeweg het uitwerken van dit ontwikkelkader, ja, kwamen toch ook wel de zorgen. Een aantal partijen hebben de relatie gelegd naar De Broodfabriek en omgeving, maar ik wil toch wat langer ook stilstaan bij het stationsgebied. Niet voor niks wordt, ja, in dit ontwikkelkader veel zeg maar in kansen beschreven wat het gebied betekent als het gaat om mobiliteitstransitie, mobiliteitsprongen. Zinnen als treinstation en andere openbaar vervoershaltes biedt een uitstekende kans om een mobiliteitsprong te maken. Mensen kiezen ervoor niet afhankelijk te zijn van auto, kiezen bewust voor een aantrekkelijke, veilige leefomgeving in plaats van een auto voor de deur. Nou, zo staat het stuk er helemaal vol van. Maar ik moet tot de conclusie komen dat die hele mobiliteitstransitie niet meer is dan een beschrijving van kansen in een wat beschouwende manier zonder dat er echt concreet perspectief beschreven staan hoe nou uiteindelijk dat stationsgebied en omgeving, en de Lange Kleiweg en omgeving, ook belangrijke ader gaan functioneren om die mobiliteitstransitie in dit gebied tot stand te brengen. En dat is toch wel broodnodig, voorzitter, omdat wij heel veel ambities leggen op het gebied van mobiliteit, en vervoersbewegingen slash parkeren wat er een afgeleide van is, waar we op dit moment nog te weinig van terugzien. Er wordt aangehaald de mobiliteitsvisie, het mobiliteitsprogramma wat we onlangs hebben aangenomen in de raad. Maar ik wil toch het college vragen: komt er nog een moment waarop we toch veel meer handen en voeten gaan geven aan het mobiliteitsperspectief wat er nu moet komen in dit gebied om uiteindelijk dit ontwikkelkader ook daadwerkelijk te kunnen realiseren? En dat betekent dat er eigenlijk toch nog een tussenfase ingelast moet worden in aanloop naar uiteindelijk bestemmingsplan en uiteindelijk de publiekrechtelijke kaders die we met elkaar gaan vaststellen, en ik hoor daar graag het college hoe ze dat ziet, hoe wij nu concreet met maatregelen en in een tijdspad uitgeschreven dat stationsgebied en die Lange Kleiweg en omgeving gaan, ja, transformeren, zodat het ook kan aansluiten bij de ambitie zoals we die in het kader hebben beschreven. Tweede punt, de heer Van Enk wees er ook naar, wat we heel goed hebben gezien in het masterplan

Havenkwartier is dat er nadrukkelijk in die fase vooruitlopend op bestemmingsplan kostenverhaal was geborgd met de ontwikkelende partijen. Ontwikkelende partijen betalen mee aan de inrichting van de openbare ruimte in de breedste zin des woords, niet alleen met groen en het water maar ook in de verkeersmaatregelen die moeten worden genomen. Daar is kostenverhaal voor geregeld. Gaat dit nu ook komen voor de ontwikkelaars en vastgoedeigenaren die actief gaan worden binnen dit, binnen deze Kesslerparkontwikkeling? Waar gaan we dat borgen, komt er nog een fase masterplan Kesslerpark waarin we dit met elkaar vastleggen in aanloop naar het bestemmingsplan zodat we ook het kostenverhaal goed kunnen borgen? Het kostenverhaal zou ook wat mij betreft moeten zijn dat zij ook bijdragen in die mobiliteitsprong. Het is niet alleen maar publieke verantwoordelijkheid maar ook een private verantwoordelijkheid om met elkaar die ambities waar te maken, dus ik hoor graag van het college waar ze dat geborgd wil zien in aanloop naar uiteindelijk de bestemmingsplannen en interieure overeenkomst en dergelijke die afgesloten moeten worden. Tot zover de bijdrage ... O nee, het laatste punt, sorry. Ja, de woonprogrammering. Inderdaad, het woonaanbod, of de woonvraag is enorm. Maar we praten hier in potentie over 2.100 woningen. Als ik daarbij ook de woningen optel bij het Havenkwartier, we hebben de Bogaard en omgeving nog tot ontwikkeling, aandacht voor fasering en absorptievermogen in de markt om zo'n groot aantal woningen ook daadwerkelijk afgezet te kunnen krijgen. Hoe ziet het college dat en hoe gaan we die sturing en die regie daarop op deze woonprogrammeringen borgen? Tot zover de vragen, voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Er is al veel gezegd. Parkeren, daar vragen wij natuurlijk ook aandacht voor. Zoals de overige partijen al, veel partijen al hebben gezegd zijn de parkeerplaatsen echt nodig die nu bestemd zijn op het stukje Kesslerlaan, straat geloof ik, en de Lange Kleiweg. De ontwikkelingen bij De Broodfabriek, waarom wordt dat gebied niet bij, erbij gepakt? Er wordt in de stukken heel vaak gesproken dat er, dat de regel kan zijn dat er afgeweken mag worden in verhouding 51-49 procent of 50 procent van wonen naar werken. Mijn vraag, onze vraag is: is dat alleen voor dit gebied of is het eigenlijk voor het hele Plaspoelpoldergebied? Dat waar op een ander gebied meer wordt afgeweken, dat dat wordt gecompenseerd, of geldt dat echt alleen voor dit gebied? Even kijken. Er wordt gesproken over geen eenzijdige woningbouw. Onze vraag zou dan natuurlijk zijn van wat houdt dat in? Wordt dat woningbouw voor alle doelgroepen? We hebben in de presentatie gezien dat er ook wordt gedacht aan studentenwoningen. Studentenwoningen betekent dat dat betaalbare, wat goedkopere woningen zijn, of worden dat de woningen waar onlangs het convenant mee is getekend met de gemeente Delft? Volgens mij niet, want volgens mij wordt dat aan de Polakweg het oude Lintelgebouw. Even kijken. Ja, een gebied waar ook het werken centraal staat. Voor even kijken, praktisch geschoold personeel. Nou, ook in onze bewoordingen betekent dat dat ook mensen die aanspraak zouden moeten maken op sociale woningbouw in dat gebied zouden moeten kunnen wonen. Nou, daar ben ik eigenlijk benieuwd naar, hoe de wethouder dat ziet. Even kijken wat ik nog had staan. Dat is even de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: De heer Braam.

De heer Braam: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik zal maar niet ingaan op uw verzoek wat ik volstrekt nonsens vind. Overigens driekwart van de vergadering heb ik mijn scherpje uit en rook ik en drink ik zoveel als ik zelf wil in mijn huis, dus niemand die heeft wat te vertellen over wat hier in mijn huis gebeurt. Maar goed, dat eventjes terzijde. Dan het onderwerp waar het feitelijk over gaat. Beter Voor Rijswijk heeft al die tijd dat dit

onderwerp ter sprake was altijd al aangegeven van dat we één, vreselijke problemen hebben met het nogal snel optuigen van een behoorlijke woningmarkt aan de kant, aan de feiten dus aan de bedrijvenkant van de Plaspoelpolder. We maken niet voor niets een visie voor zo'n gebied, en die visie wordt dus nu feitelijk voor de tweede keer herzien in de tussentijd. Dus ja, hoezo toekomstvisie? Dus daar, dat is het eerste bezwaar wat we feitelijk hebben. Een herontwikkeling van dat gebied begrijpen we best, zeker omdat er dan een campus komt, dat je daar wat dingen wil. Maar om dan vervolgens een situatie te creëren waar feitelijk alle bedrijven op de achterste poten staan, en dan uiteraard begint dat als eerste met het parkeren als zodanig, maar ook bedrijven die toch ook aangeven van ja, hoezo, de kantorenmarkt die begint ook weer aan te trekken, van is het niet te vroeg om dit soort ontwikkelingen allemaal maar in gang te zetten? Dan ook de snelheid waarmee dit gebeurt. Waarom, ja, begrijp best wel dat er misschien voor de verkiezingen nog even een piketpaaltje moet worden geslagen, maar ik vind het stuk wat hier voorligt toch niet echt helemaal af. Het werd net al door een van mijn voorgangers aangegeven, er ontbreekt een financiële paragraaf. Ja, die ontbreekt. De discussie met de omgeving is nog steeds gaande. Er staan er echt een aantal op de achterste poten, dus dat vind ik niet goed. Er is feitbaar, feitelijk dus geen werkbaar compromis bereikt tot nu toe, dus daar heb je tijd voor nodig. We hebben het al ruimschoots gehad over participatie, zorg dan ook dat die participatie slaagt. Praat met de mensen en zorg dat je iets bereikt. Maar in het voorstel wordt gesproken over het aantal parkeerplaatsen en daar zit een addertje onder het gras. Er wordt gesproken over een maximum aantal parkeerplaatsen. Met andere woorden: we kunnen van die 2.600 ook met het grootste gemak terug naar 1.000, dus haal die 0,3 op die studentenflat er maar af en we geven op die manier ook weer een lading van de parkeerplekken weg. Zal niet de bedoeling zijn, maar het voorstel geeft die ruimte wel om dus naar beneden te gaan, dus ik zou daar al gelijk van zeggen: laten we dat vooral de ondergrens op dat niveau vaststellen. En dus een minimum van dat aantal parkeerplaatsen. Dan de invulling, en dan gaat het nog niet eens om de invulling direct, achter de Treubstraat, zeg maar op de plek van de Shell. Maar we hebben ook grote problemen met een aantal andere projecten. Ook al eerder uitgesproken. Op het moment als je een hotel wil starten is dat prima, maar start dan ook echt een hotel. En op een manier zoals dat ook echt bedoeld is. Zoals we het Best Western hotel of hoe dat tegenwoordig ook mag heten zijn grondslag heeft gekregen. Maar dat hotel wil voor de helft zichzelf omvormen tot woningen. En dan krijgen we op de plek waar zit een combinatie van een nieuw hotelletje. Nou ja, ik heb daar bepaalde bewoordingen voor gebruikt en die houd ik toch overeind, want joh, op het moment als je even platgezegd een pooier hebt die het gewoon leuk vindt om dus voor een dag een hotelkamer te huren, nou, dan geeft hij elke keer het kaartje mee aan een stelletje die even gezellig een uurtje hele andere dingen kunnen doen dan wij normaal dagelijks tijdens onze werkzaamheden doen. Maar goed, weet je, dat is ieder geval niet gezond dat je die ruimte biedt op die plek, maar ook nog eens een keer in datzelfde gebouw woningen wil realiseren. Nou, hotel en woningen is eigenlijk iets wat in mijn optiek en in de optiek van onze partij niet echt door één deur kan. Dus er is vanuit onze kant behoorlijk wat kritiek en wij vinden het veel te vroeg dat dit dossier nu al behandeld wordt zonder dat daar goed draagvlak is bij alle partijen in de directe omgeving en ieder geval zeker op dit moment nog niet op draagvlak kan rekenen van Beter Voor Rijswijk.

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Laat ik vooropstellen dat dit onderwerp al eerder op de agenda is geweest met een presentatie, en ook de raad heeft zich hier al eerder over kunnen uiten. Ik dacht half jaar geleden. Toen is ook een participatietraject gestart, zijn huidige partijen zijn daar ook gehoord. De wensen zijn benoemd, er is met ondernemers is er gepraat. Uiteindelijk ten wordt gewoon weer hetzelfde voorstel wordt

weer gepresenteerd. Nou, dat vind ik jammer, dat vind ik zonde. En wat de heer Braam ook al aangaf, je praat hier over een draagvlak wat naar mijn gevoel en mening minimaal is. En tuurlijk, mijnheer Van Enk heeft gelijk hè, we hebben ingestemd dus ik liet dat maar, een aantal partijen in de raad over een deelmobiliteit, maar een deelmobiliteit moet wel groeien. En als je hoort dat Den Haag, toevallig is er pas ook een artikel verschenen dat de autotoename met 4.500 auto's in Den Haag per jaar is gewoon een feit. En ook in heel Nederland is er vanaf 2020 tot 2021 is er een toename van 111.387 auto's. Een toename, dus is ook geen afname. Dat hele mobiliteitsplan landelijk. Dan moet je je afvragen, moet je als gemeente zijnde dan niet meebewegen op wat er landelijk gebeurt? Dat is één, dus maak me echt grote zorgen over die ontwikkelingen. En ja, ook in het voorstel staat ook dat ze uiteindelijk boven het maaiveld alles groen willen maken, autoluw, auto wordt te gast en ze gaan zich volledig focussen op de privaatgarages van privé, dus privaatgarages van andere ondernemers. En toen ik dat las, ja, ik brok in mijn keel. Wat gebeurt hier? We hebben één keer al, mijnheer Sleddering gaf het ook al aan, een ontzettende grote fout met Q-Park gemaakt. Q-Park is de baas in Rijswijk, die bepaalt wat de kosten zijn in omliggende gebieden, in omliggende straten. Daardoor is ook de Bogaard, mede door de oorzaak van Q-Park, op sterven na dood. Er wordt nu heel hard gewerkt om het weer een beetje op te krikken, terwijl er in Leidschendam bij de Mall of the Netherlands kan je over de hoofden lopen. Dus Rijswijk heeft hier een hele grote fout in begaan om al eerder in een soort eerder stadium met Q-Park die privaatgarages daarvan gebruik te maken. Dus ik schrok daarvan, denk alsjeblieft niet, we hebben nu de verantwoordelijkheid voor op het maaiveld is van ons. Laten we dat voorlopig behouden. En ik zal de laatste zijn die over vijf of tien jaar zegt van jongens, laten we eens kijken, hoe staat het nu? Hoeveel mensen gebruiken de deelauto, de deelfiets, en laten we dan evalueren hoe het gaat. Maar op dit moment zien wij geen mogelijkheid om nu al de plannen wat in de toekomst heel ver ligt nu te gaan toepassen in Rijswijk. Dus ja, we hebben in ieder geval een dringend verzoek om alle plekken boven het maaiveld voorlopig te behouden met het kleine kenmerk dat we het gaan evalueren over een paar jaar. En ook onze zorgen, er wordt gezegd: ja, die plekken boven het maaiveld gaan we behouden, dat er een alternatief is. Dat is natuurlijk ontzettend ruim begrip, wat is een alternatief? Is het alternatief: over het bruggetje in Delft daar kan ik mijn auto parkeren. Is het alternatief: ik zet mijn auto bij de Boogaard neer en ik pak tram 17 naar de Plaspoelpolder, of in ieder geval naar het gebied? Of is het: de parkeergarage bij de Visseringlaan, moet ik even 2 kilometer lopen naar het gebied toe. Dus het is ontzettend breed genomen, om ons gerust te stellen, om dus met een alternatief te komen. Dus ook daarin zijn wij niet gerust. Ja, 2.100 woningen, voorzitter, dat is behoorlijk wat. Je zou denken: dat neemt ook gewoon meer verkeer met zich mee. Komt iedereen met een deelstep, met een deelauto of met een deelfiets? Wij denken van niet, in ieder geval niet binnen nu en vijf of tien jaar. Dus dit plan komt veel te vroeg om je totaal te focussen op het mobiliteitsplan die we in Rijswijk willen gaan hanteren. Het plan kan echt op onze steun rekenen, 100 procent, we willen graag dat er een leefbare Plaspoelpolder, een leefbaar gebied, ontzettend mooi, maar niet om nu al op voorhand alle parkeerplaatsen weg te gaan halen, want wat je weghaalt wordt heel moeilijk om het weer terug te brengen. Dat gezegd hebbende, voorzitter, ook wel heel belangrijk punt van Rijswijk Belang is zo en zo de markering van de bestaande ondernemers. In dit voorstel wordt heel weinig gepraat over het CBR, het hotel, de bestaande ondernemers. Het casino. Kan de wethouders ons geruststellen dat deze ondernemers die er al zitten worden meegesurfd in deze ontwikkelingen? Ik kan dat nergens terugvinden, vind ik jammer. Dus hopelijk kan de wethouder daar een toezegging over doen. En dan voorzitter, op pagina 3 van het voorstel, ja, even een dingetje tussendoor, dame op de fiets krijgt 100 euro bekeuring want die belt op de fiets, mag al lang niet meer. Maar goed, dat gezegd hebbende, voorzitter, ook in het voorstel staat u wilt onderzoeken of er eenrichtingsverkeer mogelijk is. Wij denken met 2.100 woningen, met allerlei soorten mensen moeten daar gaan bewegen, is het eenrichtingsverkeer wordt een heel moeilijk verhaal. Mocht u het willen toepassen, zouden wij u willen

verzoeken, ga nu al de komende periode dat een keer toepassen. Ga gewoon een keer een maand dat gebied op eenrichtingsverkeer neerzetten. Zet de wegen af, doe een bordje plaatsen, gewoon kijken hoe dat gebied reageert op eenrichtingsverkeer. Dan hoeven we dat in ieder geval in een later stadium niet meer te doen. Kortom, samengevat, voorzitter, voor dit mobiliteitsplan is er voor onze partij zegt van ja, mits u kan toezeggen met een bijlage of een verandering of gewoon een keiharde, ja, bijlage, dat alle parkeerplekken boven het maaiveld voorlopig behouden blijven en dat we gaan evalueren over een aantallen jaren als dus de deelmobiliteit is toegenomen. Want ja, voorlopig is dat niet te zien, ik heb net al de landelijke cijfers benoemd. 111.000 auto's kwamen erbij, in Den Haag 4.500. Dus alstublieft, denk na, het zal ons, het zal u sieren om al voor de raadsvergadering dit in ieder geval uit het plan te halen want anders, ja, zal er weer een motie moeten komen of een amendement, maak het uzelf niet zo moeilijk, haal het eruit, behoud de plekken boven het maaiveld. En als laatste, maar ik had het net al benoemd, de markering voor de bestaande ondernemers. Dank u wel.

De voorzitter: De heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Ja, dank je wel voorzitter. Om even positief te beginnen, als ik het stuk lees, het voorliggend plan, ontwikkelkader Kessler, is het alleen maar positief en ambitieuze plannen en heel optimistisch, in tegenstelling van nu de huidige situatie, verpauperend, leegstand, een onleefbare situatie aldaar. Maar als je verder doorkijkt vind ik, en dat is echt jammer, dat het een gemiste kans is. Waarom heeft de wethouder niet het project integraal aangepakt? Waarom heeft hij, en dan verwijs ik naar mijn collega's hiervoor, waarom omdat dat een hele belangrijke locaties is, ja, noem het een A-locatie of whenever, waarom zijn andere deelgebieden niet bij getrokken zodat je meer ruimte creëert voor ook inderdaad de bedrijven? Want ja, bedrijven, dat zijn toch onze economische motors. Dus ik vind dat een goed plan, en als ik het ten opzichte van de huidige situatie, alleen ik mis het integrale. Dus ik voel, dat is mijn indruk, het is meer versnipperd, beperkt zich tot alleen maar dit deel en dat andere deel is voor later. En ik heb zoiets om meer ruimte te creëren ook de verschillende belangen, voor bedrijven met name, te behartigen, zou je die ruimte kunnen creëren en die mogelijkheid, mogelijkheden, niet alleen maar in parkeren maar bereikbaarheid, ruimte, zou je daar veel meer kansen en rendement uit kunnen halen dan nu alleen met versnipperd beperken tot dat deel. En ik zou bijna willen zeggen dat je hierdoor ook een soort van tunnelvisie zal gaan creëren richting de projectontwikkelaars want die denken alleen maar tot hier en niet verder. En daar ben ik bang voor. Terwijl er verschillende belangen zijn en met name ook de ondernemers en bedrijven die daar in de omgeving zich bevinden, al langer dan nu het geval is. Dus ik zou voor pleiten om het te herzien, om andere gebieden erbij te betrekken, om het veel meer integraler aan te pakken, om versnippering tegen te komen zodat er meer ruimte gecreëerd wordt voor het gehele scala. En de tweede vraag die ik heb, en dan verwijs en dan kijk ik ook naar de heer Van der Meij, collega die het over financiering had gehad. Hoe gaat dat vorm krijgen? Wie gaat het allemaal betalen, vooral de vergroening, het mooi maken van het openbaar gebied, want ja, iedereen is daar betrokkenen. Is dat alleen maar de gemeente of zijn er andere partijen die daar ook een belang in hebben? En tot zover zijn dat mijn vragen, voorzitter, dank je wel.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Ja, hekkensluiser. Dank u wel, voorzitter. Zoals ook al duidelijk werd in de beeldvormende sessie is de ambitie van de gemeente en ook van Kadans is aanzienlijk. Maar met die ambitie komt zoals al door een aantal mensen is aangestipt ook een aantal risico's om de hoek kijken, en een daarvan is mobiliteit. In het

raadsvoorstel wordt de aanneming gedaan dat 5.000 werkplekken in kantoren minder verkeersbewegingen opleveren dan 2.100 woningen. Nou, we zijn ervan overtuigd dat we niet inderdaad inzetten op een doelgroep die niet autobezit als primaire transport ziet, je daarmee inderdaad een goede stap kan zetten. Maar 5.000 werkplekken in kantoren worden momenteel natuurlijk denk ik niet echt ingevuld, gezien de vele leegstand maar ook gezien de, ja, het thuiswerken wat de laatste twee jaar toch wel erg veel is ingevuld. Dus ontstaat daarmee niet een scheve vergelijking, kunt u mij daar nog enigszins geruststellen, wethouder? Nou, dan wordt er wederom gesproken van een rijke architectuur. Nou, dat punt heb ik natuurlijk al wel vaker aangehaald in het verleden, ik ben wel heel benieuwd hoe dat ingevuld gaat worden en hoe we de garantie hebben dat het ook rijke architectuur gaat worden. Er wordt voorgesorteerd inderdaad op de ontwikkeling van De Broodfabriek, en dat die locatie nu niet wordt meegenomen dat is mij duidelijk, ik begrijp ook waarom. Maar in hoeverre is deze toekomstige ontwikkeling wel meegenomen in de aanmeldnotitie voor de m.e.r.-beoordeling? Het is nogal een gebied wat daarnaast komt te liggen en ja, dat zou wellicht wel degelijk daar invloed op kunnen hebben. Nou, als je als hekkensluiter spreekt dan komt er ook enige herhaling, ben ik bang. Zal het summier houden, financieel. Er is inderdaad nog weinig bekend over de investeringen die in het gebied moeten worden gedaan en de wijze waarop die kosten verhaald gaan worden. Er wordt alleen aangegeven dat er een extra bijdrage van de ontwikkelaar wordt verwacht, dat er een hogere uitkering van het gemeentefonds moet komen, en dat is vrij summier. Ik hoef ook niet de details te zien exact, dat is misschien nog een beetje te vroeg voor, maar kunnen we wel verwachten dat daar meer duidelijkheid over is voordat wij een intentieverklaring met Kadans zouden gaan ondertekenen? Want ik denk dat we daar voor die tijd toch zeker wel wat meer moeten weten over hoe we dat gaan inrichten. Ja, wat ook al aangegeven werd en wat heel sterk wordt aangegeven door de heer Van der Meij is ontwikkelaar weinig terug wordt gezien over de link met het station. Ja, openbaar vervoer is voor dit project heel belangrijk, en dus die route naar het station toe die moet denk ik gewoon integraal in het hele ontwerp meegenomen worden, daar moet ook echt voor gereserveerd worden. Het is van bovenaf, nou ja, zoals we het al eens besproken hebben ziet het er heel mooi entree uit maar als je daar loopt dan is het niet erg uitnodigend, dus daar zit nog een stevige investering, ook richting het station zelf. Ja, dan nog een paar punten waar ik nog niemand iets over heb gehoord maar wat ik toch wel even wil meegeven, en dat gaat over klimaatadaptief bouwen. We hebben het hier over behoorlijke toevoeging aan bouwoppervlak. Nou ja, de vigerende regelgeving geldt dus ik ga er ook van uit dat we gewoon op de juiste wijze daarmee omgaan en dat we energieneutraal, richting energieneutraal gaan in dit plan. Ja, dus vergroening van het plan an sich, ja, er wordt inderdaad behoorlijk veel groen toegevoegd en dat zie je ook in de, hoe heet dat, in de visualisaties wel terugkomen. Zorg wel dat die visualisaties ook daadwerkelijk een ware selectie zijn van wat er straks gaat komen. Ik zie een goeie looproute ontstaan door het plan heen met veel groen, ik denk dat dat inderdaad cruciaal is, ik ben blij dat die erin zit. Het openbaar maken of het toegankelijk maken van die binnenplaats die nu nog afgesloten is, dat geeft een meerwaarde voor het gebied en voor de mensen die er wonen. Dus als dat op deze wijze doorgezet wordt dan denk ik dat ik in ieder geval daar wel het vertrouwen in heb. Daar laat ik het even bij voor deze termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dan wethouder Van de Laar.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel, en iedereen voor de vragen. De heer Van der Meij heeft al een begin geschetst van hoe we hier eigenlijk zijn gekomen, en dat is mooi dat er die historie ook in de raad zit. Ikzelf was ooit betrokken in 2016 bij de stadsvisie en daar hadden we het ook over: wat zou er gebeuren als Shell zou verdwijnen? Maar dat was eigenlijk helemaal geen gedachte die verder postvatte omdat dat helemaal niet tot de mogelijke scenario's behoorde maar dat gebeurde toch. En ja, zoals de heer Van der Meij

ook al aangeeft, dat was een enorme tegenvaller en onverwachts, maar Rijswijk met steun van de, nou, iedereen die erbij betrokken was zoals onder andere de buurgemeente en u als raad en de voorgaande colleges hebben zich herpakt en gekeken: wat kunnen we nou gaan doen? Laten we niet bij de pakken neerzitten maar vooruit, want het is een prachtig gebied, een A-locatie hebben een aantal mensen al gezegd, met hele waardevolle ondernemers die ook in die historie een bepalende rol hebben gehad in de vorming van het gebied, waaronder De Halve Maan maar toch ook het hotel en partijen als CBR en TUI niet te vergeten die niet in dit ontwikkelkader zit maar wel direct belanghebbende is als burens en die een aantal jaar geleden ettelijke miljoenen hebben geïnvesteerd om de hoofdkantoorfunctie hier te houden. Dus waardevolle ondernemers, maar in een gebied wat op dit moment feitelijk 160.000 vierkante meter leegstaat. In het Da Vinci-gebouw, in het Kesslerparkgebouw, in de IND-gebouwen, het Shell-gebouw wat eraan zit te komen, in het gebouw pand aan de Visseringlaan. En dus er zijn waardevolle bedrijven die daar zitten die op dit moment uitstekend hun bedrijfsvoering kunnen uitvoeren. Er zijn ook nieuwe bedrijven die hier graag in willen investeren in dit gebied en graag hun toekomst ziet, zoals TNO die zich er al heeft gevestigd en mogelijk uitbreidingsplannen heeft, zoals het, met het Rijswijk Centre for Sustainable Geo-energy, maar daar komt nog meer spin-off op aan. Het Eurofins wat daar is neergestreken waardoor je een heel onderzoekslandschap daar bijna krijgt, zou je kunnen zeggen. En mogelijk wel ook het Mondriaan, zoals u allen weet, die heel serieus aan het denken is om daar ook te landen. En die vragen zich allemaal af, oké, de gemeente heeft een toekomstvisie geschreven, toekomstvisie Plaspoelpolder. Vervolgens hebben we daar nog een toekomstvisie, een addendum op gezet, waarbij meer gespecificeerd is onder andere op fiftyfifty wonen, werken, waar kan, wat en wat niet. Ik ga er zo meteen nog meer op in. Maar dat is ook een visie en die vragen zich allemaal af, heeft het zin om hier te investeren? Heeft het zin om hier naartoe te komen? Levert de gemeente boter bij de vis? En ik meen dat we dat met dit plan van het Kesslerpark daadwerkelijk doen. En ik ben ook de eerste om toe te geven dat in vergelijking met het ontwikkelkader Havenkwartier best wel veel vragen nog onbeantwoord zijn, waaronder een van de belangrijkste vragen, de financiering. En u ziet in dit huidig ontwikkelkader punten die daar allemaal in meegenomen worden in het kostenverhaal, maar de waarheid is dat er nog te veel variabelen zijn om een bedrag te koppelen aan wat een projectontwikkelaar daar moet betalen voor de openbare omgeving. Want dat is wel de insteek. Net zoals bij de Bogaard per vierkante meter een afdracht gedaan wordt. Net als bij het Havenkwartier waar 97,50 euro moet worden afgerekend per meter BVO. Zo zijn we nu op zoek naar hoeveel moet de projectontwikkelaar hier afrekenen. En daar al bij gezegd, ja, daar moet het stationsgebied eigenlijk ook wel onderdeel van zijn. De grote vraag is, van projectontwikkelaars, hoe kan je nou, wat kan je allemaal toerekenen? Wat kan je allemaal aan dat project toerekenen? En dat moeten eigenlijk investeringen zijn in het openbaar gebied die direct een relatie hebben tot dat gebouw of tot die ontwikkeling. En het stationsgebied is daar, die relatie is direct te leggen. Maar niet honderd procent, want het gebouw bijvoorbeeld en andere zaken die daar zijn, die zijn nuttig voor heel Rijswijk. Dus heel Rijswijk moet daar eigenlijk ook aan meebetalen. Dus delen van het stationsgebied moeten zeker meegenomen met het kostenverhaal. Dus ja, dat kostenverhaal moet worden uitgewerkt. Het lijkt mij een goede afspraak eigenlijk al we die maken dat dat kostenverhaal gewoon transparant aan de raad wordt voorgelegd wat daar allemaal bij hoort. En dat dat gebeurt voordat in ieder geval de anterieure overeenkomsten worden gesloten, want daar gaan de echte bedragen in. De intense overeenkomsten kunnen we dit allemaal opnemen en die voorbehoudend et cetera. Maar bij de anterieure overeenkomsten moet het echt besloten zijn, want het is een contractuele overeenkomst over hoeveel geld we van hen krijgen. En daarna vindt de bestemmingsplanprocedure nog af. Dus ver voor dat bij u terecht komt, zijn die kosten bekend. Ik stel voor dat we die kosten daarvoor ook al met elkaar delen. En nou heb ik gelijk een antwoord gegeven op een aantal punten. Dan ga ik naar de vragen toe en kom ik vanzelf weer op de thema's terecht.

Financiën hebben een aantal mensen genoemd. Een aantal mensen zijn ronduit enthousiast. Dat is ... En vragen zelfs, waarom kunnen we er niet nog meer bij doen? Dat is een heel fijn uitgangspunt. Ook de stakeholders in het gebied, vervelend woord soms, maar dat zijn de inwoners, de huidige ondernemers, de toekomstige ondernemers, die denken allemaal mee. Hij zijn daarin betrokken en we hebben we afgelopen week nog een inloopbijeenkomst gehad. Die zijn in de basis over deze ontwikkeling ook enthousiast. En er zijn inderdaad een aantal ondernemers die op hun achterste poten staan als het gaat over parkeren, maar dat is een deelonderwerp. Als het hier gaat over het grote plan is de transformatie van het hele gebied, het toevoegen van nieuwe functies, het bestrijden van de leegstand en parkeren een zeer belangrijke randvoorwaarde en cruciaal voor deze bedrijven. Is daar wel secondair aan. Maar primair voor de belangen van de huidige ondernemers. En wijstaan voor het behoud van de huidige ondernemers die zo'n belangrijke rol hebben gespeeld in het zien dus van dit gebied en ook voor de toekomstige ondernemers. Dus het enthousiasme dat een aantal van u zich daarover heeft uitgesproken, dat proef ik ook in die bijeenkomsten met die stakeholders. Zowel de inwoners die daadwerkelijk complimenten gaven over de creativiteit en innovatie die in dit plan zitten. Dat is een letterlijk citaat van de Churchill Towers. Zijn blij dat er iets gebeurt, dat er mogelijk meer voorzieningen komen, dat er burens komen, dat de sociale veiligheid omhoog gaat. Maar maken zich uiteraard wel zorgen of stellen vragen over hoe breed wordt de groenstrook aan de Volmerlaan? En wordt dat een mooie boulevard of wordt het een lelijke achterkant van de voorkant mogelijk bij het station? Dat soort vragen, die beantwoorden we allemaal en die worden heel serieus genomen, want ook de Volmerlaan moet daar natuurlijk heel erg van opknappen. Dat ten aanzien van het enthousiasme broodfabriek, door een aantal mensen genoemd. Een aantal mensen zeggen, waarom neem je het niet gelijk mee? En het meest in mijn gedachten zit nu ook de heer Van der Meij. Hoe zit het met de fasering? Want wat is het absorptievermogen? Ik denk ook aan de bouwlogistiek. Wat is het absorptievermogen van de stad qua aantallen wonen? Wat is het absorptievermogen van de organisatie om alles tegelijkertijd te doen? En daar moeten we inderdaad heel zorgvuldig mee omgaan. We kunnen niet alles tegelijkertijd. Daarnaast kennen de projecten ook verschillende fases. We zijn al inmiddels een hele tijd bezig met cadans en we zijn ook al op visionair niveau, maar ook op uitwerkingsniveau al een hele tijd bezig met dit voorste gedeelte van het Kesslerpark. Die zijn dus al veel verder dan de broodfabriek op dit moment is. Dat is later aangekocht door Synchron. Hebben fantastische plannen gemaakt, mooie presentatie. En daarvan zeggen we van ja, we kunnen dat nu niet meteen ook op hetzelfde tempo meenemen. Dat kent echt een andere fasering. Maar laten we het wel expliciet, daarom is het zo opgenomen in het besluit, meenemen en wat wij in het ontwikkelkader opnemen, dat we dezelfde uitgangspunten voor het Kesslerpark ook gaan gelden voor de broodfabriek. Dus dat geldt onder andere voor fiftyfifty wonen, werken. Het moet vooral het karakter van het gebied een werkgebied zijn. In de woorden van TUI, een corporate identity. En zodoende, dat hebben we ook besproken met Synchron, dan weten zij ook waar zij aan toe zijn en dan kunnen ze verder op basis van die uitgangspunten en bouwblokken ook eerder zijn behandeld. Dus dat ten aanzien van de broodfabriek. Ja, hoort er absoluut bij. Uitgangspunten dat niveau kunnen we nu vaststellen. De verdere ontwikkeling, daar is echt meer tijd en onderzoek voor nodig. Het parkeren, belangrijke issue en in relatie tot een mobiliteitstransitie. Dat is natuurlijk een grote vraag en we zitten hier op het station tijdens meerdere avonden, het forum en informerende, beeldvormende sessie die we erover hebben gehad, hebben we ook stilgestaan bij de vraag. Wat doe je met het feit dat dit de vervoershub, de mobiliteitshub van Rijswijk? Dus alle vervoersmobiliteiten van fiets, taxi, tram, bus en trein is daar. En wat voor effect heeft dat nu op het plan? Nou, dat zie je onder andere terug in de parkeernormen die u heeft teruggezien, maar dat kan je ook vertalen naar hoe ziet de omgeving eruit op Maaiveldniveau? Moeten daar nog parkeerplaatsen zijn op het stationsniveau of op het Maaiveldniveau? Of zou je die, omdat de vervoersmobiliteiten allemaal aanwezig zijn

op een andere manier oplossen? Ondergrond, dat zou natuurlijk ideaal het mooiste zijn, omdat dat bovengronds dan heel veel ruimte geeft voor voetgangers et cetera. Nou, dat hoeft ik verder niet uit te leggen. Maar dat kan op dit moment niet. Op dit moment is er geen alternatief voor de parkeerplaatsen bovengronds. Die kunnen dus nu niet verdwijnen en dat is nadrukkelijk wordt dat ook door bedrijven onder de aandacht gebracht. Het hotel heeft eigenlijk voor de functie die het heeft zelf op de eigen grond te weinig parkeerplaatsen. Het CBR heeft 35 duizend lesauto's per jaar die daar komen. Dat zijn zeventigduizend vervoersbewegingen. U heeft daar vaak ook al vragen over gesteld. Daar moeten we ruimte aan geven. En ook de Halve Maan en het Winston Leisure Center maakt gebruik van de vele parkeerplaatsen op het openbaar gebied. Als er geen alternatief is, dan kunnen die parkeerplaatsen niet verdwijnen. En we hebben dat gemeente te formuleren inderdaad met, dat gebeurt niet als er geen alternatief is gevonden. En ik begrijp heel goed dat ondernemers dat te weinig een waarborg vinden voor de continuïteit van bedrijfsvoering, om het dus abstract te zeggen, want dat laat heel veel ruimte. Laat ik dan nu heel duidelijk zijn dat ten aanzien van die ruimte, dat die parkeerplaatsen niet worden opgeheven als er niet een alternatief is wat door alle partijen daar wordt gedragen. En dan is creativiteit over wat voor alternatieven dat zijn en dat kan dus ook zo zijn dat dat alternatief niet gevonden gaan worden. Ten aanzien van de woningbouwprogrammering is het zo, ja, er zijn verschillende dingen over gezegd. En een vraag die me daar vooral is blijven hangen, is het voor alle doelgroepen? Nee. U heeft daar ... PvdA vroeg dat. U heeft daar zelf in de woonvisie en in het addendum daarop een aantal uitspraken over gedaan. En het begint eigenlijk met het idee dat we hier vooral op zoek gaan naar doelgroepen die ook gebruik willen maken van die vervoersmobiliteiten die er zijn, het openbaar vervoer. En in combinatie en dat nader in te vullen, dan in combinatie met dat het een jong gebied is, in de zin van mogelijk dat er onderwijs komt en onderzoeksfaciliteiten. Dan gaan de gedachten al snel naar starters en studenten. En dan zijn er twee zaken te onderscheiden ten aanzien van de studenten. We hebben inderdaad op de Polakweg voor tien jaar nu een afspraak gemaakt dat daar studentenwoningen mogen komen. En dan hebben we voor het Kesslerpark, zijn studio's. En die zijn beschikbaar voor studenten, maar ook voor andere doelgroepen die graag in een studio willen wonen met de lage parkeernorm en graag bij het station willen wonen. En dat kan in principe iedereen zijn natuurlijk. Alleenstaanden, tweepersoonshuishoudens. Dat is wel de kern van het verhaal en de kern van het verhaal is dat het allemaal midden huur zal zijn, dus je zal hier, als het er al is, dan zullen het er niet veel zijn, maar luxe penthouses, daar is dit gebied, wordt daar niet op ingericht.

De voorzitter: Ja, over de kern van het verhaal gesproken, u bent al behoorlijk lang aan het woord en ik begrijp ook dat er veel vragen zijn gesteld en dat dit een belangrijk onderwerp is om uitgebreid te behandelen. Maar ik zou u toch willen verzoeken om tot de kern te komen en tot een afronding, zodat we ook verder kunnen gaan met deze vergadering.

De heer Van de Laar: Ja, oké. Dan ga ik er inderdaad wat sneller doorheen. Het groene karakter. Het idee is om het gebied te vergroenen. Het idee is om daar het geld van de projectontwikkelaars voor te gebruiken om de binnentuinen openbaar te maken. Daar zijn de bewoners en de bedrijven die daaromheen zijn heel erg enthousiast over, maar het moet groener worden dan het nu is. Vraag van GroenLinks. Er zijn nog geen ... De ontwikkelaars willen eerst weten waar ze aan toe zijn en dan kunnen ze helemaal aan de slag met het klimaat adaptief bouwen. Er zijn wel al gedachten over, daar kunnen we naar. De geothermie ligt er naast. Kunnen we daar geen gebruik van maken om die gebouwen te verwarmen met de geothermie? Dan moet er een aparte put worden geslagen waarschijnlijk. Nou, zeer waarschijnlijk. Dat zijn allemaal behoorlijk flinke onderzoeken en grote investeringen, dus die moeten gedaan worden op het moment dat er een idee is wat mogelijk is daar,

maar dat is dus zeker een rol. Dat ten aanzien van het groene karakter. Dan ga ik even snel door de verschillende onderwerpen heen. Ja, de mobiliteit ... Nou, eigenlijk de hele verkeersdoorstroming. Dat is een onderwerp van de heer Keus. Natuurlijk, de heer Keus is in gesprek met NS en ProRail. En uit mijn gesprek met de heer Keus begrijp ik dat dat hele concrete gesprekken zijn. U weet dat er een handelingsperspectief, dat zijn allemaal abstracte woorden, maar de invulling daarvan, die is vrij concreet. En er is nu ook een opdracht uitgezet bij Sweco om de Lange Kleiweg, dus tot en met Pasgeld, te bestuderen, hoe gaat die weg eruit zien? Wat is de visie daarop? Zodat er uiteindelijk wel een heel beeld ontstaat, hoe ziet de verkeerssituatie daar uit? Dan kijk ik naar de overige vragen die gesteld zijn. Wat ik nog wil noemen over maatregelen is de aandacht voor de fasering en het absorptievermogen. Toch nog belangrijk om dat te noemen. We zijn bezig met een programma stadsontwikkeling. En dat legt eigenlijk alle bouwontwikkelingen in Rijswijk bovenop elkaar van de hele stad integraal en daar komen dus allerlei knelpunten uit en maatregelen uit het beleid die we daar gaan toepassen. En zo proberen wij wel een integraal beeld te krijgen over waar de stad staat en wat de stad aan kan om zo min mogelijk overlast hebben eigenlijk van hoe wij de stad ontwikkelen. Nou, dat is een onderwerp waar u bij raad informatiebrief nog over geïnformeerd zal worden. En dan ben ik voor de meeste vragen er wel doorheen. Fiftyfifty wonen, werken, dat geldt voor de westzijde van de Plaspoelpolder. Maar voor het middengebied bijvoorbeeld, dat is ons bedrijvenreservaat. Daar mogen geen woningen komen en we hebben ook alle vastgoedeigenaren per brief op de hoogte gesteld dat daar geen woningen mogen komen. En als ze iets willen ontwikkelen, dat dat iets anders moet zijn. Ik zie de vragen Rijswijks Belang. Ik hoop dat ik die voor een groot deel beantwoord heb. Het eenrichtingsverkeer, dat was een idee wat voortkwam uit het gebied zelf en dat nemen we mee met die verkeersdoorstroming visie, waar ik het net over had. De heer El Majjaoui sprak nog over de verpaupering. Die moeten we zeker zien te voorkomen. En ik zie dat ik de rest van de vragen daar wel beantwoord heb, anders wordt het een tweede termijn. Dank u wel, voorzitter, voor de flexibiliteit.

De voorzitter: We gaan snel door naar de tweede termijn. Ik ga wel even iedereen langs, maar verzoeken om het zo kort mogelijk te houden en het te beperken tot mochten er nog aanvullende vragen zijn. De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Dank voorzitter en dank aan de wethouder voor zijn betoog. Ik ben buitengewoon gerustgesteld met zijn opmerkingen over het parkeren. Ik denk dat we daar wel uitkomen. En verder zou ik toch wel nog eens willen vragen, ook aan mijn collega's, wat een enorme mooie kans wij hier eigenlijk hebben. Als je kijkt naar de Plaspoelpolder brug bestaat dat eigenlijk uit twee delen. Je hebt dit deel aan de kans van het Kesslerpark en je hebt het andere deel. Het andere deel waar de loods is en waar al wat oude bedrijfjes, meer de bedrijvenskant. Daar kunnen ondernemers heel goed weg. Aan deze kant hebben we qua uitstraling, beginnend met TUI tot aan CBR tot aan de Lange Kleiweg helemaal af, alleen maar toporganisaties zitten en veel leegstand. Dat is toch waar we hiermee te maken hebben. Er wordt wel veel gedroomd in het verleden. We zijn nog een A locatie. We liggen langs het station. Nou, we hebben de afgelopen jaren daar niets van gemerkt, want er was leegstand en gebouwen zijn verwaarloosd. Nu hebben we een kans om met een zo'n onderwerp als het Kesslerpark in één keer een slag te slaan naar een push voor deze hele ontwikkeling en voor dit hele gebied. En daar ben ik erg enthousiast over. Ik denk dat we een hele mooie kans hebben om de Plaspoelpolder ook een leven te geven in de toekomst. Een stukje kwaliteitsimpuls. En ja, de combinatie wonen en werken op een gepaste manier met een campus, dat kan hier heel goed passen. Echt, we hebben jarenlang gesproken over de Plaspoelpolder is een toplocatie, die is geweldig. Nou, want we hebben daar nooit iets van gemerkt, alleen maar leegstand en verloedering. En we hebben nu een kans om een groot deel

daarvan een enorme impuls te geven. En dan kun je zeggen, ja, het is te vroeg of te laat. Ik zou zeggen, begin nou met het plan, dan kun je daar verder. Er komen nog allerlei plannen, deelplannen, er komt nog een bestemmingsplan, weet ik wat allemaal nog komt. Maar ga nou niet zeggen, nou, toch maar even afwachten tot de kantorenmarkt weer aantrekt. Kom op zeg, we wachten daar al tien jaar op. Het is gewoon nu handelen, nu schakelen, geen tijd te verliezen. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Enk, nog een tweede termijn? Geen reactie. Dan de heer Karremans.

De heer Karremans: Nee, heb ik geen behoefte aan. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra?

De heer Veerman: Sorry, dat is de heer Veerman geworden voor de tweede termijn. Ja, gebeurt wel eens zo. Ik had nog een klein vraagje. Ik heb antwoorden van de wethouder al gehoord en ook de vraagstelling al gehoord van een aantal van ons. Wat ik interessant vind, we hebben het aan de ene kant over vijftig procent wonen, vijftig procent bouwen. De kantorenmarkt is eigenlijk wel een beetje ingezakt. Er zijn heel veel kantoren waarbij leegstand plaatsvindt. Het hele gebied is een hele mooie kans. Maar kunnen we nou, we hebben parkeerproblemen, kunnen we nou niet kijken van hoe de gebouwen die leeg staan, of we daar ook niet kunnen kijken naar bijvoorbeeld zestig procent bouwen en veertig procent gebruiken voor kantoren? Of misschien nog anders. Die verhouding die wordt genoemd, hoe kunnen we die verhouding nou aanpassen? Ook mede gezien dat we misschien andere gebouwen waar woningbouw moet plaatsvinden minder hoog hoeven te bouwen bijvoorbeeld. Hoe kunnen we dat in het plan meenemen, dat we daar consensus in kunnen vinden? En dat we daar ook mobiliteit in de trekken? Want het is natuurlijk toch heel lastig, maar we hebben een heel mooi station, maar het is toch lastig om mensen met de trein te bewegen, lijkt het wel. Wat heel jammer dus, maar ja, het zij zo.

De voorzitter: De heer Van der Meij nog een tweede termijn?

De heer Van der Meij: Ja voorzitter, dank u wel. Dank de wethouder voor de beantwoording in eerste termijn op onze vragen. Ik heb hem heel duidelijk horen zeggen ten aanzien van het kostenverhaal dat we daarvoor een fase inbouwen, zo vertaal ik heb maar in mijn eigen woorden en ik hoop dat de wethouder dat kan bevestigen, dat we dat met elkaar nog gaan uitwerken in de vorm van een raadsvoorstel voordat we de fase ingaan van ambtelijke overeenkomsten en daarna het bestemmingsplan. Dus dat is nog echt een tussenstap die we met elkaar gaan maken, omdat ik ook begrijp dat de componenten voor het kostenverhaal nog in beweging zijn. Eenzelfde voorstel, voorzitter, dat heb ik de wethouder niet horen zeggen, maar daar wil ik toch nadrukkelijk voor pleiten, is dat we dat mobiliteitsperspectief zoals dat zo mooi nu met deel stellingen staat beschreven in het Kesslerparkverhaal, dat we dat ook een slag verder maken in aanloop naar anterieure overeenkomsten en bestemmingsplannen. Sowieso heb je dan nodig om mede je kostenverhaal te kunnen onderbouwen. Dat heeft de wethouder ook aangegeven. De ontwikkelende partijen gaan meebetalen aan een deel van de stationsontwikkeling. En ik zou toch willen pleiten, zeker omdat onderzoeken nu al zijn gestart en de overleggen met de MRDH, verwijzend naar collega Keus, uw collega Keus, dat daar ook concrete afspraken zijn gemaakt om ook dat mobiliteitsplan een slag verder te maken en daar de raad apart nog over te informeren en een voorstel, zodat het kostenverhaal en het mobiliteitsplan uiteindelijk in aanloop naar de anterieure overeenkomsten bestemmingsplan, dus als het publiek rechterlijke formele trajecten in gaat, goed geborgd zijn met elkaar. Die toezegging wil ik hem graag horen uitspreken. En ten aanzien van de

parkeerplaats heeft u ook heel duidelijk gezegd en ik zit even te worstelen of deze toestemming nu voldoende geborgd is of dat we het op een andere manier nog even moeten borgen. Dat de huidige parkeerplaatsen op Maaiveld pas weg gaan als alle partijen het eens zijn met het alternatief. Zo staat het niet in de stukken. Daar moeten we even met elkaar gaan kijken of we dat op een of andere manier in een raadsuitspraak moeten gaan borgen, omdat het op het niveau van een forum uitspraak, met alle respect, wellicht iets te mager is. Maar daar komen we in aanloop naar de raad wel uit denk ik. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Veer, nog een tweede termijn?

De heer Van der Veer: Gezien de tijd, nee dank u, voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. De heer Braam? Nee?

De heer Braam: Ja voorzitter, ik kom eraan. Zo, ik ben uitgerookt. Ik heb nog een paar kleine dingetjes. Eén, wat de heer Van der Meij net aangaf vind ik een hele goede suggestie om duidelijkheid te scheppen rondom dat parkeren. Eigenlijk zou ik haast zeggen van, laat dat woord maximum dan weghalen en daar een minimum voor vaststellen. Dan weet je in ieder geval wat de ondergrens is en als te zijner tijd er gemuteerd moet worden, dan zijn we er als raad bij, dan neem ik aan dat de omgeving daar ook een akkoord in vindt. Blijf overeind staan dat het gebied echt in onze optiek problemen gaat opleveren. Kijk wat er gebeurt in de oude woonwijken. Dit wordt een nieuwe woonwijk. Die komt 's avonds helemaal vol te staan toch met auto's van bewoners en bezoekers, laten we dat vooral ook niet vergeten. Maar dan moeten dus ook de bedrijven gewoon nog hun ruimte in kunnen vinden om auto's van de bezoekers te kunnen laten parkeren. Dus ook dat levert nog best wel wat aandachtspunten op. Nou, de andere punten, ja, ik blijf overeind houden dat ondanks dat er best een positieve ontwikkeling is wat er gebeurt op de Shell-locatie, dat ik een aantal randactiviteiten niet plezierig vindt, ook al heeft de '...' uit Amsterdam hele mooie brieven geschreven, ook hij weet dat in zijn eigen hotels in Amsterdam ook wel degelijk gewoon partjes van een dag gewoon lekker vast worden gehouden en dat de andere activiteiten in het hotel plaatsvinden omdat hij daar het liefst zou willen hebben. Maar goed, ik begrijp best dat hij daar niet vooruit wil komen. Dus de mix wonen en hotel vind ik een erg onlogische, zeker gelet op het feit dat we dus al een hotel ernaast hebben zitten die dus ook een aantal appartementen wil realiseren in zijn hotel. Dan even kijken, hoor. Ja, toch ook, het is misschien te veel, het parkeren, maar ik wil ook nog wijzen op het '...' Pauwhof. Kijk bij de Mondriaan. Daar zitten ook behoorlijk wat volwassen scholieren die daar actief zijn en gewoon hun auto daar gewoon in de wijk parkeren, wat voor problemen het daar jarenlang al geeft. Datzelfde geldt ook in Den Haag bij de Haagse hogeschool, dat daar ook inderdaad een grote overkill is en dat overdag heel veel geparkeerd wordt in de aanliggende wijken waar in ieder geval tot vier uur vrij geparkeerd, of zes uur zelfs, vrij geparkeerd mag worden. Dus die wijken lopen daar ook gewoon helemaal vol, ook omdat ja, die gaan natuurlijk er niet voor kiezen als ze een auto hebben om duur te parkeren in die garages daar. Daar wil ik het graag even bijhouden, voorzitter. De rest van de antwoorden neem ik mee terug naar de fractie en dan komen we in de raad daar uitgebreid op terug. Dus wat ons betreft uiteraard, maar dat zal voor de rest ook wel gelden, een bespreekstuk.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Van Enk weer terug is in de vergadering. Heeft hij nog iets in de tweede termijn?

De heer Van Enk: Ja, wat fijn dat ik jullie weer zie, want dat lukte eventjes helemaal niet. Maar ik had toch wel het eind van het betoog van de wethouder kunnen vernemen, dus wat dat betreft geen probleem. Ik heb

alleen een paar collega's gemist, ben ik bang. Voorzitter, ik dank ook de wethouder voor zijn verhelderende betoog. Ik blijf wel zitten met een heleboel vragen. Ik geef voorbeelden. Als we het hebben, als ik de wethouder hoor spreken over de verkeerseffecten Lange Kleiweg. Het beeld wordt nu ontwikkeld. Dan denk ik ja, dat is dus de vraag, moeten we dat helder hebben of het verkeer van 2100 woningen, bewoners, daar af te wikkelen is of niet? Of gaan we dat later pas uitzoeken en concreet maken? Dat zijn zo van die voorbeelden waarvan ik denk ja, dit is qua aantallen woningen hetzelfde als in het Havenkwartier. En het Havenkwartier hebben we vastgesteld en afspraken over gemaakt en daar zien we dat nog niet eens snel verkeersregelinstantaties op tijd kunnen aanpassen om verkeer te managen. Daar moeten we moeite doen om dat binnen een jaar voor elkaar te krijgen. Dat is een heel simpel voorbeeld eigenlijk. En wat mij bekruipt is dat we in deze gebiedsontwikkeling nog een paar zaken proberen te regelen die tegengesteld zijn aan elkaar, ik zal er straks een voorbeeld van geven, en dat we dat niet kunnen managen vanuit de gemeente. En dat ligt absoluut niet aan de wethouder, want het is een ambitieuze wethouder en ook een hardwerkende wethouder. Maar we hebben ook een beperkt ambtelijke organisatie en we kunnen niet alles inhuren. En als ik dan kijk naar en de Bogaard en het Havenkwartier en de rol waar we discussie over hebben vanuit de gemeente hoe je dat moet begeleiden, waarvan ik denk dat we daar een tandje meer in moeten doen, eerder dan minder, en we hebben ook nog Rijswijk Buiten en de Binckhorst, ook binnenstedelijke andere locaties waar we last van gaan krijgen. Dan vraag ik me af of we hier zo'n haast mee moeten maken en of we niet beter een aantal zaken die hier vanavond aan de orde zijn gekomen eerst kunnen uitzoeken voordat we een eerste stap maken richting de projectontwikkelaar om toestemming te geven daar woningbouwplannen te ontwikkelen. Want het is voor een volgende raad, want daar praten we over, is het dan heel lastig om op die trede terug te keren als voorwaarden niet vervuld kunnen worden. En die dubbelheid zit er een beetje in, als ik mevrouw Woudstra hoor over, ja, belangrijk dat het groene karakter behouden blijft. Ja, daar ligt nu een grasveld en daar wordt gewoon een grote flat op gebouwd. En we hebben het over binnentuinen die ik op de plattegrond niet zie. Dus het gaat om de aankleding van de wegen en de mooie bloeiende plantjes die we daar in de tekening op zien. Maar als ik dan de wethouder hoor, ja, parkeerplaatsen gaan bovengronds niet weg omdat er nog geen alternatief is, dan veranderen dus die plaatjes straks ook weer helemaal. Die zijn dan minder groen, want daar staan nog steeds al die parkeerplaatsen met auto's. En dat heeft ook weer samenhang met de vraag, wil je er een campus waar studenten komen te wonen of worden het volwassen appartementen in de midden huursector? Dat is niet hetzelfde. Daar gaan geen studenten wonen. Kijk naar de campus Haagse hogeschool, ook vlak bij het station. Kijk naar die grote rode campus voor studenten voor maakt of dat je er woning toestaat in het middensegment. En dan komen daar volwassen mensen te wonen met een behoorlijk inkomen en anders niet. En een ben ik heb nog steeds met de wethouder eens, met het college, als we daar een ambitieuze inzet doen op het uitvoeren van ons mobiliteitsplan. Dan ga je dus inderdaad, als je die tekst ziet in het raadsvoorstel, een forse ambitie aan om te zorgen dat je bewoners van tevoren die daar willen wonen voorbereid op het feit dat ze daar bij het treinstation wonen en dat er dus niet voor iedereen een parkeerplaats is. Maar tegelijkertijd hinkelen daarop twee gedachten, want ik hoor een heleboel partijen en meer dan ik had verwacht, als ik denk aan D66 of de Partij van de Arbeid die zich allemaal zorgen maken over de parkeerplaatsen. Kortom, we moeten hier wel een duidelijke lijn in zien te vinden. En wat betreft CDA zou ik zeggen, zet die lijn voort richting station en alle vervoersvoorzieningen. Daar steun ik het college van harte in en daar zou ik zeggen, daar moeten we de ambitie op richten. Maar dan kom ik uiteindelijk op de financiering en de financiële onderbouwing van het plan en dan constateer ik dat we op mijn vragen nog geen antwoord hebben gekregen en ook waarschijnlijk nog geen antwoord kan krijgen. En we moeten ons wel realiseren dat een terrein als dit ofwel voor bedrijven ofwel voor woningen bestemd, dat dat een enorm financieel verschil betekent. Het is een factor van één op drie als je kijkt naar de grondexploitatie

Rijswijk Buiten en de hogere grondprijzen die onze exploitatie financieel weer in goed vaarwater brengen, of de bedrijvenbestemming die er nu op rust. En ik vind dat we als gemeente dat niet zo mogen laten passeren en dat we daar veel meer mee kunnen doen dan alleen een paar bloeiende planten en groene bomen kunnen planten daar. Daar moeten we die stationslocatie meenemen. Ik hoor de wethouder ook zeggen dat dat deels ook de bedoeling is, alleen het staat niet in het raadsvoorstel. Er staat in het raadsvoorstel dat we daarvoor naar de vervoerregio gaan en daar houden we onze hand al op voor hele andere projecten. Denk alleen al aan de Beatrixtunnel.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk?

De heer Van Enk: Ja, ik ga afronden.

De voorzitter: Zou u het tot een afronding kunnen brengen? Want u neemt wel echt een lange tweede termijn, als ik het vergelijk met uw collega's.

De heer Van Enk: Dat is waar. Maar ik denk dus dat we daar eerst boter bij de vis moeten krijgen voordat we deze eerste stap zetten. En niet pas in de volgende raad wanneer we met een uitvoeringsovereenkomst aan de slag gaan. Kortom, ik neem net als de heer Braam ook deze discussie mee naar mijn fractie en ik denk dat we er nog eens heel goed over na moeten denken voordat we deze stap zetten. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ik ben de wethouder en het ambtelijk orgaan zeer erkentelijk, omdat er eigenlijk nu op dit moment een heel mooi voorbeeld dat er terug wordt gegaan naar de basis. Het hoogste orgaan binnen de gemeente heeft grote zorgen. Meerdere partijen spreken hun zorgen uit. Zo te merken als ik tel, een ruime meerderheid die vraagt om rustig gaan, pas op de plaats, denk aan de toekomst. En laat ik vooropstellen dat ik op zich helemaal meega in de denkwijze ook van het CDA over het mobiliteitsplan, alleen daar moet Rijswijk wel aan toe zijn. Nederland, maar ook Rijswijk, moet er aan toe zijn. En op voorhand al parkeerplekken te gaan weghalen en niet weten wat het gaat brengen, dat baart ons grote zorgen. Dus nogmaals, ik werd positief verrast met de uitspraak van wethouder Van de Laar, van dat echt alle partijen het er mee eens moeten zijn voordat ze pas gaan beginnen erover na te denken, over de parkeerplaats bij het Maaiveld. Dus dat klonk als een toezegging. En ook ben ik hem zeer erkentelijk over de markering van de huidige ondernemers die er al zitten, dat deze ook in deze visie thuishoren. Dus ik zou ook willen vragen, ook binnen de lijn van de heer Van der Meij van, moeten wij daarvoor zelf een amendement maken? Of moet er een motie komen? Of kunnen wij dan met een soort aanlevering van een soort memo of een ander voorstel dat nog toevoegen aan het raadsvoorstel? Want nogmaals, we zijn zeer gerustgesteld en zoals het er nu voorligt met de toezeggingen van de wethouder en het orgaan in de lijn van Beter Voor Rijswijk, VVD en zelfs D66, ja, willen wij ook heel graag hierover besluiten op 8 februari, is geen enkel probleem. Maar wel met de toezeggingen die zijn gedaan, dus ik zou willen vragen aan de voorzitter de toezegging van inderdaad alle partijen moeten het er mee eens zijn en het opnemen van de markering van de huidige partijen in deze visie. Als dat opgeschreven kan worden als een toezegging, dan kunnen wij er absoluut in meegaan. En nogmaals, mijnheer Van de Laar, ambtelijk orgaan, ik dank jullie wel. We zijn nu terug bij de basis. De raad is het hoogste orgaan en die heeft zijn zorgen geuit daar wordt nu naar geluisterd. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer El Majjaoui, nog een tweede termijn?

De heer El Majjaoui: Ja, dank u wel voorzitter voor de beantwoording. En het is een heel lang verhaal, maar als ik het kort mag samenvatten, het gebied wordt nieuw leven ingeblazen, dus dat is het uitgangspunt. En ik steun het van harte. Dus voor wat dat betreft, wat de VVD collega zegt, liever vandaag dan morgen, gewoon aan de slag. Maar de mobiliteit, financiële opgave en met name parkeren vind ik dat zij wat concreter en transparant mogen in het vervolg zodat wij daar meer zicht op kunnen hebben. Een terecht punt van collega Van Enk, want studenten en vooral campussen waar de duurzaamheidcriteria vooral een belangrijke rol speelt, ja, die studenten hebben geen auto nodig. Sterker nog, dat moet ontmoedigd worden, ook in lijn met hun ambitie om die opleiding te volgen. Dus waar ik voor pleit is met name de burgerparticipatie en dan geef ik een andere benaming, ondernemers of bedrijfsparticipatie. Alstublieft, ga met die mensen aan de slag en zorg voor maatwerk in plaats van klakkeloos dingen neer te zetten. Maatwerk voor bestaande ondernemers. Kijk waar de mogelijkheden zijn om daar volgen, omdat dat ook noodzakelijk is voor hun bedrijfsvoering en voortzetting daarvan, om die parkeergelegenheid te creëren voor dat deel van het ondernemerschap. Voor de rest wens ik de wethouder veel succes. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Wit.

De heer Wit: Ja voorzitter, dank u wel. Wethouder, bedankt voor de beantwoording en voor het betoog. Ik heb eigenlijk maar één korte vraag en dat was de broodfabriek. Even gemist of die meegenomen is in de aanmeldnotitie voor de MER. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Van de Laar. Nog een korte reactie op de tweede termijn van het forum en ook gezien het tijdstip.

De heer Van de Laar: Ja, ik ga mijn best doen. Ja. En dan begin ik even in omgekeerde volgorde. GroenLinks, broodfabriek. Nee, die is niet meegenomen in de MER aanmeldnotitie. Dat is een van de zaken eigenlijk waarom dat zij daar nog niet zo ver in zijn. Dan zouden we nog ambtelijk contact over kunnen organiseren als u daar behoefte aan heeft. Hartelijk dank, El Majjaoui, voor de complimenten. Nieuwe leven inblazen. Er is best veel leven, maar dat moet nog veel levendiger worden. Ik ben het helemaal met u eens en maatwerk, dat ben ik helemaal met u eens, ook als het gaat over de duurzaamheid wat u zegt. Rijswijks Belang, dank. U heeft het over, was dat nou een toezegging, ja of nee? Ja, dat was een toezegging, maar ik kan me heel goed voorstellen zoals de heer Van der Meij zegt, dat uw politiek instrumentarium daar ook nog forum ter hand neemt voor de volgende raadsvergadering, maar die keuze laat ik bij u. Maar het zou wel prettig zijn als we daar nog over kunnen schakelen natuurlijk, maar ik kan me dat helemaal goed voorstellen dat u die route volgt. BVR een aantal punten, van de maximumbedragen minimum over de parkeernorm. Daar kan ik mij van alles bij voorstellen. Het is inderdaad die vraag, wat doe je met de mobiliteitstransitie? En zijn we er nu al klaar voor om dat op die manier te doen? Dat laat ik even bij u. Parkeren, 's avonds ook voor bezoekers. Het is net zoals bij de Bogaard ontwikkeling en het Havenkwartier, het parkeren moet dus worden opgelost in het gebied. Er zijn op dit moment, daar vroeg iemand in de eerste termijn naar, 3448 parkeerplaatsen in het hele gebied, ook inclusief de particuliere parkeerplaatsen. Zo ook inclusief de garage boven de '...'. Gewoon om conceptueel te kijken van waar is ruimte voor parkeren en hoe kunnen we dat oplossen? Waarvan 242 op straat. Nou, daar heb ik voldoende ook gezegd, maar dan heeft u hier ook nog eens even de feitelijke getallen waarbij, dan ga ik terug naar het betoog en antwoord op de heer Braam, het idee dat de bewoners die daar komen is dat ze geen vergunning krijgen om buiten op straat te parkeren als dat niet op een andere manier is opgelost en datzelfde geldt voor de bezoekers. Dus in die zin zou er juist misschien wel verbetering moeten

optreden voor de auto's die er nu staan, dat er ook al veel auto's staan uit de nabij liggende wijken die vergunning parkeren proberen te ontduiken, laat ik het zo zeggen. Het Avaya hotel, ik ben het daar eerlijk gezegd met u eens, mijnheer Braam. Dat concept ben ik erg nieuwsgierig naar. Ik heb het laatste nog niet gezien. Ik ben heel erg voor innovatie en vooruitgang en wat in Japan is in het centrum, dat zou misschien ook in het centrum van Amsterdam goed werken. Maar wij zijn hier Rijswijk en dan moeten we toch realistisch afvragen, welke toeristen komen op deze locatie te slapen? Dus dat is een voorstel dat we echt heel serieus zullen beschouwen of dat nou de kwaliteit brengt die we hier willen in Rijswijk. Pauwhof, ik sta er toch even stil bij, voorzitter, omdat er ook andere momenten echt bij stilgestaan. We kennen de problematiek al daar en dat studenten met de auto komen, dat wordt daar bewezen. Er is ook overleg geweest, heb ik vandaag begrepen, met het Mondriaan. Het verschilt nog per type student blijkbaar. Maar het punt is, het is een serieus onderwerp wat ook geagendeerd moet zijn en inmiddels al is, ook bij Mondriaan op het moment dat ze hierheen komen. Dus dan, hoeveel parkeerplaatsen gaan zij afnemen bijvoorbeeld van Kadans als zij huren? Dat soort gesprekken. Dan tenslotte over de fasering. Daar heb ik in de eerste termijn al iets over gezegd en het absorptievermogen en al die woningen, moeten we dat nu doen? Ik denk, ik snap koudwatervrees van sommige van ja, moeten we dat nu nog gaan doen? Ik denk dat de investeerders en het moment vragen om nu te zeggen, boter bij de vis. Ja, we moeten al die vragen ook nog beantwoorden, maar door het goed faseren, want het gaat ook niet allemaal dan morgen gebeuren, kunnen we ook de organisatiecapaciteit daarop aansluiten. En die organisatiecapaciteit die er nu ook al natuurlijk mee bezig is geweest. Dus ik hoop daar ook dan, laat ik het daar gewoon bij laten. Ten aanzien ... Nou, daar laat ik het bij, want dan heb ik ... Maar toch nog niet alle vragen gehad. Sorry dat ik zo warrig ben op dit einde, want ik zie hier nog een papiertje liggen. Een klein vraagje van D66. De verhoudingen, fiftyfifty, kan dat nog veranderd worden? We hebben in het addendum op de toekomstvisie gezegd fiftyfifty voor het hele gebied. Het is wel een zoektocht. Moet die fiftyfifty ingevuld worden op het niveau van het gebouw of het ene gebouw wonen en het andere gebouw werk? En dat is ook een vraag die in relatie staat tot de broodfabriek terrein. We willen eigenlijk ook wel zien, of het effect hiervan is dat we kunnen zien wat er gebeurt en hoe we dat gaan inrichten aan de voorkant bij het Kesslerpark en dat we vervolgens conclusies kunnen trekken voor de broodfabriek, want dan zijn we toch ook wel weer een tijdje verder en dan zien we ook hoe die markt zich ontwikkelt en die ruimte voor vragen. Wat daar ook speelt overigens is dat allemaal bedrijventerrein bestemming is en we zullen dat, we kunnen dat niet zomaar omkatten naar wonen. We zullen dat moeten compenseren van de provincie, omdat het bedrijvigheidsterrein is ontzettend schaars, dus daar moeten we ... Dat is een heel apart verhaal wat we voor de broodfabriek moeten beantwoorden. Het kostenverhaal, daar sluit ik dan mee af, GBR, fase, inbouwen, kostenverhaal naar de raad sturen. Ja, dat is een toezegging. En via de band had ik ook contact met de heer Keus. U vraagt een aantal vragen ten aanzien van de mobiliteit over het station. Een update over de stations ontwikkeling en de gesprekken, die heeft u ook al een tijdje niet meer gehad. Mogelijk de uitkomsten over de inrichting van Lange Kleiweg en de functies die dag allemaal zitten en de stand van zaken met de MRDH. Ik denk dat dat genoeg onderwerpen zijn om inderdaad in een aparte vorm naar de raad te sturen. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Tot zowel de besprekingen van dit punt in het forum. Mag ik concluderen uit de bespreking dat het als bespreekstuk doorgaat naar de raad? Ja, dan is dit een bespreekstuk. Daarmee zijn we door de raadsvoorstellen heen.

15. IB 21 107 Tussenakkoord samenwerken aan een solide woningmarkt in Haaglanden, eerste stap

De voorzitter: Het is inmiddels al bijna tien voor twaalf en we hebben nog de IB over de samenwerking aan de woningmarkt en Haaglanden erop staan en nog een tweetal vragen. Aan de vragenstellers zou ik een verzoek willen indienen of ze erover na willen denken of ze deze vragen per se mondeling willen stellen of dat die ook schriftelijk afgehandeld kunnen worden gezien het tijdstip. Ik ga ervan uit dat u allen door wil gaan met deze vergadering, aangezien er niet heel grote punten meer op de agenda staan, dus dan gaan we door naar het bespreken van de IB 21 107. En dan geef ik als eerste de heer Wit het woord.

De heer Wit: Ja voorzitter, dank u wel. Ik zal trachten het snel te doen en in ieder geval niet te lang te praten. Inhoudelijk wil ik ook niet te veel ingaan op dit akkoord, aangezien het in eerste stadium al is besproken. Alhoewel ik het nog steeds wel beschamend vindt dat we met een doelgroepenvoorraad in 2030 lager dan het evenwichtsscenario uitkomen. Maar we zijn nu een aantal maanden verder dan deze informatiebrief en we moeten constateren dat de gemeente Midden-Delfland het akkoord niet heeft ondertekend. Daarmee valt voor een deel ook de grondslag weg voor een betere verdeling van sociale woningbouw in de regio. En van de gemeenten die het akkoord wel hebben ondertekend is nog maar de vraag of ze zich aan dit akkoord gaan houden, want ook vanuit de gemeente Westland komen toch wel hele andere geluiden. Wat is de waarde nog van dit tussenakkoord als gemeenten een verantwoordelijkheid in de regio naast zich neer gaan leggen? En hoe gaat het met de gesprekken die aangekondigd zijn in deze informatiebrief tussen de gemeenten, corporaties en provincie om te kijken of die regionale doelen nog haalbaar zijn? Zijn die gesprekken überhaupt wel gevoerd nu naar aanleiding van het nieuws dat de gemeente Midden-Delfland het niet ondertekend? De provincie is de raad voornemens, als ik het goed lees, indien nodig om het instrumentarium in te zetten om gewenste groei van de doelgroep voorraad te stimuleren, zo lezen we in het akkoord. Zijn die stappen al genomen en heeft u al contact gehad met de provincie om die stappen te ondernemen? Ja, dan de prestatieafpraak. Ik kwam erbij, dus ik heb daar maar mee geagendeerd. Het is al even geleden dat we het besluit ter sprake gehad hebben, dus we hebben ze met interesse gelezen. Samenwerken aan sociaal wonen in Rijswijk, is de titel. Ja, daar klinkt ambitie uit, maar als je kijkt naar de cijfers, dan weten we dat woningzoekenden in de sociale sector de komende jaren in Rijswijk nou niet er heel veel op vooruitgaan. Ik ga er niet te uitgebreid ben, want het is al laat. Maar er zijn twee punten die ik wel wil aanhalen. Bij 2.16 wordt aangegeven dat corporaties maximaal vijf procent van te verhuren woningen toewijzen aan statushouders. Is bepaald geen ruim beleid voor een groep mensen die van huis en haard weg gevlucht zijn. We hopen dat hier in ieder geval gekeken wordt naar gezinnen en alleenstaanden ouders, zodat de kinderen die hier nu een plek hebben in de regio hier ook een verder bestaan kunnen opbouwen. In punt 3.2.2 wordt vermeld hoeveel woningen de corporaties de komende drie jaar gaan verduurzamen en daarmee wordt eventueel ingezet op zonnepanelen. Eventueel. Nou, gezien de hard stijgende energieprijzen lijkt het ons verstandig dat we die vrijblijvendheid schrappen en standaard inzetten op het gebruik van zonnepanelen waar mogelijk. Dat levert op termijn neem ik aan een lastenverlichting op voor de bewoners. En als we tijdens de verduurzaming van een pand al niet gaan doen, dan gaan we het dus ook in de toekomst niet meer doen. Het is niet zo dat we nu gaan verduurzamen. We gaan veel geld investeren en we gaan geen zonnepanelen leggen en we gaan dus ook niet de voorzieningen van die zonnepanelen leggen om die leidingen naar beneden te leggen. Dan gaan we niet over twee jaar alsnog die zonnepanelen doen. Ik denk dat dat een gemiste kans is, zeker als de corporaties zeggen dat ze geen invloed hebben op de energieprijzen. Ja, uiteindelijk heb je dat is wel als je zonnepanelen op die daken legt, want dan kun je de kosten voor wonen op termijn mee drukken. Dat gezegd hebbende, ook nog een positieve noot. Er wordt geïnvesteerd in een gezamenlijke doorstroommakelaar. Ik

denk dat het goed is. Ik ben blij dat de gemeente daar een rol in gaat vervullen. Dus weliswaar als pilot, maar toch. Dan laat ik het bij het, dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Maliepaard.

Mevrouw Maliepaard: Ja, dank u wel. We hebben tweetal vragen. In het stuk wordt eigenlijk niet gesproken over sociale nieuwbouw de komende jaren. Er wordt alleen gesproken over uitruil waarmee de huur tegenover moet staan. Nou, we vroegen ons af hoe dat precies zit. En daarnaast voegde Rijswijk ruim 5700 woningen toe aan de totale voorraad. Hoeveel van deze woningen worden toegevoegd aan de vrije sectorwoningen tot duizend euro en hoeveel daarboven? Dat waren onze vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Veerman, heeft u ook vragen?

De heer Veerman: Ja, inderdaad. Dank u wel, voorzitter. Er zijn heel veel vragen genoemd. Ik zal het proberen kort te houden. Ik had nog wel een, over de provincie een aanvulling. We hebben volgens mij in het verleden hoor ik een aantal vragen die de heer Wit stelt ook. Wat gaan we nu als provincie als maatregelen nemen tegen gemeentes die niet voldoen? Als we nu kijken naar het staartje, de bolletjes, hele mooie tekeningen. Er zijn toch wel weer een aantal gemeentes nu nog steeds die eigenlijk met een jaar geleden of twee jaar geleden nog op hetzelfde percentage staan en ik vind dat echt, echt heel jammer. Wij voldoen aan onze eisen naar een aantal gemeentes en een aantal gemeentes die laten het gewoon helemaal open. En de provincie zegt eigenlijk dat ze iets stappen zouden gaan ondernemen. Dat hebben ze de vorige keer al gezegd. Ik hoop dat ze dat nu echt gaan doen, want ik zie er nog weinig van. Ik ben benieuwd hoe de wethouder of het ambtelijk orgaan, wat de provincie hierin gaat betekenen voor ons als Rijswijk. Als we kijken naar het andere plan, heel positieve dingen. Nou, er valt heel veel over te zeggen maar gezien de tijd beperk ik mij even tot de vragen. Binnen de woonzorgvisie worden drie nieuwe woningen toegevoegd. Dat is natuurlijk heel positief. De woonzorgcrisis hebben we echt nodig en daar moeten we echt meters in gaan maken. Maar hoe gaan we dat ook daadwerkelijk doen? Wat is de rol van de corporatie en hoe gaan we dan met elkaar bewerkstelligen? Doelgroepenmakelaar wordt aangehouden weer voor twee jaar. Mooi, heel goed. Maar ik ben toch even benieuwd naar de resultaten van afgelopen periode. Zijn er echt plannen en opbrengsten te noemen? Ik zie dat de woningbouwcorporaties de tuinen gaan vergroenen. Nou, daar ben ik ook een voorstander van. Er worden ook schooltuinen, of speelplaatsen genoemd van de scholen. Ik hoorde onlangs ook de tiny force noemen, ben ik wel een voorstander van. Minder gras, meer bomen in die tuinen. Zou dat kunnen? Scootmobiel plaatsing in de gebouwen, daar moeten we wat mee doen. Toegankelijkheid is heel belangrijk. Ik mis dat eigenlijk in het hele plan. En als we het over toegankelijkheid hebben, komen we ook eigenlijk ook te spreken over de inclusieagenda die Rijswijk, ik weet niet of er ooit de VN-motie ondertekend is, maar er is nog steeds geen beleid op dat gebied. Het zou mooi zijn als dat hier wel een stukje meegenomen kan worden. Ik ben benieuwd hoe u daar uitvoering gaat geven. Ik hoor het graag. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Sleddering.

De heer Sleddering: Ja voorzitter, ik zal het kort houden, gelet op de tijd. Ik wil eigenlijk maar één ding vragen aan de wethouder. Het aanbod van Rijswijk was buitengewoon goed voor de samenleving in deze regio. Gelet op de reacties van andere gemeentes in deze regio hopen dat de wethouder mij kan verzekeren dat ze absoluut niet van plan is om maar ook iets te veranderen aan het bod van de gemeente Rijswijk, want wij zijn niet aan de beurt. Dank u.

De voorzitter: De heer Braam.

De heer Braam: Dank u wel, voorzitter. Ik moet met mijn partij Beter Voor Rijswijk constateren dat de lijn zoals die is ingezet vanuit, ik zou haast zeggen, de motie destijds van het CDA, anders de rem te zetten op sociale woningen, dat die dus nu netjes wordt doorgezet. Dus de plannen die er zijn, die behouden we netjes. We zorgen ook voor specifieke doelgroepen dat daar wat voor gebeurt. We zorgen netjes voor toch ook betaalbare woningen net boven de achthonderd euro grens. Dus in die zin doen we het als Rijswijk goed. En zeker een lijn wat de VVD net ook aangeeft, ik neem aan dat we strak in ieder geval met, ik zou bijna zeggen, ja, je mag het niet zo noemen, met een gestrekt been in ieder geval lekker de regio ingaan om dus deze lijn die goed is voor de regio, om die vast te houden en de doorstroming op deze manier zelfs met die bewuste makelaar erbij eindelijk eens een keer goed in gang te zetten.

De voorzitter: De heer Van Enk.

De heer Van Enk: Ja, ik kan me bij de twee vorige sprekers aansluiten. Ik ben ook blij dat de lijn die de wethouder op verzoek van de raad heeft ingezet, dat die ook door de provincie wordt geaccepteerd en terecht wordt gezien. Maar ik wil er ook een toevoegen, een ander aspect, en dat is waarom we als CDA ook die lijn hebben voorgesteld. En dat gaat over het achterstallig onderhoud van onze poten bestaande vooruit sociale woningen. En daar wil ik toch eigenlijk ook met name Rijswijks Belang, of Rijswijks Belang, Rijswijk wonen, ja, Rijswijks Belang krijgt een andere keer een compliment hoor, maar Rijswijk wonen wil ik daar een compliment over maken.

De heer ...: Oké, nee, maakt niet uit.

De heer Van Enk: Als je eerder in de publiciteit ziet dat in Voorburg een vooroorlogs weekje met sociale woningen dreigt gesloopt te worden omdat dat nou eenmaal goedkoper is dan alles gaan renoveren en dat bewoners daar massaal in opstand zijn gekomen, terwijl we hier in het Rembrandtkwartier zien dat er mooie, kleine huisjes met dakpannen die natuurlijk ook enorm kostbaar zijn om te renoveren, dat Rijswijk wonen daar toch wel degelijk de schouders onder heeft gezet en daar een enorme investering doet en dit beeldbepalende weekje op die manier in stand maakt. Ik vind, daar mogen we in Rijswijk ook wel eens een keer heel tevreden mee zijn en blij mee zijn, dat we dat voor elkaar krijgen en dat een woningbouwcorporatie daar zijn schouders onder heeft gezet. En tegelijkertijd ook intussen meewerkt aan het bouwen van woningen in de midden huur. Dus ik ben al met al heel erg tevreden met het ingezette beleid en ook de medewerking van de corporatie daarin. Dank u wel.

De voorzitter: Dan wethouder Besteman, gaat uw gang.

Mevrouw Besteman: Voorzitter, dank u wel. Het is precies twaalf uur, zie ik op mijn tijd. Ik ga snel door. Dank aan de leden van de raad voor hun inbreng. Ik begin bij het begin zou ik willen zeggen, maar in dit geval is dat de heer Wit die een hele belangrijke vraag stelde wat mij betreft, namelijk: wat is de waarde van dit akkoord? We hebben inderdaad dit tussenakkoord getekend op 17 december. Het is getekend door huurdersverenigingen, de provincie, vijftien verschillende locaties en acht gemeenten. Inderdaad, één gemeente tekende niet mee en dat is inderdaad jammer. Dat gevoel dat de heer Wit hier in de discussie brengt, dat deel ik van harte, want we hebben twee belangrijke doelen wat mij betreft gehad met de nieuwe woningmarktafspraken. Dat is één, in de regio gezamenlijk komen tot één, voldoende woningen, en 2,1 goede

spreiding van het sociale aanbod. Als er een gemeente afvalt, ja, dan komen die doelen natuurlijk niet dichterbij, maar die komen wat verder weg zou je kunnen zeggen. En mijn boodschap in de provincie, of in de regio, is dan ook altijd geweest aan de collega's, blijf aan tafel en laten we het oog op de bal houden. Oog op de bal houden, zorgen dat we die doelen en vooral die spreiding van de sociale voorraad is natuurlijk voor Rijswijk van grote waarde. Dat we daar dichterbij komen. Maar wat is die waren? Ja, ik wil daar toch ook een genuanceerde opmerking over maken, want met dit tussenakkoord dat is getekend op 17 december door al die verschillende partijen waaronder de provincie, hebben de partijen met elkaar afgesproken dat er in de regio 79 duizend woningen worden toegevoegd de komende jaren. En dat is van zeer grote waarde, want ik hoef u niet uit te leggen hoe hoog de nood is op de woningmarkt. Niet alleen 79 duizend woningen, maar ook daarvan 6500 sociale. Nou, is dat genoeg? Nee. Daar kunnen we denk ik ook heel duidelijk over zijn en ook op dat punt voel ik met de heer Wit mee. En dat is ook de reden waarom we gezegd hebben, in het proces naar het tussenakkoord of naar het eindakkoord wat natuurlijk uiteindelijk het doel is, bouw een derde gespreksronde in. Voor Rijswijk was dat een eenvoudige stappen we hebben een woonbod, een woonvisie vastgesteld. Dat heeft uw raad gedaan in mei of juni dit jaar. Dat was de basis. Dat was een heel duidelijk verhaal. Daar blijven we ook bij. Maar die spreiding is onvoldoende op gang gekomen, dus we hebben gedacht met elkaar, we bouwen die tussenstappen in zodat we uiteindelijk dichterbij die doelen komen met elkaar. Als het gaat om Rijswijk heb ik gezegd, is dat gesprek gevoerd? Dat is natuurlijk gevoerd in de lijn met het kader zoals dat gesteld is door de raad destijds. Op dit moment kan ik u nog niet helemaal zeggen of het voor alle gemeenten is afgerond, die derde gespreksronde. Dus uiteindelijk effectief wat die derde ronde heeft opgeleverd weet ik nu nog niet, maar ik kan u daar natuurlijk over informeren als daar weer gesprekken over zijn geweest in de regio met mijn collega's. Ja, tot die tijd zitten natuurlijk in Rijswijk niet stil. We hebben na twee jaar weer lokale prestatieafspraken kunnen sluiten met de corporaties. Daar ben ik zeer blij en content mee, dat zal u niet verbazen. En er worden forse stappen gezet, en enkele leden hebben het ook gezegd in hun inbreng, in Rijswijk als het gaat om de verduurzaming en het onderhoud ook van sociale huurwoningen. Als het gaat om zonnepanelen, ja, dan is dat natuurlijk aan corporaties zelf hoe ze hun financieel beleid inrichten en die verduurzaming ook doorzetten. Maar goed, het komt goed op gang. Ik heb bij de prestatieafspraken zit een bijlage, dat heeft u ongetwijfeld gezien, met alle projecten die corporaties uitvoeren de komende tijd als het gaat over onderhoud. Verduurzaming. Nou, de heer Van Enk noemde natuurlijk al grootse trots, het project de Rembrandtkade. We houden die woningen beschikbaar, die kenmerkende woningen voor de doelgroep. Ze worden fantastisch gerenoveerd en verduurzaming. Nou, zo zijn er nog tientallen projecten. Maar ook de doorstroommakelaar is inderdaad een belangrijk onderdeel van de afspraken die we hebben gemaakt met de corporaties. De resultaten tot op heden heb ik nu niet paraat, zeg ik maar even tegen de heer Veerman. Daar kom ik wel later nog wel even schriftelijk bij u op terug, want ik vind dat wel een zeer terechte vraag. Het is niet alleen de doorstroommakelaar waar we aan gaan werken. De komende tijd gaan we ook een uitwerking maken van de woonzorgvisie. U weet ook in het andere forum waar ik net even was, werd daar gesproken over alle woonzorg opgaven die nog op ons afkomen als Rijswijk, dus daar moeten we mee aan de slag. Dat gaan we ook doen. Corporaties nemen hun rol ook in de coalitie tegen eenzaamheid, zetten zich in om ontmoetingsruimtes te organiseren in complexen. Ook lokaal maatwerk zetten ze onverminderd hard in. Nou, we hebben onlangs nog te werven de tiny houses kunnen openen, of sleutels kunnen overhandigen aan de eerste bewoners. De Schakel is opgeleverd. Mooie sociale woningen. En waar ik zelf ook zeer content mee ben, zijn de midden huur woningen die daar ook in zeer korte tijd zijn toegevoegd, dus dat is goed nieuws voor de woningzoekenden.

De voorzitter: Wethouder Besteman, zou u gezien het tijdstip kunnen proberen om het iets in te perken en specifiek te vragen te beantwoorden?

Mevrouw Besteman: Ik ga er snel doorheen. Ik ga weer snel terug naar mijn aantekeningen. Nou, inderdaad, tegen de Partij van de Arbeid wil ik dan nogmaals zeggen dat het woonbod, dat is vastgesteld door de raad. De basis is geweest voor de gesprekken die wij hebben gevoerd in de regio en dus ook de basis zijn van de tussenakkoord. De sociale projecten, die staan daarin vermeld. D66, de heer Veerman, heeft inderdaad ook nog een opmerking gemaakt over die spreiding. Nou, dat klopt. Sommige gemeenten moeten daar nog een been bijtrekken wat mij betreft. Dat is ook mijn boodschap in de regio als ze bij elkaar komen. De heer Sladding, nou, die geeft nog even aan dat het woonbod van Rijswijk een goed verhaal is. Nou, dat vond de meerderheid van de raad ook gelukkig. We houden daar onverkort aan vast, want het is een duidelijk kader geweest. En nou ja wat ik zeg, ons na ook de derde gespreksronde is dat bod natuurlijk onveranderd, want het is immers vastgesteld door uw raad, voorzitter. Dus dat is een helder verhaal. Nou, de heer Braam sluit daar eigenlijk goed deels bij aan, als ik hem goed heb beluisterd. En ja, de heer Van Enk geeft nog aan inderdaad wat er allemaal wordt ingezet op onderhoud en naar de corporatie, is een compliment. Nou, daar wil ik me zeker van harte bij aansluiten, want er wordt heel hard gewerkt aan nieuwe woningen, onderhoud en verduurzaming van woningen in Rijswijk. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dan kijk ik nog even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is er niet. Daarmee ronden we dit agendapunt af.

16. Vragenuur

De voorzitter: Dan gaan we door naar het vragenuur en kijk even naar de heer Cupedo en de heer Weterings of zij akkoord zijn dat de vragen schriftelijk worden beantwoord. Als ik niks hoor, dan ga ik ervan uit dat dat akkoord is.

De heer Braam: Ik neem het heel even waar. Ik vind het prima als vragen schriftelijk worden afgedaan, maar ik neem aan dat daar geen al te lange tijd overheen hoeft te gaan dan.

De voorzitter: Precies.

De heer Van Enk: Maar niet langer dan dat u uw sigaar op hebt, mijnheer Braam.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk, u had niet het woord. De heer Weterings.

De heer Weterings: Ja, het was een hele korte vraag. Maar goed, als je die schriftelijk kan beantwoorden, prima. Ik bedoel, ik ga er niet voor liggen. Welterusten allemaal.

De voorzitter: Oké, dan ronden we hiermee het vragenuur af en zijn er aan het einde gekomen van wat voor mij betreft als voorzitter de laatste vergadering die ik in deze samenstelling mag doen. Ik wil u al een heel hartelijk bedanken voor uw inzet, ook deze vergadering weer. En ik heb het erg prettig gevonden om u te mogen voortzetten. En ook de samenwerking met de forumgriffiers, die wil ik ook hier expliciet nog even noemen. Dus in dit geval was dat Jan, maar eerder was het ook Paula en Alex. En dus heel erg bedankt voor de samenwerking in deze en ik wens u allen welterusten en een goede nacht.

De heer van Enk: Wacht even, Marijke. Wacht even. Want ik weet zeker dat ik namens iedereen spreek als we jou mogen complimenteren met je voorzitterschap, want je was altijd een hele strenge, maar rechtvaardige voorzitter. En ik denk dat we dat allemaal heel erg op prijs hebben gesteld. Dank je wel.

De heer Weterings: Zeker.

De voorzitter: Dank jullie wel.